Volume VII

No. 3

13th November, 1963
(Wednesday)
22nd Kartik 1885 S. E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

Contents.

Oral Answers to Questions: [281—335]

Written Answers to Questions. [335—336]

Papers Laid on the Table. [336]

Amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1963.

G. O. Ms. No. 700 General Administration (Services-A) dated 21-6-1963.

Scheme referred to in Section 3 of Andhra Pradesh State Co-operative Bank (Formation) Act, 1963.

Presentation of the Report of the Regional Committee on the Andhra Pradesh Agricultural University Bill, 1963, [336—337]

Government Bills. [337—338]

The Andhra Pradesh Cinemas Regulation (Amendment) Bill, 1963.

The Andhra Pradesh Endowments and Escheats Regulation (Amendment) Bill, 1963.

The Andhra Pradesh Payment of Salaries and Removal of Disqualifications (Amendment) Bill, 1963.

The Andhra Pradesh Contingency Fund (Amendment) Bill, 1963.

Leave Granted.

Motion on Address by the Governor [338—405]

Printed by B. V. R. BALREDDY & Co., SECUNDERABAD,
FOR THE DIRECTOR, GOVT. PRINTING PRESS, HYDERABAD-A. P.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

Third day of the Third Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, the 13th November, 1963.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

DIRECT RECRUITMENT TO THE INDIAN ADMINISTRATIVE SERVICE

41—

*774 (4475) Q.—*Shri A. P. Vajravelu Chetti (Kuppam)*: Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether there was direct recruitment to the Indian Administrative Service during 1960-61, 61-62 and 62-63 ; and

(b) what percentage of share did Andhra Pradesh get during these years, and how it compares with other States ?

The Chief Minister (Sri N. Sanjeeva Reddy): (a) Yes, Sir.

(b) It is presumed that the Hon'ble Member wishes to know what percentage of seats were won in the open

competitive examination by persons domiciled in this State. If so, the figures are 3% and 9.1% respectively for the years 1960-61 and 61-62. Information regarding the number of candidates selected for the I. A. S., for the year 62-63 and the number allocable to Andhra Pradesh has not so far been received. The percentage for other States varies from 0% to 19% and Andhra Pradesh compares very favourably with some States like Bihar, Madhya Pradesh and Maharashtra but unfavourably with other States like Madras, Punjab and Delhi.

శ్రీ ఎ. పి. వజ్రవేలుచెట్టి : Open competition ఒక సంవత్సరం 3 పర్సెంటు అని, రెండోసంవత్సరం 9 పర్సెంటు అని మంత్రిగారు చెప్పారు. అంత తేడా లేకుండా ఓపెన్ కాంపిటీషన్‌లో మనవారు 9 పర్సెంటువరకు వెళ్ళటానికి తీసుకోవలసిన చర్యలు ప్రభుత్వ ఆలోచనలో వున్నాయా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : ఇది పరీక్ష. ట్రిబియూట్ స్టూడెంట్సు వెళ్ళుతారు. బాక్‌వర్డ్ క్లాసు హరిజనులకు స్పెషల్ ట్రయినింగు ఇవ్వటానికి అబిడ్స్‌లో ఒక సెంటర్ open చేశాము. అక్కడ ఆంధ్రులు కూడా వుంటారు. ఇక్కడకూడా స్పెషల్ ట్రయినింగు ఇస్తున్నట్లున్నారు. నావద్ద డైరెక్టుగా ఇన్ఫర్మేషన్ లేదు.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య (పాయకరావుపేట) : ఈ సంవత్సరంలో ఉద్యోగాలకు సెలక్ట్ అయినవారిలో హరిజనులు, ట్రైబ్సు వున్నారా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : దీనిలో reservations లేవు. ఓపెన్ కాంపిటీషనులో వచ్చినవారికే ఉద్యోగాలు వస్తాయి కాని కులాల ప్రాతిపదిక మీద రిజర్వేషన్ లేదు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం) : అలహాబాద్‌లో ట్రైనింగ్ సెంటర్ వున్న మాదిరే ఆంధ్రలో విశాఖపట్టణంలో, తిరుపతిలో, హైదరాబాదులో యూనివర్సిటి సెంటర్స్‌లో ఐ.ఎ.ఎస్. వారికి ట్రైనింగ్ ఇవ్వడానికి ఏర్పాట్లు చేయాలని ఎడ్యుకేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్‌కు సలహా ఇస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో వుండనుకొంటాను. I am not very sure about it.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెం) : డిపార్టుమెంట్‌లో పదిసంవత్సరములకు తక్కువ కాకుండా డివ్యూటి కేడర్‌లో వున్నవారికి ఎంతమందికి 1961, 1962 సంవత్సరాలలో ఉద్యోగం వచ్చింది, వచ్చినవారు ఉద్యోగాలలో ప్రవేశించారా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : ఉద్యోగంలో ప్రవేశించటం అనేది లేదండి. స్టేట్స్‌కు 25 పర్సంటు రిజర్వేషన్ వుంది. డిప్యూటి కలెక్టర్ కేడర్‌లో వున్నవారికి, ఇంకా ఇతర డిపార్టుమెంటులలోనివారికి అప్పుడప్పుడు ఇస్తూవుంటారు. 25 per cent of the quota is reserved for the State services. ఒక్కొక్కరు 25, 30 సంవత్సరాల సర్వీసు put up చేసినవారు. They are already in service.

శ్రీ జి. బాపనయ్య (నిడుమోలు) : ఐ.ఎ.ఎస్. కేడర్‌కు బెంగుళూరులో ఒక శిక్షణ కేంద్రాలయం నెలకొల్పబడింది. అక్కడకు వెళ్ళే ఆంధ్ర షెడ్యూల్ విద్యార్థులకు ప్రభుత్వం గౌరవవేతనం ఇస్తున్నదా, అటువంటి స్కీము ఏదైనా ప్రభుత్వ ఆలోచనలో వున్నదా ?

Sri N. Sanjeeva Reddy : That is a separate question. That may be put to the Education Minister. అలహాబాద్‌లో వున్న విషయం కూడా మూడుసంవత్సరాల క్రితం నేను వెళ్ళినప్పుడు ఎయిరోడ్రోమ్‌లో నన్ను ఇద్దరు విద్యార్థులు హరిజనుడు, ట్రైబల్‌మాన్ ఒకరు కలిసినప్పుడు తెలిసింది. నాకు ఆ విషయం యాక్సిడెంటల్‌గా తెలిసింది కాని నా ఫైల్‌లో వున్న ఇన్‌ఫర్మేషన్ కాదు.

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు (విజయవాడ-సౌత్) : సర్వీసులో వుండి పని చేస్తున్న సీనియర్ ఉద్యోగస్తులకు ఐ. ఎ. ఎస్. ఇస్తున్నారు. వారిని నామినేటెడ్ ఐ. ఎ. ఎస్. అనుకొంటారేమో నాకు తెలియదు. వారికి ఏ ప్రిన్సిపల్ మీద ఇస్తున్నారో తెలియచేస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : 8 నుండి పదిసంవత్సరముల వరకు సర్వీసు వున్నవారికి రికార్డు బాగా వుంటే ఇస్తారు. సెంట్రల్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషన్ నుండి ఒకరిద్దరు ఆఫీసర్స్ వస్తారు. ఇక్కడ మన చీఫ్ సెక్రటరీగారు, రెవెన్యూబోర్డు మెంబరొకరు కూర్చుని పర్సనల్ ఫైల్స్ చూసి కొందరికి మంచివారికి ఐ. ఎ. ఎస్. ఇస్తారు.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య : డిపార్టుమెంటల్ వారికి ఐ. ఎ. ఎస్. కేడర్ ఇచ్చినప్పటికీ ఉద్యోగాలు లభించక వెయిటింగ్‌లో వున్న విషయం ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలుసా ? తెలుస్తే పరిష్కరించటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : పేనల్ తయారుచేస్తారు. సెలక్టెడ్ లిస్టులో ఒకరి తరువాత ఒకరికి వస్తుంది.

شری صلاح الدین اویسی - اے ایس اور اے پی ایس میں کتنے مسلمان عہدہ دار ہیں کیا بتایا جا سکتا ہے ؟

شری - این سنجیو ا ریڈی - اب تو اندھرا پردیش میں مسلمان عہدہ دار بہت زیادہ ہیں -

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ (పెనుగొండ) : డిపార్టుమెంటల్ ద్వారా, పరీక్షలు పాస్ అయి వచ్చేవారిద్వారా మనరాష్ట్రంకు సరిపడ సంఖ్య వస్తుందా లేక ఇంకా లోటు వున్నదా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : ప్రతిసంవత్సరం ఆంధ్రులు వచ్చినా రాకపోయినా మనకు వున్న వేకెన్సీస్ బట్టి ఎలాట్ చేస్తారు. ఒక సంవత్సరం ఒకరిద్దరు తక్కువ వుంటే మరుసంవత్సరం ఒకరిద్దరు ఎక్కువ వుండవచ్చు. మనకు ఇచ్చే కోటా ఫిలప్ చేసుకోటానికి వీలుంటుంది.

I. A. S. AND I. P. S. OFFICERS

42—

*797 (4792) Q.—*Sri E. Ayyapu Reddy* [*Put by Sri S. Vemayya (Buchireddipalem)*] :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

the number of I. A. S. and I. P. S. Officers allotted to the State for the years 1960-61, 62 and 63 ?

Sri N. Sanjeeva Reddy : Number of officers allotted to Andhra Pradesh belonging to :

Year of allotment.	Indian Administrative Service.	Indian Police Service.
1960	7	3
1961	4	4
1962	8	3
1963	Proposals for allotment have not yet been received from the Government of India.	Proposals for allotment have not yet been received from the Government of India.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) : మనకిచ్చిన కేడర్ నుండి సెంటర్ మరల తీసికొంటున్నారు. అది ఇండియాలో మన రాష్ట్రంయొక్క పర్సంటేజ్ ఎంత వుంటుంది ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అప్పుడప్పుడు కొంత పీరియడ్‌కు 4, 5 సంవత్సరాలకు తీసుకొంటారు. మళ్ళా వెనక్కు పంపిస్తారు. దానికి పర్సంటేజ్ ఏమీలేదు. అప్పుడప్పుడు వేకన్సీస్ వచ్చినప్పుడు అడుగుతూవుంటారు. ఉదాహరణకు హైదరాబాద్‌లోవున్న ప్రొడక్షన్ టూల్స్‌కు సంబంధించిన ఒక పైల్‌ను నిన్ననే చూశాను. ఆంధ్రా ఆఫీసర్ వుంటే మంచిది, ఒక ఆఫీసర్‌ను ఇస్తారా అని అడిగారు. చీఫ్ సెక్రటరిగారిని పిలిచి వారితో డిస్కస్ చేసి ఒక పేరు ప్రపోజ్ చేస్తున్నాను. అవసరం వచ్చినప్పుడు అడగటంతప్ప దీనిలో ఇంత పర్సంట్ అని ఏమీలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : మనకువున్న పర్సంటు 2.5 అని తెలుస్తున్నది. అంతకన్న ఎక్కువ ఇవ్వటానికి వీలులేక వదిలిపెట్టారా లేక స్పేర్ చేయటానికి వీలులేక వదిలిపెట్టారా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : వారు అడిగినవారిని ఒక్కొక్కసారి ఇవ్వలేక పోతాము. వారు బెస్ట్ ఆఫీసర్లను సెలక్టుచేసి అడుగుతూవుంటారు. మన ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ బట్టి, మనకున్న ఇబ్బందులబట్టి ఆయన ముఖ్యమైనపనులు చూస్తున్నారు. కనుక ఆయనను ఇవ్వలేము అని చెబుతాము. ఈమధ్యనే కొన్నిపేర్లను పంపించాను. మావద్ద పీరు వున్నాడు. ఈ పెద్ద ఆఫీసర్లను తీసికోండి, మాకు పనికివచ్చేవారిని తీసుకొంటే ఎలా అని ఈమధ్య ప్రైవేటుగా నందాగారితో మాట్లాడుతూ చెప్పివచ్చాను. పన్నెండుమంది పేర్లనుకూడా పంపించాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం (మాడుగుల) : I. A. S. ఆఫీసరుకు lend చేయడంలో ఆంధ్రా యూనివర్సిటీకి ఒకరిని lend చేస్తారని విన్నాం నిజమేనా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడి : ఉస్మానియా యూనివర్సిటీవారు ఒక ఆఫీసరును తీసుకున్నారు. It was so satisfactory. Registrar గా తీసుకున్నారు. Administative purpose కాబట్టి Registrar ఉద్యోగం—మళ్ళీ extention అడిగారు. We have reluctantly accepted to continue his seurvices ఆవిధంగా ఆంధ్రా యూనివర్సిటీకి రిజిష్ట్రార్ ఉద్యోగానికి I.A.S. ఆఫీసరువుంటే బాగుంటుందని request వచ్చింది. మేము ఒకపేరు పంపాము. ఆపేరు ఏ కారణంవల్ల నైతేనేమి, బాగులేకపోవడం కాదు—మళ్ళీ ఒక ఆఫీసరును పంపాము. I think they will accept him మంచి officer నే పంపాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : University కి కూడా I. A. S. officer ను Administrative Officer గా వేయడానికి నిర్ణయించిందా ప్రభుత్వం?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : ప్రభుత్వం ఎన్నడూ నిర్ణయించదు. యూనివర్సిటీ అథారిటీను అడిగితే lend చేస్తాము. కాని ప్రభుత్వం చేయదు. Vice Chancel-

lor office వారు సిండికేటులో పెట్టి నిర్ణయించాలి. Registrar's post is Purely an administative post కాబట్టి దానికి administrative experience వున్నవాళ్లు కావాలని అడిగితే యివ్వాలి. ప్రభుత్వం నిర్ణయంకాదు.

ABOLITION OF THE POSTS OF SECRETARIES TO GOVERNMENT AND DISTRICT COLLECTORS.

43—

*818 (4932) Q.—*Sri K. Rajamallu (Chinnur)*: Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether the Government abolished some of the superfluous posts as a result of the recent re-shuffle at the level of Secretaries to the Government and District Collectors; and

(b) if so, how many of such posts have so far been abolished?

Sri. N. Sanjiva Reddy: (a & b) Yes, Sir. The post of Secretary to Government in Projects Department, one post of Deputy Secretary to Government in Finance Department and six out of eight posts of Joint Collectors in the Districts have either beeen abolished or kept in abeyance.

శ్రీ కె. రాజమల్లు: ఇప్పుడు చెప్పిన ఆఫీసర్లలో ఎంతమంది తెలంగాణాకు చెందినవారుంటారు? ఆంధ్రనుంచి ఎంతమంది వుంటారు?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి: I.A.S. తెలంగాణా, ఆంధ్రఅని ఎట్లా వుంటుందండి. Joint Collector గా వున్న అతను ఈపాటికి Collectorగా పోయివుండవచ్చు. ఇందులో తెలంగాణా, ఆంధ్ర అని విడదీయ ప్రయత్నించడం అందులోనూ శాసన సభలో ప్రయత్నంచేయడం దేశానికి రాష్ట్రానికి మంచిది కాదేమో!

TENURE OF OFFICE IN THE SECRETARIAT

44—

*776 (4479) Q.—*Sri A. P. Vajravelu Chetti*:— Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether there is any rule limiting the tenure of office in the Secretariat to 3 years;

(b) how many officers were there in the Secretariat as on 31st March 1963 who have completed more than the 3 years period; and

(c) what steps the Government proposed to take to implement the rule strictly ?

Sri N. Sanjiva Reddy :- (a) There is no statutary rule in the matter. The appointment of I. A. S. Officers to the posts in the Secretariat are governed by certain rules of practice, one of which relates to the period of tenure. The tenure of such officers appointed to the posts of Secretaries to Government, etc. in the Secretariat is ordinarily 3 years, but the Government may extend or abridge the term either generally or in individual cases having regard to the exigencies of service and other relevant circumstances.

(b) 12.

(c) The Government have already transferred six such officers. The tenure system is being enforced subject to exigencies of service.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య : అధ్యక్షా, సెక్రటేరియట్‌లో Deputy Secretaries cadreలో సర్వీసు మొదలుపెట్టినప్పుడు కనీసం Collector గా జిల్లా levelలో 4, 5 సంవత్సరాలు చేసిన తరువాతనే Deputy Secretary గా చేస్తే adminitration బాగా జరుగుతుందని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోందా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : Deputy Secretary గా వచ్చేవారు సీనియర్సుగా వుండాలండి. Deputy Secretary, Collector ఒక కేడరులో వుంటారు. కాబట్టి young I. A. S. ఆఫీసరును Under-Secretary గా post చేస్తారు. ఆ తరువాత Sub-Collector గా చేసిన తరువాతనే Dy-Secretaryగా వేస్తారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు వాళ్ళకు మఫిసిల్ experience లేదు– మఫిసిల్ వాళ్ళకు Secretariat experience లేదు అంటున్నారు. అక్కడివాళ్ళను ఇక్కడకు ఇక్కడివాళ్లను అక్కడకు పంపిస్తే experience gain చేయడానికి వీలు ఔతుందికదా. ఆ విధంగా చేసినట్లయితే దానిలో పంపకుండావున్న Secretaries యింకా వున్నారా? వాళ్ళను ఏమైనా మారుస్తారా మఫిసిల్‌కు ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అలాంటివారు 12 మంది వున్నారు. అప్పుడే ఆరుగురిని పంపాము. యింకా ఆరుగురు వున్నారు. ఇందులో కొన్ని యిబ్బందులు వస్తున్నాయి. కొంతమంది I. A. S. ఆఫీసర్సును Collectors గా post చేయడానికి వీలులేదు. Because they are not Revenue I. A. S. officers నేను మొదటే చెప్పాను. Departments కు కూడా I. A. S. కొందరికి యిస్తారు. Finance Accounts, Local Administration అలాంటి వాళ్ళకు యిస్తారు. ఆ కారణంవల్ల అలాంటి I. A. S. Officers కు Revenue experience ఉండదు కాబట్టి Collectorsగా పంపడానికి వీలులేదు, for instance our Finance Secretary. He is a good officer and good Finance Secretary. అందులో for instance Sri Khanna– బయటకు పంపాము. లేబర్ కమిషనర్‌గా వేశాము. ఆ విధంగా provide చేయాలి, I. A. S. వుండి రెవిన్యూ experience వున్నవాళ్ళను collectors గా పంపాము. P. W. D. Secretary has gone to Kurnool, Projects Secretary has gone to Visakhapatnam– యింకో 5, 6 మంది ఆఫీసర్సు వున్నారు. అందులో personal difficulties కూడా Consider చేయాలి. Human aspect of it. Transfer చేయడంవల్ల రు. 200 లు వాళ్ళకు pensionలో తగ్గుతుంది. Proportionate Pension will be affected though out life, for instance I have posted Mr. Subba Rao to Warangal Sir, Naturally he is retiring after 2½ years. 200 రూ.లు ఆఫీసరు Pension లో తగ్గుతుంది. I am not feeling happy Sir, about it. ఇలాంటివి consider చేయవలసి వస్తుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఏ spiritతో అయితే ప్రారంభించారో కదిలించడానికి అట్లాగే allowance యిబ్బంది అయితే allowansce Special Gradeగా యిచ్చినటువంటి సందర్భాలు ఉన్నాయి. Personal allowance Continue చేసినటువంటివి చాలా ఉన్నాయి. Finance వారు వున్నారు. అదే నేను చెపుదాం అనుకుంటున్నాను. ఇప్పుడు వున్న Finance Secreteryని అక్కడ నుంచి మార్పించి యింకొకరిని అక్కడవేస్తే Finance ఎట్లా వుంటుందో అర్థం

కొతుంది. ఇప్పటికంటే better గా వుంటుందేమో చూడవచ్చు. మఫినిల్ experience కావాలంటున్నారు. అది ఏమైనా చేసి పంపించేటటువంటి ప్రయత్నం చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : ఆరుగురు వున్నారండి, పన్నెండుమందిలో ఆరుగురిని ఎక్కడకు పంపాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోంది. ఆఫీసరు మనంవేసే పోస్టుకు తగినవాడుగా వుండాలి. ఉపయోగపడేటట్లు వుండాలి. ఊరికే మారిస్తే ఎలాగండి. I think about March decision తీసుకొని overhaul చేసింది. ఈ 'కలెక్టర్సు' నిజాయితీతోనే ప్రవర్తిస్తున్నారు. వున్న ఆరుగురిని పంపడానికి వీలువుంటే తప్పకుండా పంపుతాం.

CO-OPERATIVE FARMING

45—

*1151 (5195) Q.—*Sri B. Sriramamurthy (Vizianagaram)* : Will the hon. Minister for Finance and Co-operation be pleased to state :

(a) whether the Union Government has put forward any suggestions to the State Government to step up the programme of Co-operative Farming to meet the National Emergency; and

(b) if so, what are they ?

The Minister for Finance and Co-operation (Sri K. Brahmananda Reddy :- (a) Yes, Sir.

(b) The answer is placed on the Table of the House.

PAPERS PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

Suggestions of the Government of India to the State Government to step up the programme of Co-opetative Farming to meet the National Emergency

The Government of India in the Ministry of Community Development and Co-operation (Department of Co-operation) made the following suggestions in December, 1962 :-

(1) The targets for organisation of Co-operative Farming Societies should be completed as early as possible and immediate steps taken to make them efficient production units.

(2) Societies located near urban areas, industrial townships and cantonments and societies, which are conveniently situated in respect of transport and communication should raise vegetables and fruits in larger quantities. They should also take up poultry, dairying and pissiculture according to local conditions. Cottage and village industries should also be taken up.

(3) Items of land development which are likely to help immediately in increasing production should be tackled first. Efforts should be made to develop the lands through labour intensive methods.

(4) Co-operative Farming Societies should market their agricultural produce through Marketing and Processing Societies.

(5) The Societies should help the members in increasing savings. A part of the bonus (distributed to the members out of the profits of the society) may be invested as additional share capital and deposits in the Societies.

Necessary action has been taken to implement the suggestions made by the Government of India under the production programme of the Societies.

SYED GHULAM RASOOL.

Deputy Secretary to Government.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి : అధ్యక్షా ! Co-operative Farming Societies నెలకొల్పడానికి ఒక Target పెట్టుకొని ప్రయత్నిస్తోందా ? వుంటే ఆ Target ఏమిటి ? ఎంతవరకు నెరవేరింది ? తెలియచేస్తారా ?

Sri K. Brahmananda Reddy : The Government have fixed a target of 50 Co-operative Societies for organisation in ten pilot projects for 1962-63. As against this target, 15 were organised within the pilot scheme while 30 societies were organised outside the pilot scheme. ఈ సంవత్సరానికి యింకా కొంచెం accelerate చేయాలనివుంది.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి (సుల్తానాబాదు) : అధ్యక్షా ! మనదేశంలో ముఖ్యంగా మన రాష్ట్రంలో కూడా సహకార వ్యవసాయం పద్ధతి వుంది. అయితే ఈ సహకారపద్ధతి రానురాను రష్యాలో వున్న 'కలెక్టివ్ ఫారమ్' పద్ధతిలోకి మారుతుందని భయంవుంది. కలెక్టివ్ ఫారమ్ పద్ధతిలోను సహకార వ్యవసాయంలోను వున్న తారతమ్యం వివరంగా చెపుతారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : Co-operative farming అనేదానిలో ఎవరైతే భూమిని సేద్యం చేస్తారో వారికి హక్కులు వగైరా వుంటాయి. Collective farming system గురించి ఇదివరకు చాలాసార్లు మనవిచేశాము.

శ్రీ డి. వెంకయ్య (మధిర) : అధ్యక్షా ! మనరాష్ట్రంలో co-operative farming socities రెండురకాలుగా వున్నాయి. Financial సహాయం యిచ్చేటప్పుడు out side పైవేటు ప్రాజెక్టులకు కూడా ఆర్థికసహాయం యివ్వబడుతుందా? మంత్రులు నెలవిచ్చినట్లు organisation చేసినటువంటి పనికి financial సహాయం చేయబడుతుందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : Financial help వుంది. కాని information నా దగ్గరలేదు. ఇదివరకు ఒకసారికూడా question కు answer చేశాను అనుకుంటాను. This information is not here, Sir.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) : అధ్యక్షా ! గత 1962-63 సంవత్సరంలో form చేసినటువంటి Co-operative Societies యొక్క results ఏమైనా తెలియజేయగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ఇప్పుడు గతంలో agricultural season ఇంకా complete కాలేదు. ఆ agricultural season complete అయితే ఎంత production వచ్చిందో, ఎంత రాలేదో చెప్పడానికి ఆస్కారం ఉంటుంది.

శ్రీ జి. లచ్చన్న : 1962-63 మార్కెటింగ్ season complete అయింది గదండి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : 1962-63 లో అయినా season results 63-64 లో తెలుస్తుంది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (పుట్లూరు) : అధ్యక్షా ! ఈ Co-operative Farming Societies లో ఎంతమంది సభ్యులుగా చేరుతున్నారు. దాదాపు average ని acreage ఎంత ? ఇందులో సామాన్యమైనటువంటి రైతులు ఎంతమంది చేరుతున్నారు ? 50, 60 ఎకరాలకు మించిన రైతులు ఎంతమంది Co-operative Farms లో సభ్యులుగా చేరుతున్నారు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : నాదగ్గర information లేదండి. Co-operative Societies బిల్లు వస్తుంది. అప్పుడు మీకు వివరంగా చెబుతాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : నాదగ్గర information లేకనే మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాను. ఒకసారి రాష్ట్రాలకు సంబంధించినంతవరకు Co-operative Farming Societies, Co-operative Farms మీద కేంద్రప్రభుత్వం ఒక report produce చేసింది. అందులోనుంచి వచ్చినటువంటి సందేహంవల్లనే ఈ ప్రశ్న వేయవలసి వచ్చింది. మనరాష్ట్రంలో కూడా దాదాపు ఇతర రాష్ట్రాలలోవలెనే ధనిక రైతులో భూస్వాములో co-operative farming ని స్వంతం చేసుకొంటున్నారా ? లేకపోతే ప్రభుత్వం శ్రద్ధతీసుకొని పేదరైతులకు, చిన్నరైతులకు ఉపయోగపడేటట్లుగా ఈ co-operative farms ను అమలుపరుస్తున్నారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : వారి later part of the question correct అండి. ఆ దృష్టితోనే పోతున్నాం.

శ్రీ జి. బాపనయ్య : రైతులలో స్వచ్ఛందంగా చేరినటువంటి Co-operative Society లు ఎన్ని ఉన్నాయి ? గవర్నమెంటు భూములే పేదవాళ్ళకు ఇచ్చి ఏర్పాటుచేసినటువంటి Co-operative Farms ఎన్ని ఉన్నాయి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : నాకు తెలిసినంతవరకు గవర్నమెంటు భూములకు సంబంధించి కొల్లేరు lake లో రెండు పెద్ద Societies లు ఉన్నాయి. అవి అన్నీ కూడా గవర్నమెంటు భూములే. ఇతరత్రా ఎక్కడ ఉన్నాయో చెప్పలేనుకాని, ఇవి మాత్రం ముఖ్యమైనటువంటివి.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం) : 15 ఉన్నాయని చెప్పారు. ఇంకా ఈ సంవత్సరం పెట్టబోతున్నాం అన్నారు. ఈ పెట్టేవాటిలో ఎక్కడెక్కడ పెట్టాలని

ప్రభుత్వం అభిప్రాయపడుతోంది. ఆ పెట్టేవి ప్రభుత్వ భూముల్లోనే పెడుతున్నారా ? లేకపోతే స్వంతభూములు ఉండే చిన్న రైతులను Society లలో చేర్చి వాటిని ప్రోత్సహించడానికి పూనుకొన్నారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ఆ information కూడా లేదండి. ఎక్కడెక్కడ పెడుతున్నాం అనేటటువంటిది. 17 projects are contemplated this year. During the year 19 co-operative farming societies have been organised in the pilot projects and 17 societies in the areas outside the projects. మన Target కి దానికి ఇంకా మిగిలే ఉంది. అది cover చేయాలని ప్రయత్నంచేస్తున్నాం, కాని places ఎక్కడెక్కడ అనేది information లేదు.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : అధ్యక్షా ! మంత్రిగారు Co-operative farms ఏమి ఆడిగినప్పటికి information లేదనే అంటున్నారు. కాని ఇంతవరకు farm చేసినటువంటి Co-operative Society లలో ఎంత land cover అయింది ? అందులో సభ్యులు ఎంతమందో తెలియజేయగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : అది కూడా information లేదండి. Land అంటే ప్రతిదానికి differ అవుతుంది. ఒక particular project ఇంత ఉంటే అంతే ఉండాలని కాదు. It differs from area to area considering the extent of the land. I will put all that matter before the House when we discuss the Co-operative Bill. అన్ని సొసైటీలు ఏ year లో ఎన్ని, ఎక్కడెక్కడ ఎంత land cover అయింది, ఏ plan లో ఎంత cover అయింది, వాటి produce ఎంత, వాటి progress ఎంత, అవన్నీకూడా—I will supply that information.

Mr. Speaker : Nearly about 12 to 15 people are getting up. Actually, everybody would like to put some question or other because it is a very important subject. I do not think I can spare time.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : మంత్రిగారిని ఏమి అడిగినా information లేదు. ఆ బిల్లు వచ్చిన సందర్భంలో చెబుతాను అంటున్నారు.

Mr. Speuker : It is clear that he is not fully prepared to answer all the questions.

Sri V. Visweswararao : This is a question concerning the co-operative farming.

శ్రీ జి. లచ్చన్న : Co-opeartive Bill లోనే co-opertive farming జేర్చి, చర్చ జరిపిస్తాం అని, దానికి information ఇస్తాం అనేటటువంటిది సరిఅయిన సమాధానంకాదని నా మనవి. Co-opertive Bill దాని సూత్రాలు, సిద్ధాంతాలు గురించి చర్చించుకొనేది. అందులో co-opertive farming భోగట్టా ఇస్తామంటే— Credit Societyల భోగట్టా ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. Marketing Society ల భోగట్టా కూడా ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. భోగట్టాలు చర్చించుకొనేవికావు. Co-operative Bill, Co-operative Sections, దాని clauserని గురించి చర్చించుకొనేది. ఈ ప్రశ్న వచ్చేటప్పటికి, మంత్రిగారు information తెప్పించుకోకపోతే,- దానినిగురించి మీరు వారికి తగిన సలహా ఇవ్వకపోతే ఎట్లా? పది అడిగితే దానికి information లేదని అంటున్నారు.

Mr. Speker : We will have half an hour discussion on this matter.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు (ప్రత్తిపాడు) : అధ్యక్షా, ప్రశ్నోత్తరాల సమయములో కొంచెం ఇటుప్రక్కకు కూడా తమదృష్టిని సారించాలని మనవి.

Mr. Speaker : I see only Sri T. V. S. Chalapatirao getting up. I have been trying to see and looking for you or anybody getting up, and except Dr. Chalapatirao, nobody is getting up this side.

Sri T. V. Raghavulu : In spite of my best efforts, I have not been able to draw your attention. I am sitting directly opposite to you. In spite of that, I have not been able to catch your eye.

Mr. Speaker : I do not think there is any complaint from this side. If anybody can say that I have not been observing, I really feel that—

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు : అధ్యక్షా, ఇది Complaint కాదండి. ఒక చిన్న మనవి. దయతో మాకుకూడా అవకాశం ఇస్తున్నమాట యథార్థం. అయితే మేము మనవిచేసేది— ఆ block అంతా exhaust అయిన తర్వాత— ఇటు

తిరిగేటప్పటికి– మేము వేయాలనుకొన్న ప్రశ్నలన్నీ వారే వేసేస్తున్నారు. అందువల్ల అటు ఒక్కొరికి అవకాశం ఇచ్చినప్పుడు— ఇటుకూడా ఒకరికి ఇవ్వాలి అధ్యక్షా!

Mr. Speaker : I too am trying to follow some order. After finishing one row, I go to the next row. Then I come to this row. I am going like that.

Sri T. V. S. Chalapatirao : Quite right, Sir. You are correctly following.

Mr. Speaker : I am trying to finish one row before I proceed to the next row. Therefore there is no point in asking one or two people here and then again jump this side. I am trying to finish one row after another and trying to exhaust that row., before I proceed to the next row.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (కొత్తూరు) : అధ్యక్షా, మా మనవి ఏమిటంటే — ఇది First Bench. అధ్యక్షా, ఇది ప్రభుత్వం నడిపించేటటువంటి leaderగారు ఉన్నటువంటి బెంచి కాబట్టి దయచేసి ఏ ప్రశ్నలు అయినా వాళ్లు అడిగితే మందు మాదిక్కు చూడండి అధ్యక్షా! అదీ నా ప్రార్థన.

మిస్టర్ స్పీకర్ : గున్నయ్యగారూ! వారు ఎంత శ్రద్ధ తీసుకొంటున్నారో మీరుకూడా అంత శ్రద్ధతీసుకొంటే తప్పకుండా మిమ్ములనుకూడా పిలుస్తాం.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వేంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) : సాధారణంగా leader గారు అక్కడ ఉండి నడిపిస్తున్నారు గనుక వారికి అడుగవలసిన పనే ఉండదు. అసలు questionsఅన్నికూడా opposition party వారియొక్క privilege. అందువల్ల వారు Questions వేయాలంటే, శుభ్రంగా ఇక్కడకు వచ్చి కూర్చోవచ్చు. అంతేగాని గవర్నమెంటుని inconvenience చేసే questions వేస్తామంటే బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ఊరుకొంటారా! సంజీవరెడ్డిగారు ఊరుకొంటారా! కావలిస్తే వారు ఇటన్నా రావాలి. లేకపోతే మేము కూర్చుంటే సంతోషిస్తూ ఉండాలి.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు : Questions కేవలం opposition party బాధ్యత ఒక్కటే కాదు. వారి privilege కాదు. It is the privilege of every member of this House.

Mr. Speaker : Yes, I agree.

ANDHRA TRAINING COLLEGE OF PHYSICAL EDUCATION, VIJAYAWADA.

46—

*163 (2850) Q.— *Sri T. V. S. Chalapathi Rao :* Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) is it a fact that the Andhra Physical Education College Vijayawada was closed and the Government withdrew their recognition to the same ;

(b) if so, what happened to the furniture and other equipment of the College; and

(c) will the Government be pleased to reconsider their decision and revive the college ?

[*The Minister for Excise and Prohibition deputised the Minister for Education and answersd the Questions*].

The Minister for Excise and Prohibition (Sri M. R. Appa Rao):—

(a) Orders were issued by the Director of Public Insrtuction refusing the grant of further Recognition and Aid to the Andhra Training College of Physical Education, Vijayawada from the academic year 1960—61. Since the College was not admitted to Recognition and Aid permanently, the question of its withdrawal did not arise. The College became defunct with effect from 1-7-1960.

(b) The furniture and other equipments of the College are kept under proper safe custody.

(c) A representation has been received from the Correspondent and Secretary of the College for Government permission to restart the institution and it is under consideration.

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు: అధ్యక్షా, ఈ furniture అంతా కూడా లక్షరూపాయలు విలువకలది, అంతకంటె ఎక్కువని అంటున్నారు. ప్రభుత్వం వారు కూడా చాలా గ్రాంటులు ఇచ్చారు. అవి ఎక్కడో ప్రయివేట్ వ్యక్తులచేతుల్లో

ఉందని కొందరు చెబుతున్నారు. మంత్రిగారేమో అది safe కస్టడీలో ఉందని చెబుతున్నారు. దాని వివరాలు ఏమైనా తెలియజేయడానికి అవకాశం ఉంటుందా?

Sri M. R. Appa Rao : The Director of Public Instruction has reported that the institution has purchased furniture and equipment of the value of Rs. 10,000 from the equipment grant of Rs. 10,000 and other amounts spent on it amount to Rs. 500. All this furniture is kept with the Regional Deputy Director of Public Instruction, Guntur who is being instructed to take charge of all articles of furniture and equipment purchased with Government grant. Such of the articles which are in serviceable condition will be transferred to the Government College of Physical Education, Hyderabad and other furniture which is not useful will be sold by public auction.

శ్రీ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు : అధ్యక్షా, Supplementary arises out of this answer. గవర్నమెంటు గ్రాంటులో కొన్నటువంటి – అన్నింటిని ఇతర Colleges‌కి transfer చేయాలని మంత్రిగారు శలవు ఇచ్చారు. 'C'కి జవాబు చెపుతూ– తిరిగి College ని recognise చేసే ప్రశ్నకుకూడా గవర్నమెంటు పునరాలోచిస్తున్నదని శలవు ఇచ్చారు. కనుక ఆ నిర్ణయం తేలేంతవరకు, ఆ furniture అచ్చటనే ఉంచడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచిస్తున్నదా! రెండవది. మన స్కూల్సు సంఖ్య పెరిగిపోతోంది. చాలా Schools లో ఇంకా Physical Education teachers కొరత ఎక్కువగానే ఉన్నట్లు వింటున్నాం. అందుచేత ఈ కాలేజికి తప్పకుండా recognition ఇప్పించవలసిందని మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : అది ఆలోచనలో ఉంది.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : ఒక ఫిజికల్ ట్రైనింగ్ కాలేజికూడా ఆంధ్రప్రాంతాలలో లేదు. దానినిగురించి రెప్రజెంటేషన్ ప్రభుత్వానికి ఇస్తే అది ఆలోచనలో ఉన్నదన్నారు. కాలేజీ open చేసే విషయం ఆలోచనలో ఉన్నదా? లేక ఇప్పుడు ఉన్న ఫర్నిచర్‌ను ఇతర schools‌కు పంపే విషయం ఆలోచనలో ఉన్నదో తెలియజేస్తారా?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు : ఈ కాలేజీని తిరిగి revive చేసే విషయం ఆలోచనలో ఉంది.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : కాలేజీని revive చేసే విషయం ఆలోచనలో ఉన్న దన్నారు. Representation చాలా రోజులనుంచి ఉన్నది. రాబోయే ఎకేడ మిక్ ఈయర్ నుంచి స్టార్ట్ చేసే విషయం ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : అన్ని విషయాలు ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకో వలసి ఉంది.

శ్రీ వి. సర్వేశ్వరరావు (ఏలూరు) : బిల్డ్ చస్తే చచ్చింది కాని పురిటి బట్టలు చాలభద్రంగా దాచిపెట్టాము అన్నట్లున్నది. రాష్ట్ర మంతటిలో ఒకే ఒక ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషనల్ కాలేజ్ హైదరాబాదులో ఉన్నది. అదీ అంతంత మాత్రంగానే ఉన్నది. అందుచేత విజయవాడలో కాలేజ్‌ని రివైవ్ చేస్తామని, ఎక్కువమంది విద్యార్థులకు ఉప యోగపడేటట్లు చేస్తామని ప్రభుత్వం హామీ ఇస్తుందా ?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు : అవన్నీ ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు : అన్ని విషయాలు పరిశీలించి revise చేసి reopen చేయడానికి ఆలోచిస్తున్నామని చెబుతూ సామాన్యంగా వేలమునకు పెడతా మనడం బాగుందా ?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు : అన్ని విషయాలు ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు : ఆ orders ను stay చేస్తారా?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు : Decide అయేవరకు stay చేస్తామండి.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ) : ఆ సామాను వేలం వేయకుండా orders ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు : ఈ పిటిషన్ రాకముందు అది decide అయి నది. పిటిషన్ వచ్చిన తరువాత revised decision తీసుకొనేవరకు వేలము వేయరు.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు (వరంగల్) : చాల schoolsలో Physical Training teachers లేరు. దానివల్ల చిన్నపిల్లల ఆరోగ్యం చెడిపోతున్నది. ఎప్పటికప్పుడు staff లేరని Director of Public Instruction ఉపాధ్యాయులను వేయడంలేదు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వ పాలసీ ఏమో ముఖ్యమంత్రిగారు స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చి, ఆ కాలేజీని తెరవడానికి ప్రయత్నము చేసారా ?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు : ఇప్పుడు ఎంతమంది Physical Training teachers ఉన్నారో, ఇక ఎంతమంది అవసరమో ఆలోచిస్తాము.

Sri N. Satyanarayana Rao (Ramachandrapuram) : What are the reasons for the abolition of this College ?

Sri M. R. Appa Rao : There are various reasons. Some of the reasons are, they disregarded the Government orders. There is no proper principal. There are Various complaints.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ : హైదరాబాదులో ఉన్న Physical Training College లో ప్రవేశమునకు ఒక్కొక్క యూనివర్సిటీనుంచి వచ్చేవాళ్ళకు ఒక్కొక్క విధమైనటువంటి విధానము నిర్ణయించారు. ఆ విషయం పరిశీలించడానికి వీలవుతుందా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : అది వేరే ప్రశ్న.

శ్రీ పి. బాపయ్య (తిరుపూరు) : ఇదివరకు గవర్నమెంట్ ఆర్డర్స్‌ను disregard చేయడంవలననే దానిని ఆపివేశామన్నారు. ఇప్పుడు revive చేసేటప్పుడు ప్రభుత్వంవారే దానిని నిర్వహిస్తారా లేక ఇదివరకు మాదిరిగానే ఒక కమిటీకి ఇచ్చి నడిపిస్తారా? కమిటీకి ఇచ్చినట్లయితే ఇదివరకువలెనే Government orders ను disregard చేయడం వగైరా తగాయిదాలు రావడానికి అవకాశాలు ఉన్నవి కాబట్టి గవర్నమెంటు నేరుగా నడిపితే బాగుంటుందేమో ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : గవర్నమెంటు నిర్వహించదు. ఇదివరకటి కాలేజ్ సెక్రటరీగారే మరల apply చేశారు. ప్రైవేట్ కాలేజ్‌గానే ఉంటుంది కాని, గవర్నమెంటు కాలేజ్‌గా కాదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న : గౌరవసభ్యులు వేసిన ప్రశ్నకు సమాధానముగా మంత్రిగారు Physical education teachers అవసరమో లేదో ఆలోచిస్తామన్నారు. అయితే అసలు physical education teachers యొక్క post ను abolish చేయడం ద్వారా ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేయాలని ఆలోచిస్తున్నారా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : Physical education ను abolish చేయ్యాలని కాదు. ఇప్పుడున్న schools లోను, colleges లోను ఎంతమంది ఉన్నారో, ఎంతమంది కావలసి వస్తారో చూచి ఈ college ని recognise చేసే విషయం ఆలోచిస్తాము.

EXCAVATION AT YELESWARAM

47—

389 (4446) Q.—*Sri A. Sarveswara Rao :* Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the excavations at Yeleswaram are in progress ; and

(b) if so, what are the results so far ?

Sri M. R. Appa Rao : (a) The excavations at Yeleswaram which were stopped in June 1962, have been resumed during October, 1963.

(b) A detailed report, showing the results achieved so far, is placed on the Table of the House.

PAPER LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

YELESWARAM EXCAVATION

Yeleswaram is now the name of an unostentatious modern village situated on the left bank of the river Krishna in the Devarakonda Taluk of Nalgonda District. The village is located in a valley covering approximately an area of 135 square Kilo Meters and is contiguous to Nagarjunakonda Valley. These two valleys form a ring of hills cut into two halves by the river Krishna.

The picturesque scenic beauty and the natural setting of the valley with the swift-flowing river Krishna serving as a means of both defence and transport, caught the attention of the Prehistoric men who settled down here before the dawn of civilization as evidenced by the stone tools left by them and continued to remain cradle of culture in historical and medieval periods. Once it was a flourishing city at the time of the Ikshvakus whose founder according to the available sources is Sri Chanta-

mula, who dispossesed, Rudra Satakarni, king of the Satavahana line, of his dominions in coastal Andhra and Telengana and started his independent principality probably in the beginning of the 3rd century A. D. After the Ikshvakus, this valley passed through the suceeding ages and at last turned into an important centre of religious activities in the Eastern Chalyukyan period.

According to some scholars, Yeleswaram appears to be a derivative from the name Elisri found in the inscription discovered at Nagarjunakonda. Elisri is eulogized in one of the records as the commander-in-chief of Ehuvala Chantamula, the third Ikshavaku ruler and is credited with the construction of a temple (Prasada) which he dedicated for the use of all gods (Sarvadevadhivasa).

Dr. B. Ch. Chhabra believes that the temple referred to as Sarvadevadhivasa is literally the 'abode of Siva' and Sarva is synonymous with Siva. Sri S. Tripati, a Hindi Scholar, is of opinion that the word Eleswara is originally Aileswara which is derived from Ila, the progenitor of Ikshvaku dynasty, which started from Manu Vaivasvata and that Ehuvala Chantamula II is linguistically a corrupt form of Aelakula. All the royal dynasties trace back their origion to the Mythical Manu Vaivasvata ; as such there is every likelihood that Ikshvakus of Nagarjunakonda traced their lineage to Ila, or his son Pururasa Aila and must have consecreted that God Siva with the name Eileswara which in course of time became corrupt and was commonly termed as Yeleswaram.. The Yeleswaraswamy temple has been the centre of attraction for pilgrims from far off places from times immemorial. The vallery offers continuous history from the Palaeolithic times right upto the modern period. During exploration, hand-axes ovates, clevers, and flake blades and scrapers

reminiscent of series II, besides several non-geometrical microliths and some polished soone hand axes have been collected.

The earliest settlers at the site were the Megalithic folk who are mostly known by their method of disposal of the dead. In course of excavations, four types of burials namely (1) Dolmeniod cist, (2) Cist with a porthole, (3) A cairn circle and (4) Urn burial were brought to light which shed abundant light on the culture of the mogalithic people. Below the north-eastern quadrant of Buddhist Stupa was found a dilmensed Cist divided into two compartments by an unhewn granite stone slab. At Umman-an-nar similar burials occurred. On the analogy of Umman-an-nar, it can be surmised that this cist may also be a community burial containing 3 skulls and fractional bones. A red ware pot with a glossy surface, a small pot of black and red ware with a slightly flared rim and a globular body having a saggar base were collected by the side of two skulls, ribs, mandibles and some of the long bones all huddled up in one of the compartments facing east. A tulip shaped vase of Black and Red ware covered with a funnel shaped lid of black polished ware was also recovered along with the bones described above near the southern othostat. In the other compartment facing west one skull and fragments of bones were noticed. It appears that the bodies were left exposed on a platform to the revages of birds and carrion eaters, and after marcration fragments of bones described above were interned inside the cist.

2. On the same level below the courtyard of Yeleswara Swamy temple another cist burial was noticed but this is provided with a porthole which perhaps was intended for the introduction of grave goods and it was sealed by a capstone of granite slab. The cist was swas-

tika in Plan and found to be clockwise instead of anti-clockwise as noticed at Brahmagiri.

3. *Cairn Circle*: This is a very interesting burial brought to light under the tyre of a Buddhist stupa. When it was completely exposed, it presented an array of unique cultural assemblages consisting of bones probably a horse, an iron spike studded lance, Black Ware and Black and Red Ware pottery. Influence of horse calt and introduction of horse and the horse drawn chariots in the ancient civilization of the world by Circa 1900 B. C. is due to Iranian influence according to R. Grishaman, but the horse and the sun symbols are regarded as having been connected with the Aryans as we know from the cemeteries of Sialu in Iran. The earliest presence of a horse in Indian sub-continent was noticed at Langhnaj-I and in the pre-Harappan Ranghundai I, sequence (close to 4th Millinum B. C.). The Cairan Circle was oblong in plan, oriented in North south direction and roughly elliptical in shape. A circular stand, small hour glase stand and a jar with flared rim having a long neck, globular body, and a sagger base, all in Black polished ware showing strong affinity with the Persian ceramics were found placed at a slightly higher level of the skeletons. The skeletons were placed one on the other which is very unique as a similar burial of this type was not reported from any side in India or abroad. Sarvashri P. Gupta and P. C. Datta of the Department of Anthropology, Calcutta published in "Man in India" wherein on morphological observations they postulated that the skulls are brachyeranial and those bracheeephalls are foreign in origin tracing their affinity with Sialk Megalithic builders and belong to Scytho-Iranian group. This may be due to cultural interminglings consequent on the movements of peoples from north to south and south to north. As India lies on the periphery of world movements

right from Stone Age, according to Dr. H. D. Sankalia, there was one influence of culture after another and that India had no share in origination of any of those cultures. Even as early as Stone Age, it was Africa which gave us hand axes and their developments. Later again, it is quite possible that the Neolithic culture came to us from Africa on western Asia at the dawn of the civilization. But now it is definitely asserted by archaeologists and Anthropologists that it was western Asia (Particularly the grassy uplands over the fertile crescent) which was the cradle of civilization and that Agriculture, town planning and Metallurgy all arose in this region and gradually spread into India. It is because of these influences that we had first our Indus valley civilization and later the Chalcolithic culture of the Protohistoric period. How far these very far-reaching inferences are correct in their entirety, it is difficult to say at present, in view of the fact that the general consensus of opinion regarded the Harappan culture as indigenous in origin, though it had contacts with Persia and Mesopotamia. Some scholars believe that owing to the Iranian and Greek contacts in 4th Century B. C., iron was brought to India and a second Urbanization was started when the Indo-Greeks built cities at Charasada, Taxila, and in the Punjab. But, at Alamgirpur, Y. D. Sharma recovered iron objects from the level associated with painted Grey ware pottery datable to 1st Quarter of last Millinium B. C.

The circular stand referred to above with perforated walls of triangular and rectangular designs has projections at the periphery for carrying a large dish provided with a socket having a loop at the top for lighting, appeared to all intents and purposes a hot case for keeping food warm. Besides this, parallelised deep bowls, a tulip shaped vase of Black and Red Ware and a funnel-shaped lid, quite similar to those of Maski, were noticed.

Another noteworthy feature of this Burial is the inhumation of two complete skeletons one on the other in an extended position, which is very strange as megalithic burial of this type has not so far been reported from any other site in India or abroad as far as is known. A guess may be hazarded that it might be a ceremonial burial of the wife or dependent after the passing away of the husband or master. To suggest that this might be a case of Sati, sounds as an anachronism because Sati connotes a very highly civilised conception of voluntary self-immolation by the wife after her husband in the same funeral pyre. Prima-facio it appears that some sort of Tantric custom might have been practised as suggested by the particular posture of this burial, where human couples have been shown to participate in the mystical union of the divine which indicate a quest for the absolute implying as assertion to an eternal value, call it God, love, bliss or Nirvana.

Urn Burial: Below the same Buddhist stupa, an Urn was completely exposed, which yielded skeletal remains of a child or an adult placed in a restricted spare. Black and Red Ware bowls and a tanged dagger were placed inside in a tilted posture (Plate).

In view of the evidences mentioned above the early settlers in Yeleswaram valley were the Megalithic peoples who were succeeded by Satavahanas, Ikshvakus, Palavas of Prakrit Grants, Vishunkundins, Eastern Chalykyas, the Haihayas of Macherla, the Vijayanagara kings and lastly the Bahamanis, Qutub Shahi, Mughals etc.

EARLY HISTORICAL PERIOD

Period II

The structural activities in the Early Historical period at Yeleswaram were represented by a bathing Ghat with

flight of steps leading to river Krishna paved with Black Cuddapah slabs and a huge mandapa supported by lime stone columns, the stupas of which are still in situ, which cover the entire length and breadth of the mound. This period is marked by the presence of red polished ware in the well known sprinkler form which is widely distributed in the western and central India, and the spouts with pouch like bulges are similar to the one recovered from Rangamahal and Kechthamenye in Burma. The sprinklers of Red Polished Ware have close affinity with samian ware imported from the Mediterranean regions. Periods II and III at Yeleswaram witnessed a highly advanced stage of urbanization as evinced by an advanced drainage system connected with regular soakge pits. The entire complex is encompassed by enclosure walls having entrace which was pieced in northern wall and this gave appearance of a citadel to the entire complex as noticed in Sisuplagarh. The flooring of the entrace was paved with a vineer of bricks and Cuddaph slabs, vestigates of cyma recta type of moulding were also noticed. The antiquities of this period covered a wide range of Satavahana coins, sprinklers of Black and Buff polished weare (Plate) shell objects hopsobbches, whet stones and flesh rubbers etc. (plate). Terracottas were produced by the folk artist with little cultural pretensions and the entire reportoire comprised of human and animal figurines, beads, wheels and toys carts. The human figurines specially female with a large trunk and short legs appeared to be very primitive having striking resemblance to those found in Mediterranean regions. Modelling of human figurines were carried out with consummate skill. Most of the terracotta figurines were of Mother goddess type and appeared to have been introduced in India owing to Roman contacts in tae I, IInd Century A. D. The physiognamy of most of the faces was oval unlike squarish or round features of the Satavahana Terracotta recovered

from Kondapur, Nagarjunakonda and other sites. The skill of the artist could be noticed in his attempt to infuse the figure with an expression of internal calm, peace and equanimity of mind worth of a votary of Buddhist faith. Even a smile on the face is indicator of the inner joy. During this period, several figurines of nude goddesses in terracotta and stone which might be Graceo Roman in origin were recovered having striking resemblance to those of Ter, Kondapur, Nagarjunakonda and Alampur etc. Among the minor antiquities, blue transluscent glass bangles were note-worthy during the early historical periods. So far as the origin of glass is concerned, it is interesting to note that we have literally evidences of glass right from Satapatha Brahmana; the archaeological data of Hastinapur and Alamgirpur takes the antiquity of glass to area I Million B. C. Pliny compliments the Indian glass industry at a period when Roman glass is supposed to have entered India.

Period III

During this period, Buddhists appeared on the scene and are represented by chaitya and two stupas one having Ayaka platforms at cardinal points. Unlike the stupas at Nagarjunakonda, here we noticed that these were not wheel-shaped in plan and the spokes and the hubs were conspicuous by their absence. In the opinian of some scholars, the chaitya hall under reference belonged to Brahmanical faith and not Buddhist as the Kopateswara temple at Chezarla and Pushpabhadraswamy temple at Nagarjunakonda are similar in plan and stand as remnants of Hindi temple architecture. This type of temple architecture is called Gajapristakara as the rear portion resembles the back of an elephant. It was noticed at the site that Buddhist stupas were reused for the construction of Saivaite shrines. There is nothing to wonder about it

since whatever form one worshipped the lord, the place still retains its greatness and sanctity.

During this period, Yeleswaram has seen its palmy days under the aegis of Ikshvakus, whose capital was Vijayapuri, located in the Nagarjunakonda valley within an ear-shot of Yeleswaram. A regular town-planning with fine system of sanitation appeared to be unique feature of this period. The cultural materials of this period included Delux ware, Black polished Buffware and Dull Red Ware pottery (Plate) decorated with designs of Papal leaves, Herring bones, loops, criss corsses Swastika patterns and are quite analogous to those of Nagarjunakonda and Sisupalagarah Bowls on stand, hallow knobbed lids and a pointed beaker appear to be very intriguing, as they resemble the chalcolithic pottery of Maheswar, Navda, Toli, Harappa and Mohanzo Daro, though they differ in fabric and technique.

Fragments of a double pot (Plate) of coarse Gray ware was similar to Kodji and Nevasa, with typological affinity to even Harappan Pottery.

The Variegated finds of this period included terracotta figurines showing strong Roman influence, glass and shell bangles, iron nails, ica, stucco, finials, tiles with single and double holes.

We have to note that moulds for fashining complete terrecottas came into vogue with the advent of sungas. Lug collared, groove collared beads of terracotta and an etched carnelian bead, were indeed very remarkable. They resembled to those of Chandravalli, Sisupalagadh, Kausambi, Besnagar Arikemudi and Kondapur.

On the basis of coins and other array of antiquities, this period could be assigned to 3rd century, A.D. During

period II and III Roman association and maritime traffic was established by the presence of Red polished sprinklers of a very fine texture, terracottas cast in double moulds and a gold coin or quari probably of the Roman emperor Septimus Serverus as indentified by Dr. Parameswari Lal Gupta.

A Roman jar painted with a black band at the junction of the neck and an interesting lamp of Red Ware having grooves over the body provided with a shutter was another noteworthy find.

Period IV

After Ikshvakus, we find that this valley came under the influence of Vishnukindins, as noticed by the presence of a hoard of 40 Vishnukundin coins. Madhavaswami temple which was probably constructed by the Haihayas of Macherla or the Vijayanagar kings. Below this temple, two distinct phases of a stupa were noticed and dull red ware continued, but Grey ware emerged predominated. A beautiful sculpture of Vishnu (Plate) was noticed, but unfortunately the head and feet were mutilated. The modelling of the torse and body are chaste and beautiful and appeared to be an early form of Vishnu holding a staff in his right hand, a conch in the left, which on stylisptic grounds, could safely be assigned to 4th or 5th century A. D.

Period V

During this period, numerous Devakulas or Votive shrines (Plate) were constructed in different orientations installed with Banalingas. The steps were prefaced by Chandra silas or moon stones. The pottery of this period was mostly of grey ware. The cultural assemblages com-

presed iron objects, shell bangles, beads, terracottas datable to 9 or 10th century A. D. An important find of this period was a sculpture of Vishnu represented by ten Avataras round his head (Plate). This has some characteristic features of Mayurbhang and also akin to some of the late Pallava sculptures in technique. A large number of gold beads, gold coins including a padma Tanka and 27 fanams of two different denominations, a small gold coronet, Suvarna Pushpas and a Covchant bull (Plate) in repouses were noteworthy finds of this period. An exquisitely carved figure of Laxmi (Plate) with mutilated head and feet, a hero in action (Pl. XXXIX A) were also very interesting.

Period VI

Most of the structures of this period were made of Rubble walls without any foundation and showed a period of decline in the prosperity of Yeleswaram. This period yielded muslim coins relating to Bahmanis, Polychrome bangle, a plaque of Ganesa, besides grey ware pottery.

The close juta-position of the houses in the upper strata suggested that there must have been a nucleated settlement on a chess pattern with narrow passages between the houses.

In short, there was no wholesale abandonment of the site and each period had its individual plan and habitation on the site was continuous, which is evident by the intermittent reuse of the earlier walls by later builders. Ruined tops of walls were heightened by new walls almost in the same plumb as the earlier one. The results of the two season digs at Yeleswaram are placed before the readers with a candid confession that what has been achieved is but a fraction of what still remains to be done in order to understand the Dark Age fully. An outline

has been drawn, but details have yet to be filled in to produce a complete picture.

L N. GUPTA,
Special Secretary to Government, Education Department.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : ఇక్కడ ఉన్న రిపోర్టునుబట్టి అచ్చటి ద్రవ్యకాలు కాల ప్రాముఖ్యము కలవని, ఆవగింజలో 6 వ వంతు పనిమాత్రమే చేసామని కూడ దీనిలో ఉన్నది. అందుచేత ఇకముందు చేయబోయే పని యొక్క detailed programme కూడ దీనిలో ఉంటే బాగుంటుంది. ఈ సంవత్సరములో వచ్చేసంవత్సరములో నిర్వహించే programme మంత్రిగారు చెబుతారా ?

Sri M. R. Appa Rao : Last year (1962-63) the excavations could not be resumed owing to the non-receipt of orders sanctioning the grant from the Government of India in time. The Government of India has since sanctioned Rs. 60,000 for the excavations at Yeleswaram. There is a balance of Rs. 7651-27 left over from the previous grants. The Government have issued orders for the resumption of excavations at Yeleswaram. The excavations will be carried out for a period of 4 months at an estimated cost of Rs. 67,000.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఇప్పటికి మూడువర్యాయములు ప్రారంభమైనది. నాగార్జునసాగర్ డామ్ రాబోతున్నది Submission త్వరగా జరుగవచ్చు. ఏలేశ్వరంలో లభించే పురావస్తు సముదాయాన్ని త్వరగా పైకి తీయకపోతే submerge అయిపోతాయి. Central Government నుంచి grant వచ్చినా రాకపోయినా ఆపనికి అడ్డంలేకుండా expedite చేసేటట్లు ప్రయత్నము చేస్తారా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : Government of India వారు రు. 150,000 sanction చేశారు. The Director of Archaeology has reported that the excavation staff left for Yeleswaram on 19-10-1963 and that the excavations will be commenc- by the end of October, 1963.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : క్రిందటితడవకూడ పని ప్రారంభించి మధ్యలో ఆపివేశారు. తరువాత వర్షములవల్ల మట్టి కూలిపోవడం జరిగింది. నష్టం కూడా ఉంది. కాబట్టి continuous work జరిగివట్లయితే progress బాగా ఉంటుంది. ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ఎట్టి చర్య తీసుకుంటుందో చెప్పగలరా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : ఈ అక్టోబరునుంచి మొదలు పెట్టారు. ఇక ఆపరు. During 1961-62 and 1962-63 excavations Conducted and excavations are being taken up now. So all efforts will be made to take out all the valuable finds as far as possible.

NEW BUILDING FOR SALAR JUNG MUSEUM

48—

* 448(4786)Q.—*Sri E. Ayyapu Reddy* (*Put by Sri T. K. R. Sarma*) : Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether there are any proposals to construct a new building to house the present Salar Jung Museum ;

(b) if so, its location ;

(c) the approximate average monthly income of the Museum, in the year 1962-63 ; and

(d) whether the ownership of the Museum rests with the Central Government ?

Sri M. R. Appa Rao : (a) Yes, Sir.

(b) The new buildings are being constructed near 'Daru Shafa' the bank of river Musi.

(c) The average monthly income of the Salar Jung Museum in the year 1962-63, is Rs. 21,966-58 nP.

(d) The ownership of the Musem rests with the Salar Jung Musem Board constituted by the Government of India.

శ్రీ పి. గున్నయ్య : పూజ్యులు మంత్రిగారు సాలార్ జంగ్ మ్యూజియమ్‌ను మార్చే అభిప్రాయమున్నట్లు తెలియజేశారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మంత్రిగారు ఇంగ్లీషులో జవాబు చెప్పారు కదా, అర్థమైనదా?

శ్రీ పి. గున్నయ్య : కొంచం అర్థం అయింది అధ్యక్షా, సాలార్ జంగ్ మ్యూజియమ్ ఇప్పుడు ఉన్న చోటికి దగ్గరగా చార్‌మినార్ ఉన్నది. ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న పేద మహమ్మదీయులకు అచ్చటి పరిశ్రమలలో పని దొరుకుతున్నది. సాలార్ జంగ్ మ్యూజియమ్‌ను వేరే స్థలానికి మార్చినందువల్ల వాళ్ళకు ఇబ్బందిగా ఉంటుంది కనుక అక్కడనే ఉంచుటకు ఏర్పాటుచేస్తారా ?

Mr. Speaker : He is making a request.

Sri M. R. Appa Rao : Sir, what is the request.

శ్రీ పి. గున్నయ్య : అధ్యక్షా, ఆ చార్మినార్ ప్రాంతమువద్ద బీదవాళ్ళు, ముస్లింలు పెచ్చుమంది ఉన్నారు. మొన్న 31వ తేదీన అక్కడ ఒక industrial పద్ధతి ఏర్పాటు చేశారు, పేదవాళ్ళకు పని కల్పించాలనే ఉద్దేశంతోటి. మరి అక్కడ నుంచి ఆ మ్యూజియంను మార్చినట్లయితే ఆ ప్రాంతములో ఇంకా బీదతనం పెచ్చు అయి, పట్టణము యొక్క అందము చెడిపోతుంది కాబట్టి మ్యూజియంమ అక్కడే ఉంచడానికి పూజ్యులు ముఖ్యమంత్రిగారు ఏర్పాటు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : మొన్ననే the Prime Minister laid the foundation. వారికి ఇంగ్లీషు వచ్చునంటున్నారు గనుక ఇంగ్లీషులో answer చెప్పవచ్చు ననుకొంటాను—. మొన్ననే Prime Minister గారు ఈనికి foundation రాయి వేశారు. అది ఇంకెక్కడో కాదు. ఇప్పుడు ఉన్నదానికి ప్రక్కనే, నదికి facing గా కడుతున్నారు. ఎక్కడో దూరముగా మార్చలేదు. నాకు చాలా సంతోషము, గున్నయ్యగారికి ముస్లింలపైన చాలా ఆపేక్ష కలిగిందని. కనుక అది అక్కడనే ఉన్నది, ఎక్కడికో మార్చలేదు.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి : ఈ భవనం కట్టడానికి ఎంత ఖర్చు అవుతుంది? అందులో centre ఎంత ఇస్తుంది? మనము ఎంత ఇస్తున్నాము. ఆది ఎప్పుడు ప్రారంభమవుతుంది ?

శ్రీ యం. ఆర్. అప్పారావు : దానికి total estimate 92 లక్షల 81 వేలు. అయితే ఇప్పుడు అది అంతా కట్టడంలేదు, కొంత భాగమే కడుతున్నారు. First floor వరకు కడుతున్నారు. దానికి 38 లక్షల 32 వేలు అవుతుంది.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య : Visitors అక్కడ tickets తీసుకొనే పద్ధతి ఉంటుంది. కనుక no profit, no loss basis మీద, tickets ధరలు తగ్గించి, ఒక fixed time పెట్టి, concessional rates ఇచ్చేదానికి ప్రభుత్వం వారు బోర్డువారికి సలహా ఇవ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తుందా ?

శ్రీ యం. ఆర్. అప్పారావు : ఇప్పుడు కూడా చాలా నష్టమే వస్తున్నదండి, లాభము లేదు. దానినుండి వచ్చేది 2 లక్షలు 63 వేలు అయితే ఖర్చు 5 లక్షలు 77 వేలకుపైన ఉంటుంది.

LIVE BABY SENT TO MORTUARY IN GUNTUR HOSPITAL

49—

* 53 (2369) Q:—*Sri K. Nagaiah* [*Put by Sri Pillalamarri Venkateswarlu*]:—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether it is a fact that a new baby of Ankale Subbamma had been sent to Mortuary and recovred later in Guntur Hospital.

(b) whether it is a fact that this unhappy incident has been brought to the notice of the Honourable Health Minister by the local M.L.A., to make an enquiry; and

(c) how the enquiry is conducted and what is the result ?

The Minister for Health and Medical (Sri Y. Sivarama Prasad) :—I remember to have answered this question and supplementaries thereon once before. Again I am answering now.

(a) The thoti had taken the premature live baby to the mortuary by mistake, but the pupil nurse immediately ran for the thoti and brought the live baby back at the entrance of the mortuary.

(b) Yes, Sir.

(c) An enquiry into the incident was conducted by the Superintendent, Government General Hospital, Guntur. Two persons held responsible had been punished.

IMPORT OF VACCINE

50—

* 296 (3974) Q:—*Sarvasri B. Sriramamurthy and A. Sarveswara Rao* :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state;

(a) the amount of vaccine annually imported from other States during the past two years;

(b) the total requirements of the State;

(c) the total quantity proposed to be produced within the State; and

(d) the steps taken or proposed to be taken in this regard ?

Sri Y. Sivarama Prasad : (a)

1961	State & Name of the institution	Quantity	1962 Cost Rs. nP.
1. Cholera Vaccine.	Nil	Madras King Institute Guindy.	5,90,000cc	48089-04
		Bombay State Haffkine Institute Bombay.	9,00,000cc	57250-32
2. T. A. B. Vaccine.	Nil		Nil	
3. Vaccine Lymph.	Nil		Nil	
4. Freeze Dried & Polio Vaccine	Nil		Nil	

(b) About 10 to 15 million Doses.

(c) Entire Quantity required.

(d) The production of vaccine can be very much augmented by the purchase of an automatic and mechanised equipment for filling and sealing of ampules and also additional equipment for sterilisation etc. Proposals for obtaining them are under progress. With this equipment, the institute will be in a position to supply to other States as well.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి: ఈ equipment తెప్పించి ఇక్కడ ఈ రాష్ట్రములోనే ఉత్పత్తి ప్రారంభించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారని చెప్పారు. అది ఇప్పుడు ఏ దశలో ఉన్నదో తెలపిస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్: దానికి quotations పిలిచాము. వచ్చినాయంటే దాన్నిగురించి ఇప్పుడు ఆలోచన జరుగుతున్నది. Funds available కాగానే orders place చేస్తాము. దానికి 76 వేలు కావలసి వస్తుంది.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి: Quotations call for చేశామని చెప్పారు. తరువాత funds availability కూడా సందేహంగా ఉన్నట్లు వారు చెప్పిన జవాబునుబట్టి తెలుస్తున్నది. అందుచేత funds position తేలిన తరువాత పని ప్రారంభించ బడుతుందని ఆర్థంచేసుకోవలసి యుంటుందా? లేకపోతే ప్రభుత్వము ఎంత కాలములో దానిని నిర్మాణము చేయాలని నిర్ణయం చేసింది?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్: సాధ్యమైనంత త్వరలో నిర్మాణం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణరావు: మనము small pox eradication కోసం vaccine తయారు చేసుకొంటున్నాము. ఇదంతా తయారు చేసింది వృధా అయిపోతుందని నా ఉద్దేశము. ఎందుకంటె మనము primary vaccination compulsory గా పెట్టుకొని, secondary vaccination compulsory లేకుండా చేస్తున్నాము. కనుక, ఏదైనా బిల్లు తీసుకొనివచ్చి secondary vaccination compulsory చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్: దాన్ని గురించి చట్టము ఏమైనా మార్చవలసి యుంటుందేమో ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : మొట్టమొదటి భాగములో అన్నీకూడా nil, nil అని చెప్పుకొంటూ వచ్చారు. చివరది మాత్రం కొంత ఆశాజనకంగా ఉన్నది. ఆ financial position ఎట్లా వున్నది. Vaccine కోసం ఇతర ప్రదేశాలమీద ఆధారపడకుండా ఇక్కడ తయారుచేసి supply చేస్తామని, దాన్ని గురించి వెంటనే steps తీసుకుంటామనేది మాత్రం స్పష్టంగా రావడంలేదు. Vaccine కోసం ఇతరులమీద ఆధారపడనక్కరలేదు. అది చాలా అవసరమైంది. కనుక దీన్నిగురించి వెంటనే steps తీసుకొంటామని గట్టిగా assurance ఇవ్వమని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ఈ సంవత్సరం ఎవరిమీద ఆధారపడనక్కరలేదండి. అది మనమే స్వంతంగా చేసుకుంటున్నాము. ఇంకా కొంత excess గా కూడా ఉన్నది. ఇంకా ఎక్కువ తయారు చేయడానికి equipment తెప్పించేందుకు ఆలోచన చేస్తున్నామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : మన రాష్ట్రంలో Flu జ్వరము వచ్చినప్పుడు, ఇతర ప్రదేశాలనుంచి vaccine తెప్పించుకొన్నాము. ఆ తెప్పించుకొన్న vaccine ఎంతో చెప్పగలరా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : వేరే ప్రశ్న అడిగితే చెప్పుతాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న ; ఇప్పుడు మంత్రిగారు తెప్పించమని చెప్పిన vaccine యొక్క నిలువ ఎంత ఉంటుంది? T. B. vaccine 'nil' అన్నారు. T. B. vaccine మనకు సరిపోయినంత నిలువ ఉన్నందువలన తెప్పించలేదా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ఉన్నందువల్ల నేనండి. తక్కువ వైనది తెప్పించాము.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణరావు : పిల్లలందరికి ఈ primary vaccination చేయడం చాలా సంతోషమైన విషయమే. కాని అది సక్రమంగా వేయడం లేదు. మరల పిల్లలకు infection వచ్చి చాలా నష్టానికి గురిఅవుతున్నారు. కనుక ఇది properగా వేసేటట్లు ప్రభుత్వము శ్రద్ధ తీసుకొంటుందా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : తగిన శ్రద్ధ తీసుకొంటామండి.

శ్రీ పి. గువ్వయ్య : గుండె జబ్బు విషయంలో దానికి కావలసిన మందు ప్రస్తుతము విశాఖపట్టణం దగ్గరనుంచి హైదరాబాదువరకు కూడా ఏ దుకాణంలోను దొరకడంలేదు. ఉస్మానియా ఆస్పత్రిలోను, విశాఖపట్టణం ఆస్పత్రిలోను ఉండదు. దానివల్ల చాలా కష్టంగా ఉన్నది. నేను రెండు మాసములనుండి గుండెజబ్బు patient ను

కనుక మంత్రిగారు దయచేసి ఆ కంపెనీకి వ్రాసి అది అమ్మడానికి తగిన ఏర్పాట్లు చేయిస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ఇది vaccine గురించి వేసిన ప్రశ్న అండి. గౌరవసభ్యులు గుండెజబ్బు గురించి అడుగుతున్నారు. అయినా, అది ఏమందో, దాని పేరు తెలియజేస్తే, అది ఎక్కడ ఉన్నదో కనుక్కొంటాను, దానికేమీ అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య : ఆ మందుపేరు "Peritrate". అవి pillsగా వుంటాయి. దానిని పెద్ద పెద్ద డాక్టర్లు గుండెజబ్బులకై recommend చేసినారు. ఆ సలహా కూడా వారిదయవలననే లభించింది. కనుక ఆ మందు తెప్పించి మందుల దుకాణాలలో ఈ హైదరాబాదులోనైనా అమ్మించే ఏర్పాట్లు చేయించవలెనని మనవి చేసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. దాపయ్య : పోలియో వ్యాధి చాలా గ్రామాలలో వ్యాపించినట్లు తెలుస్తున్నది. కనుక ఆ పోలియో వ్యాధికి కావలసినటువంటి vaccine ఆ యా గ్రామాలకు supply అయ్యేటట్లు ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : పోలియో వ్యాధి వ్యాపించినట్లయితే, దానికి vaccine supply చేయడానికి ఏర్పాటు జరుగుతుంది.

T. B. HOSPITAL IN EACH DISTRICT HEAD QUARTERS.

51—

* 471 (4888) Q.— *Sri S. Vemayya* :- Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government of India decided to start a T. B. Hospital in each District Head quarters during the third plan period; and

(b) if so, whether any financial assistance has been received by our State now in the matter ?

Sri Y. Sivarama Prasad :- (a) The answer is in the negative.

(b) Does not arise.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య : కేంద్ర ప్రభుత్వము open చేయకపోయినా కనీసం ప్రతి జిల్లా Head-quarters hospitalలో నైనా ఈ T. B. petients కు ప్రత్యేకంగా ఒక ward అయినా ఏర్పాటుచేస్తే, అక్కడ preliminary గా జబ్బు కొంత నయమైన తరువాత Sanatoriums కి పంపడానికి వీలు అయ్యేటట్లు చేస్తే బాగుంటుంది. ఆ విధంగా ఏర్పాటుచేస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : గౌరవసభ్యుడు అడిగింది కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇక్కడ open చేస్తారా అని, లేదని చెప్పాను. కాని వారి సహాయంతో ఇక్కడ జరుగుతూనే ఉన్నది. ఇప్పుడు ఈ twenty districts లో 32 clinics పని చేస్తూనే ఉన్నాయి. దానికి Central Government సహాయం కూడా లభిస్తుంది.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణరావు : ఈ T. B. hospitalsలో admissions విషయంలో, early cases ను మాత్రం చేర్చుకొని advance cases ను చేర్చుకోవడంలేదు ఎందుకంటే, advanced cases ఎట్లాగూ నయము కావు, early cases ను treat చేస్తే, వారినైనా బాగుచేసి పంపవచ్చు. దానివల్ల కొంతమందైనా బాగుపడతారు అని వారి ఉద్దేశము. ఇప్పుడు మద్రాసు State లో Chronic and incurable disases కుగాను కొన్ని hospitals పెట్టాము. ఎందుకంటే, వారిని ఆ విధంగా అక్కడ admit చేసి isolate చేసినట్లయితే, వారి జబ్బులు ఇతరులకు అంటకుండా ఉంటాయనే ఉద్దేశముతో ఆ విధముగా చేస్తున్నారు. అదే మాదిరిగా ఇక్కడ T. B. patients విషయంలో అటువంటి ఏర్పాటు చేయడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : దాన్ని గురించి ఆలోచిస్తాము.

USE OF NEW DRUG AT NAMPALLY D. T. S. CENTRE.

52—

* 502 (5010) Q.— *Sri Tenneti Viswanatham* :- Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) is it a fact that a new drug Thiocomicarbozine is being tried in out-patient T. B. cases at Nampalli T. D. S. Centre;

(b) since how long has this drug been in use;

(c) was the proposal to try this drug submitted to the State Medical Research Council; if so, when;

(d) (i) what was the advice of the State Medical Research Council on the use of this drug;

(ii) did they advise the trial on out-patients before systematic trials on in-patients;

(c) whether this drug is used on in-patients in T. B. Hospital at Hyderabad or elsewhere; and

(f) what was the result of the observation of the physicians as regards its (a) efficiency and (b) immediate or remote toxity ?

Sri Y. Sivarama Prasad :- (a) It is a fact that the drug Thiocomicarbozine is being used in combination with isoniazid at D.T.S. Centre, Nampally.

(b) This drug conbination has been in use at D.T.S. Centre Nampally, since November, 1962.

(c) A proposal to try this drug as a research project in domicillary T. B. cases was submitted to the state Drug Research Council in January, 1963.

(d) (i) and (ii)

The advice from the State Drug Research Council is still awaited.

(e) The drug combination Thiosemicarbasone plus is isoniazid had been extensvely used in T. B. Hospital in-patients during the last 2 years and also in many other hospitals in India and abroad.

(f) In the hospital in-patients, the drug was used only on patients with resistant bacilli to Isoniazid in

whom not such benificial results could normally be expected. No in toxic effects had so far been encountered.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం : State Medical Research Council వారినుంచి ఇంకా advice రాలేదన్నారు. వచ్చినదని మా information ఉన్నది. In-patiens మీద try చేయనిదే, out-patients మీద వద్దన్నారు. ఆ records తెప్పించి చూస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : It is State Drug Research Council. వారినుంచి రాలేదు. వారు వచ్చిందని చెబుతున్నారు కాబట్టి దర్యాప్తు చేయిస్తాను. మూకంతె ముందువారికి information ఎట్లా వచ్చిందో తెలియదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం : వస్తూంటుంది, లేకపోతే ప్రశ్న ఎందుకు పంపు తాము ?

శ్రీ బి. వి. యల్. నారాయణ : ఈ thiosemicarbarsone అనేది condemned drug అని ఇంతకుముందు ప్రభుత్వదృష్టికి తెచ్చాను. ఇంతవరకు దానినిగురించి తెలుసుకోలేదు. ఇది condemned drug అయినా పెద్ద డాక్టరు వాడుతున్నట్లయితే దానివల్ల ఉపయోగం ఉన్నదని ఇతర డాక్టర్సుకూడ వాడుతుంటారు. Sales increase అవుతాయి. ఒక రూమర్ ఏమున్నదంటే ఆ డాక్టరుకు ఆ కంపెనీవారికి ఏదో ఉన్నదని తెలియవస్తోంది. ఈ drug లో చాల toxic substance ఉందని Research Council వారు declare చేశారని తెలుస్తోంది. ఆ విషయంగురించి ఆలోచించమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : దీనిని ఒక్క డాక్టరే వాడుటలేదు. అది చాల చోట్ల వాడబడుతున్నది. "This is not a new drug. It is being used for over 10 to 12 years. The drug had extensively been tried out on the domicilliary T. B. cases in several centres throughout India. The T. B. Adviser to the Government of India during personal discussion had also stated that the drug is being used at the National T. B. Institute, Bangalore, T. B. Centre, New Delhi and is being used in Madras. The drug combination has been tried out in East Africa by the British Research Council in 1961 and had found the combination to be just as good as P. A. S. of high c. c. of the same toxity.

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు : ఇన్ని సర్టిఫికెట్స్ ఉంటే State Drug Research Council కు ఎందుకు refer చేయవలసివచ్చింది ? ఇది ఏకంపెనీ వారు చేస్తున్నారు ? అది ముళయాశీ కన్సర్నా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : అది తెలియదు. దానివల్ల bad effect ఉన్న దనంచే అది కనుక్కొనుటకు refer చేసి వుంటారు.

GOVERNMENT PRINTING WORK ENTRUSTED TO THE PRIVATE PRINTING PRESSES

53—

* 936 (1904) Q.— *Sri P. V. Ramana (Kondakarla)* :- Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) the percentage of the Government printing work that is being entrusted to the private printing presses;

(b) the expenditure incurred for the said purposes during 1960-61 and 1961-62 respectively;

(c) whether any new Government Printing Press is under construction;

(d) if so, its location;

(e) if not, whether there is any such proposal; and

(f) the estimated expenditure therefor ?

The Minister for Industries (*Sri M. N. Lakshminarasayya)* :

(a) 29.25% for 1960-61 and 29.53% for 1961-62.

(b) Rs. 6,30,125-00 for 1960-61 and Rs. 6,07,100-00 for 1961-62.

(c) No, Sir.

(d) Does not arise.

(e) Yes, Sir.

(f) The details are being worked out.

శ్రీ పి. వి. రమణ : ఈ construction లో workers quarters చేర యున్నవి. అవికూడ construction లో వస్తున్నవా, లేక బయట ప్రెస్సే construct చేస్తున్నారా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మినరసయ్య : ప్రెస్, క్వార్టర్సు కట్టాలనే ఉద్దేశంతో ఎట్టగడ్డ వద్ద 20 ఎకరాల భూమిగల స్థలంలో 25 లక్షలతో కట్టాలని ఉన్నది. కాని ప్రెస్ వర్కర్సు యూనియన్ ప్రొటెస్ట్ చేశారు. అంతదూరం వీరుపోవడం న్యాయంకాదని స్ట్రైయిక్ చేయటవల్ల అక్కడనే adjacent site లో కట్టితే బాగుంటుందనే అభి ప్రాయం ఇవ్వడంవల్ల నేను, Minister for Buildings, అక్కడ 9, 10 ఎకరాల స్థలం ఉండడంవల్ల ప్రొవిజనల్‌గా అక్కడే కట్టాలని అనుకొంటున్నాము.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వరు : 29·2% పని బయటి ప్రెస్సులకు ఇస్తున్నారు, ఈ ప్రొసీజరుమీద చాల complaints గవర్నమెంటు దృష్టికి తేబడ్డాయి. గవర్న మెంటు ప్రెస్సులు ఇప్పుడు అనేకం ఉన్నవి— I. & P. Press, Text Book Press మొదలైనవి. అక్కడ ఈ work చేయించడానికి అవకాశం ఉండగా బయటి ప్రెస్సులకు ఇవ్వవలసిన అవసరం ఎందుకు వచ్చింది ?

శ్రీ ఎం, ఎన్. లక్ష్మినరసయ్య : Developmental activities వల్ల work-load ఎక్కువగుతోంది. చెంచల్‌గూడ ప్రెస్, కర్నూలుప్రెస్ cope up చేయలేక పోతున్నవి. రెండువేలవరకు ఆర్డర్సు ఇచ్చుకోవచ్చునని Head of the Departments కు, Collectors కు ఆర్డర్సు ఇచ్చివాము. ఇప్పుడున్న పాత మెషినరీవల్ల అంతపని చేయలేకుండా ఉన్నది. అర్జెంటుపనులు కొన్ని ప్రయివేటు ప్రెసెస్‌కు ఇస్తున్నారు.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు: ఇప్పుడున్న capacity ఎంత ? ఎన్ని shifts పని చేస్తున్నారు ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మినరసయ్య : రెండు షిఫ్ట్స్.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు : మూడు shifts పనిచేస్తే ఎక్కువవని అవు తుందిగదా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మినరసయ్య : పాత మెషినరీవల్ల అంతపని చేయడానికి వీలులేదు.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు : Up-to-date machinery ఉన్నది. Estimates కమిటీ చేసిన recommendations ఉన్నవి. అవి మంత్రిగారు పరిశీలించి అమలు జరపడానికి పూనుకుంటారా ?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య : చాలమట్టుకు పాత మెషినరీ ఉన్నది. కావలసినది చేస్తూనే ఉన్నాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : కొన్ని మెషిన్లు పనిచేయకుండ మూల ఉంచారని, అవి రిపేరు చేయించకుండా అట్లాగే పోతున్నాయని, పర్కర్సువస్తే పనిలేదు గనుక వెళ్ళిపొమ్మని చెప్పడం జరుగుతోంది. ఆ పని ప్రయివేటు ప్రెసెస్‌కు ఇస్తున్నారు. ప్రయివేటు ప్రెసెస్‌కు ఇవ్వడంవల్ల uniformity లేకుండా ఒకేప్రెపు, ఒకేసైజు లేకుండా ఉంటోంది. ఫైండింగ్ చేయించుకొనుటకు కూడ ఇబ్బందిగా ఉన్నది. గవర్నమెంటు ప్రింటింగుకు ఉండే అందం లేకుండా ఉన్నది. ఇవన్నీ పరిశీలిస్తారా?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య : పర్కర్సు దండిగా వస్తున్నారు. కావలసినంత మెషినరీ లేదు. ప్రయివేటు ప్రెసెస్‌లో ప్రింటింగ్ బాగానే ఉంటోంది; మంచి ప్రెస్సులకే పని ఇవ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : వచ్చినమెషినరీ కొంత erect చేయలేదని చెప్పారు. మెషినరీ లేకపోతే తెప్పించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య : ఇప్పుడు ఉన్న building చాలదు. కొత్త బిల్డింగ్స్ కట్టిన తరువాత వేరే మెషినరీ చేర్చి పెద్దగా చేయాలని ప్రయత్నిస్తున్నాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు : చాల మెషిన్లు పనిచేయించకుండా ఉంచారు. కొత్తగా వచ్చిన మెషినరీ కవరుకూడ ఊడదీయకుండ ఉంచారు. ఇవన్నీ ఎస్టిమేట్సు కమిటీ రిపోర్టులో అప్పుడు చైర్‌మన్‌గా ఉన్న చెన్నారెడ్డిగారు విచారణచేసి రికమెండేషన్సు ఇచ్చారు. ఆ defects తొలగించి ఆ 29.2% పని ప్రయివేటు ప్రెసెస్‌కు పోకుండా చూస్తారా ?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనర్సయ్య : బిల్డింగులేకుండా ఉన్నందున ఆ మెషినరీ ఉపయోగించలేకుండా ఉన్నాము.

CO-OPERATIVE WOOL WEAVERS' SOCIETY YEMMIGANUR AT NARAYANKHED

54—

* 972 (3584) Q.—*Sri Ramachandra Rao Deshpande (Put by Sri Y. C. Veerabhadra Gowd)* : Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) whether the Co-operative Wool Weavers' Society at Narayankhed, Medak District is functioning well; and

(b) if not, the reasons therefor ?

Sri M. N. Lakshminarasayya : (a) No, Sir.

(b) Neither the members of the Society nor the Managing Committee appear to be interested in its affairs.

PROSECUTIONS UNDER WEIGHTS AND MEASURES ACT DURING 1962

55—

* 1043 (4556) Q.—*Sarvasri M. Pitchaiah and E. Subbarao* : Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) the number of persons who were prosecuted for not properly complying with the Weights and Measures Act during 1962 ; and

(b) the number of them convicted ?

Sri M. N. Lakshminarasayya : (a) 25 persons, Sir.

(b) 12 persons, Sir.

శ్రీ ఎం. పిచ్చయ్య : అధ్యక్షా, ఆ నేచర్ ఆఫ్ పనిష్‌మెంట్ ఎలాంటిదో తెలియజేస్తారా ?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనర్సయ్య : ఫైన్ అండి.

‡ Q. No. 56 [*1146 (5094)]

BASKET TRAINING CENTRE, CHINTAPALLI

57—

* 304 (4013) Q.—*Sri K. Govinadarao (Anakapalli)* : Will the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to state :

‡ Not put and not answered in the House. Hence the question and answer are placed in the proceedings at the end of the Question Hour.

(a) whether any representation has been received by the Government from Sri K. Govindarao, M. L. A., with respect to non-payment of salaries to the staff who worked in Basket Training Centre, Chintapalli, Visakhapatnam district on 20th March, 1963 ; and

(b) if so, the action taken thereon ?

Sri M. R. Appa Rao : (a) Yes, Sir.

(b) Necessary orders have been issued and salaries of the staff have since been disbursed.

శ్రీ కె. గోవిందరావు : ఈ సెంటర్ ఎప్పుడు మూసివేశారు ? స్టాఫ్‌కు జీతాలు ఇవ్వటంలో ఇంత ఆలస్యం ఎందుకు అయినదో చెబుతారా ?

Sri M. R. Appa Rao : Orders have been issued in G. O. Ms. 757 Education dated 18–7–1963 according sanction for continuance of the scheme for Basket Training Centre at Chintapalli. It has now been reported by the Director of Industries and Commerce that salaries of the staff have been disbursed and that the delay in disbursing the salary was due to some recoveries from the individuals.

NIGHT SHELTERS FOR THE FOOT-PATH DWELLERS

58—

* 390 (4451) Q.—*Sri A. Sarveswara Rao :* Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether the Government of India have sponsored a scheme for the construction of night shelters for the foot-path dwellers in Cities and towns and authorised the State Government and Local Bodies to undertake pilot projects for the construction of shelters ;

(b) whether the State Government have accepted the scheme and are implementing it ; and

(c) what is the Centre's share of expenditure for the implementation of the scheme by the State ?

The Minister for Municipal Administration (Sri A. Venkataramayya) : (a) Yes.

(b) Detailed proposals are awaited from the Commissioner, Visakhapatnam Municipality and Commissioner, Municipal Corporation, Hyderabad.

(c) 37½% of the permissible ceiling cost of the Project as *loan.*

37½% of the permissible ceiling cost of the project as *subsidy.*

(ఎ) అవును.

(బి) వైజాగ్ మునిసిపల్ కమీషనర్ వద్దనుండి, హైదరాబాద్ మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ కమీషనర్ వద్దనుండి ప్రతిపాదనలు అందవలసి ఉన్నది.

(సి) ఈ పథకానికయే ఖర్చులో 37½ పర్సెంట్ అప్పుగాను, 37½ పర్సెంటు సబ్సిడీగాను రాష్ట్రప్రభుత్వంనుండి లభిస్తున్నది.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : ఈ స్కీము అన్ని మునిసిపాలిటీస్‌కు పంపించారా ? పంపించినట్లయితే, యీస్కీము అమలుచేయటానికి సిద్ధంగా ఉండి మీరుచెప్పిన పర్సంటేజ్ కంటె ఎక్కువ ఇవ్వాలని అడిగిన మునిసిపాలిటీస్ ఉన్నవా ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : అన్ని మునిసిపాలిటీస్‌కు పంపించలేదు. ఇది కొత్తగా వచ్చిన స్కీము కాబట్టి ముందు వైజాగ్ మునిసిపాలిటీ, హైదరాబాద్ కార్పొరేషన్‌లలో ఎక్స్‌పర్‌మెంటల్‌గా చేసిన తర్వాత మిగతావాటిలో కూడ అమలుచేయటానికి అవకాశం ఉంటుంది.

INDUSTRIAL HOUSING

59—

473 (4901) Q.—*Sri K. Rajamallu* : Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether the Government had given high priority for the Industrial Workers Housing in Andhra Pradesh this year (1963-64) according to the decision taken at a meeting of State Housing Ministers in Delhi recently; and

(b) if so, how many houses are expected to be constructed during this year (1963-64) and their location ?

Sri A. Venkataramayya : (a) The Planning Commission has requested that the State Government may consider giving a higher priority to Industrial Housing. But due to reduction of the overall plan ceiling of Rs. 81.00 lakhs to 44.10 lakhs for Subsidised Industrial Housing during the III Plan, it may not be possible to allot more funds for the scheme during the III Plan.

(b) A statement showing the number of houses constructed upto 31-3-1963 and expected to be constructed during 1963-64 under the Subsidised Industrial Housing Scheme is placed on the Table of the House.

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య : పారిశ్రామికులకోసం గృహనిర్మాణానికి అధిక ప్రాముఖ్యత ఇచ్చే విషయం పరిశీలన చేయవలసిందిగా ప్రణాళికలో నిర్ణయించిన మొత్తం 81 లక్షల రు.ల నుండి 44 లక్షల 15 వేల రు.లకు తగ్గించబడింది. అందువల్ల మూడవ ప్రణాళికలో యీ పథకానికి ఇంకా ఎక్కువ మొత్తం కేటాయించటానికి సాధ్యం కాలేదు.

(బి) ఆ కార్యక్రమం క్రింద 31—3—63 వరకు పూర్తి అయిన గృహములను 63-64 వ సంవత్సరములో పూర్తికావలెనని భావించబడిన గృహముల సంఖ్య తెలిపే వివరములు సభాసమక్షంలో ఉంచబడినవి.

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

Sl. No.	Place		Number of tenements built		Remarks
			S. R. Ts.	T. R. Ts.	
		Telengana			
1.	Sanathnagar	Hyderabd City	1180	40	
2.	Mushirabad	,,	84	—	
3.	Vidyanagar	,,	—	380	
4.	Chikkadpalli	,,	411	221	
5.	Sitaphalmandi	,,	—	216	
6.	Zamisthanpur	,,	—	148	
7.	Ghatkesar		39	11	
8.	Warangal		300	180	
9.	Khammameth		200	—	
10.	Nizamabad		100	64	
		Total ...	2314	1260	
II.	*Employers's Agency*				
1.	Nizam Sugar Factory, Bodhan		—	260	
III.	*Co-operative Agency*		—	—	
		Total I, II, III ...	2314	1520	

Andhra

I. State Agency

1. Guntur	....	50	
2. Rajahmundry	...	100	
3. Vijayawada	....	300	
4. Adoni	...	100	
5. Bugganapalli	....	100	10
6. Nandyal	....	50	
7. Visakhapatnam	...	150	
Total	...	850	10

II. Employer's Agency

1. Andhra Sugars, Tanuku	....	36	8
2. Andhra Cements, Vijayawada	....	101	—
Total	...	137	8

III. Co-operative Agency

Total I, II & III	....	987	18	
Total-Telangana	....	2314	1520	
Total Andhra	...	987	18	
		3301	1538	= 4839

STATEMENT II

SUBSIDISED INDUSTRIAL HOUSING SCHEME

Number of tenements constructed or expected to be constructed during 1963-64.

Sl. No.	Place	Number of tenements				Remarks
		Constructed		Expected to be constructed		
		SRTs	TRTs	SRTs	TRTs	
	Telengana					
I.	State Agency	—	—	—	—	
II.	Employer's Agency	—	—	—	—	
III.	Co-perative Agency					
1.	Warangal Industrial Workers Co-operative House Building Society Limited	—	—	—	31	
2.	Sanathnagar, Hyderabad Scientific Engineering Workers Industrial Co-operative Housing Society Limited	—	—	—	24	
	Total ...	—	—	—	55	
	Andhra					
I.	State Agency	—	—	—	—	
II.	Employer's Agency	—	—	—	—	
1.	Andhra Sugars Ltd., Tanuku	—	64	—	—	

2. T. T. Devasthanam, Tirupati	—	69	—	—
Total	—	133	—	—

III. Co-operative Agency

1. I.L.T.D. Company Staff Co-operative Industrial House Construction Society Limited, Chirala	—	—	—	171
2. Coril Employees Industrial Co-operative Housing Society Limited, Visakhapatnam	—	—	—	30
Total	—	—	—	201
Total I, II and III	—	133	—	201
Total Telengana	—	—	—	55
Total Andhra	—	133	—	201
Total Andhra Pradesh	—	133	—	457

ALAPATI VENKATARAMAIAH

Minister for Municipal Administration & Housing.

SRI SALIHOTRA MAHARISHI
UDAVARU SWAMY TEMPLE, CHIRALA

60—

* 829 (5112) Q.—*Sri Vavilala Gopalakrishnayya* : Will the hon. Minister for Religious and Charitable Endowments be pleased to state :

(a) whether the Government have enquired into the mis-appropriation of the accounts of the Sri Salihotra Maharishi Udavaru Swamy temple of Chirala of Guntur District and found a deficit of Rs. 32,487 ; and

(b) if so, the action taken thereon ?

The Minister for Religious and Charitable Endowments (*Smt. T. N. Sadalakshmi*) : (a) Yes, Sir. A special Audit of Accounts of the Sri Salihotra Maharishi Udavaru Swamy temple for the period 14-1-42 to 13-1-1957 has revealed that a sum of Rs. 20,042-9-6 belonging to these temples appeared to have been mis-appropriated.

(b) Instructions have been issued to the Commissioner, H. R. & C. E. (A) Department, Hyderabad to start surcharge proceedings against the trustees responsible for mis-appropriation of the temple funds and falsification of accounts. The surcharge proceedings are pending before the Deputy Commissioner, H. R & C. E. (A) Department Vijayawada.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఇదివరకు ఒకసారి ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నించినపుడు 32 వేల రు.లు మిస్ ఎప్రాప్రియేట్ అయినట్లు జవాబు చెప్పారు. ఇప్పుడు 20 వేలు అయినట్లు చెబుతున్నారు. ఇంత తేడా రావటానికి కారణం ఏమిటి? ఎప్పుడు మిస్ ఎప్రాప్రియేట్ అయినది? ఇంతవరకు ఎందుకు చర్య తీసుకోలేదు?

శ్రీమతి టి. యన్. సదాలక్ష్మి : నాకు వచ్చిన ఇన్‌ఫర్మేషన్‌లో 20 వేలు అని మాత్రమే వున్నది. మిస్ ఎప్రాప్రియేషన్ జరిగి చాలా కాలం అయింది. చర్య తీసుకోటానికి ఇంత కాలం కావటం సమంజసం కాదని నాకుకూడ తోస్తున్నది. దానిపైన చర్య తీసుకొంటామని గౌరవసభ్యునకు మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఇదివరకు ప్రభుత్వం చెప్పిన అంకెకు ఇప్పుడు చెబుతున్న అంకెకు తేడా ఎందుకు వచ్చింది ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి : నావద్ద వున్న ఇన్ఫర్మేషన్‌లో 20 వేల చిల్లర ఉంది. ఈ తేడా ఎందుకు వచ్చిందో, అదికూడ కనుక్కొని మనవిచేస్తాను.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న : ఈ మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ జరిగి చాలా కాలం అయినా, దానిపైన యాక్షన్ తీసుకోకుండా ఉన్న ఉద్యోగులపైన చర్య తీసుకొంటున్నారా ? ఈ మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ చేసిన వారికి ఆస్తిపాస్తులు ఏమైనా ఉన్నవా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి : ఆ డిటెయిల్స్ నావద్ద లేవండి.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వేంకటేశ్వర్లు : మొదట చెప్పిన 32 వేల రు.లే కాక ఇంకా 20 వేల రు.లు కూడ కైంకర్యం చేశారేమో పరిశీలన చేయిస్తారా ?

(No answer)

శ్రీ పి. బాపనయ్య : ఈ దేవాలయానికి ట్రస్టీలుగా ఉన్నవారు దైవభక్తు లేనా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి : వారు దైవభక్తులు కనుకనే వేసినాము.

శ్రీ పి. వెంకటసుబ్బయ్య : ప్రతి దేవాలయంలోకూడ మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ జరుగుతున్నది. కాబట్టి గవర్నమెంట్ సి. ఐ. డి. ఎంక్వయిరీ పెట్టి దర్యాప్తు జరిపించి, వారిపైన ఉన్న ఆరోపణలు ప్రూవ్ అయిన వెంటనే చర్యలు తీసుకొంటారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి : ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ జి. రామారావు : దైవభక్తులైన ఆ ట్రస్టీల పేర్లు ఒకసారి చెబుతారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి : వారిపేర్లు నావద్ద లేవండి.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు : ఇప్పుడు దైవభక్తులుగా నటిస్తున్న కమ్యూనిస్టులను గూర్చి పారపాటున ఎపాయింట్ చేశారేమో చెబుతారా ?

(No answer)

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : మంత్రిణిగారు దైవభక్తులను వేశామంటున్నారు. కాని వారు డబ్బు కాజేస్తున్నారు. వారు దైవభక్తులుగా నటిస్తున్న కమ్యూ

నిస్టులేదోనని అంటున్నారు. కాబట్టి ఆ డైవర్టకులెవరో, వారి పేర్లు చెప్పించాలండి. ఆ ఇన్‌ఫర్మేషన్ తర్వాతనైనా టేబుల్ మీద పెట్టించండి. ఇందులో insinuation సమస్య ఉంది. కాబట్టి వారి పేర్లు టేబుల్ మీద పెట్టించండి.

శ్రీ కె. గోవిందరావు : ఈ మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ జరిగి చాలా కాలం అయింది అంటున్నారు. ఇంతకాలంనుండి యాక్షన్ తీసుకోకపోవటానికి కారణం ఏమిటి ? జవాబు స్పష్టంగా చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి : అది 58-59 లో జరిగింది. ఆ విషయము 63 లో గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువచ్చారు. కనుక ఇప్పుడు ఈ ఇన్‌ఫర్మేషన్ తెప్పించగలిగాను.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : ఈ మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ నేచర్ ఎటువంటిది? ఆయన ఎవరికైనా దానధర్మాలు చేశారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి : అది చాలా పెద్ద రిపోర్టు. అధ్యక్షులవారు సెలవిస్తే అది టేబుల్ మీద పెడతాను.

శ్రీ వెన్నేటి విశ్వనాథం : అధ్యక్షా, క్వశ్చన్ 56-బిరన్ట్ స్మగ్లింగ్ గురించి ఉన్న క్వశ్చన్‌కు దయచేసి ఆన్సర్ తెప్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఆన్సర్ చదివి వేయమనండి. సప్లిమెంటరీ క్వశ్చన్స్ వేయము.

మిస్టర్ స్పీకర్ : క్వశ్చన్ 56 కు ఆన్సర్ చదవండి.

శ్రీ యం. యస్. లక్ష్మినరసయ్య : అధ్యక్షా, ఇప్పుడే ఆ పైలు బయటకు పంపించానండి.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

SMUGGLING OF IRONORE

56—

1146 (5094) *Sri Mohd. Ismail* :- Will the hon Minister for Industries be pleased to state :

(a) whether any complaint of Iron ore smuggling from the mines has come to the notice of the State Government in 1953; and

(b) if so, what action has been taken to stop this?

A :—

(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

PAPERS LAID ON THE TABLE

AMENDMENT TO THE ANDHRA PRADESH PUBLIC SERVICE COMMISSION REGULATIONS, 1963

G. O. Ms. No. 700, General Administration (Services-A) D. 21—6—1963.

The Chief Minister (Sri N. Sanjiva Reddy) :- Sir, I beg to relay on the Table a copy of Notification issued with G. O. Ms. No. 700, General Administration (Services-A), dated 21-6-1963 making an amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1963, in accordance with clause (5) of Article 320 of the Constitution.

Mr. Speaker :- Papers laid on the Table.

Scheme Referred to in Section 3 of Andhra Pradesh State Co-operative Bank (Formation) Act, 1963

The Minister for Finance and Co-operation (Sri K. Brahmnanda Reddy) :- Sir, I beg to lay on the Table under sub-section (6) of Section 3 of the Andhra Pradesh State Co-operative Bank (Formation) Act, 1963 (Act 12 of 1963) a copy of the scheme referred to in the said section.

Mr. Speaker :- Paper laid on the Table.

PRESENTATION OF THE EEPORT OF THE REGIONAL COMMITTEE ON THE ANDHRA PRADESH AGRICULTURAL UNIVERSITY BILL, 1963

Sri T. Hayagrivachari (Dharmasagar) :- Sir, Under Rule 164-K of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules,

I beg to present the Report of the Regional Committee on the Andhra Pradesh Agricultural University Bill, 1963.

Mr Speaker :- Report presented.

GOVERNMENT BILLS

The Andhra Pradesh Cinemas Regulation (Amendment) Bill, 1963

Sri N. Sanjiva Reddy :- I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh Cinemas Regulation (Amendment) Bill, 1963.

Mr. Speaker :- Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker :- The question is :

That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Cinemas Regulation (Amendment) Bill, 1963.

The motion was adopted.

The Andhra Pradesh Endowments and Escheats Regulation (Amendment) Bill, 1963

Sri N. Sanjiva Reddy :- Sir, I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh Endowments and Escheats Regulation (Amendment) Bill, 1963.

Mr. Speaker :- Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker :- The question is :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Endowments and Escheats Regulation (Amendment) Bill, 1963."

The motion was adopted.

The Andhra Pradesh Payment of Salaries and Removal of Disqualifications (Amendment) Bill, 1963.

Sri N. Sanjvia Reddy :- Sir, I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh Payment of Salaries and Removal of Disqualifications (Amendment) Bill, 1963."

Mr. Speaker : Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker : The question is :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Payment of Salaries and Removal of Disqualifications (Amendment) Bill, 1963."

The motion was adopted.

The Andhra Pradesh Contingency Fund (Amendment) Bill, 1963.

Sri K. Brahmanand Reddy :- Sir, I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh Contingency Fund (Amendment) Bill, 1963.

Mr. Speaker :- Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker :- The question is :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Contingency Fund (Amendment) Bill, 1963."

The motion was adopted.

MOTION ON ADDRESS BY THE GOVERNOR

Mr. Speaker :- Now, we will resume discussion on Governor's Address.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : అధ్యక్షా, గవర్నమెంటారి address లో ప్రప్రథమంలో మనపైన చైనావారు చేసిన దాడి, దానిప్పుడు పర్యవసానం, మన State వారు కూడ Defence Fund కోసం 4½ కోట్లు రూపాయలకుపైగా వసూలుచేసిన విషయాలు, యివన్నీ ప్రస్తావించి మనదేశంలో యావత్మంది సమగ్ర సమైక్యతా దేశరక్షణ కోసం పాటుపడాలని చేసిన విజ్ఞప్తిని మేము అంతా ఆమోదిస్తున్నాము. ఈ యుద్ధంలో చివరి రక్తపుబిందువు ఎంతవరకు ఉంటుందో అంతవరకు పోరాడడానికి అర్పణ చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని మేము మనవిచేస్తున్నాము. అయితే మరదేశంలో ఉన్నటువంటి పరిస్థితులు ప్రజలకు కూడ బాగా సంతృప్తికరంగా ఉండే మోస్తరుగా రాజ్యం నడిపించవలసినభారం Central Government పైన మరి ప్రభుత్వంపైన ఉన్నదని నేను మనవిచేస్తున్నాను, ఇదివరలో అనేక పర్యాయములు మనవి చేసుకున్నాము. దేశంలో అసంతృప్తి బాగా పెరిగిపోతున్నది. ఒకమూల బాగా పెచ్చు పెరిగిపోయినటువంటి అవినీతి ఉన్నది. దానికితోడు పన్నులభారం బాగా ఉన్నది. మొన్న యిక్కడ ప్రశ్నోత్తరాల సందర్భంలో, పెంచిన అదనపు భూమి పన్ను తగ్గిస్తారా అని అడిగితే తగ్గించడానికి అవకాశంలేదని మంత్రిగారు చెప్పిన జవాబును ప్రజలంతా విన్నారు. గమనిస్తున్నారు. ఏమి చేద్దాము అని ప్రజలుకూడ ఆలోచిస్తున్నారు అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వంలో జరిగేటటువంటి విషయాలన్నీ ప్రజలకు సంతృప్తికరంగా కావాలనేటట్లయితే—ఇదివరలో Budget సమయంలో చేసిన ఉపన్యాసాలలో చెప్పి ఉన్నాము. Delays బాగా తగ్గే మోస్తరుగా యిత్నం చేయాలి. Delays తగ్గాలన్నట్లయితే వెంటనే ఒక కమిటివేసి మరింత delay చేయడంకంటే Secretariat యత్నం చేస్తున్న సంగతి ముఖ్యమంత్రిగారికి, మిగిలిన మంత్రులకు తెలిసినటువంటిదే. Delays తగ్గించాలని అంటూ ఉంటే ప్రతిచోట యింకా delays బాగా పెచ్చు అయిపోతున్నాయి. మేము ఏదైనా information అడిగినట్లయితే 8 నెలలు, 6 నెలలు, 7 నెలలుకు ఉత్తరానికి జవాబు వస్తూ ఉంటుంది. జవాబు వస్తున్నది. అదే సంతోషించవలసినది అని కొంతమంది అనుకోవచ్చు. చాలా ఆలస్యంగా వస్తూ ఉంటుంది. ఒక చిన్న విషయం మనవిచేస్తాను. ఆలస్యం అయిపోయినకొద్దీ, ముఖ్యంగా Service peopleకు frustration బాగా వస్తుంది. ఒక teacher 1957 సంవత్సరంలో retire అయినాడు. ఆయన probation 1962 లో declare చేశారు. అతను retire అయిన 5 సంవత్సరాలు అయిన తరువాత నీవు probation complete చేశావు అని declaration కాగితం ఆయనకు యిచ్చారు. ఆ ఒక్కదానిలోనే కాదు. రోజూకూడ files చూస్తున్నప్పుడు ఎక్కడెక్కడ ఎంతెంత delays అవుతున్నాయో యిప్పుడే చెప్పాలి. మన religious endowment మంత్రిగారు 58-59లో జరిగిన misappropriation యివ్వడు నా noticeకు వచ్చినది అని. అందరగా ఎప్పటికప్పుడు పనులు చేసుకోకపోయినట్లయితే concerned peopleకు తృప్తి ఉండదు. ఫలితంకన్నా పని చురుకుగా జరుగుతున్నట్లయితే మనుష్యులకు పెచ్చు సంతోషం వస్తుంది. ఫలితం ఒకప్పుడు వ్యతి

లేకం కావచ్చు. అది వేరేసంగతి. మినిస్టర్ గారి దగ్గరకు ఆఫీసర్ దగ్గరకు వెళ్ళినప్పుడు పనులు వెంటనే జరుగుతూ ఉన్నట్లయితే మనస్సంతృప్తి ఉంటుంది. నేను ఎందుకు మనవి చేస్తున్నానంటే — ప్రజలకు మనస్సులో సంతృప్తి లేకపోయినట్లయితే మనం ఈ దేశాన్ని ముందుకు తీసుకువెళ్ళడం చాలకష్టం. Emergency మాట అలా ఉన్నప్పటికీ, అనేకమైన ప్లాన్‌లు వేస్తున్నారు. ఈ ప్లాన్‌లు అన్నిటిలో ప్రజలకు సంతృప్తి ఉన్నట్లయితే తగిన సహకారం వస్తుంది. కాని లేకపోయినట్లయితే సహకారం రాదు. ప్రజల సహకారం ఉంటేగాని యిదంతా నడవదు అని అప్పుడప్పుడు మంత్రులు చెపుతున్నది వింటున్నాము. ప్రజలకు సంతృప్తి ఉన్నట్లయితే సహకారం వస్తుంది. ప్రభుత్వంవారు నిష్పక్షపాతంగాను చురుకుగాను పనిచేసినట్లయితే సంతృప్తి వస్తుంది. వారు వేసిన ఆర్డర్లు అనుకూలంగా ఉన్నాయా, ప్రతికూలంగా ఉన్నాయా అనేది పెద్దైన విషయంకాదు. జాగ్రత్తగా నిష్పక్షపాతంగా, చురుకుగా పని చేస్తున్నారా లేదా అనేది ముఖ్యం. పొరపాట్లు తప్పులు ఎవరు మంత్రులుగా ఉన్నా జరుగవచ్చు. ప్రజలకు వాటిపైన అంత పెచ్చుఅయిన నిఘా ఉండదు. కావలసినదల్లా నిష్పక్షపాతంగా నడుస్తున్నారా లేదా? తొందరగా నడుస్తున్నారా లేదా అని. నిష్పక్షపాతంగా నడుస్తున్నారా లేదా అనేదానికి budget సమయంలో అనేకమైన ఉదాహరణలు యిస్తున్నాము, ముఖ్యంగా Co-operative field లో పంచాయితీ field లో అవి పక్షపాతంతోనే నిండిపోయి ఉన్నట్లుగా కన్పిస్తున్నది, మా మటుకు మాకు పక్షపాతంగా కన్పిస్తున్నది. ఆ ప్రక్క ఉన్నవారికి అంతా న్యాయంగా ఉన్నట్లు కన్పిస్తూ ఉంటుంది. అంతా rule ప్రకారంగానే నడుస్తూ ఉన్నదని వారు అంటూ ఉంటారు. పక్షపాతంగా నడిపించినటువంటివి ఒక్కొక్కప్పుడు కోర్టుకు కూడ వెళ్ళడం తటస్థించడం, కోర్టులో remarks pass చేయడం మొదలైనవి జరిగినటువంటి విషయాలు మీ అందరికి తెలుసు. అందుచేత నిష్పక్షపాతం అనేటటువంటిది చాల ముఖ్యమైనది. వికేంద్రీకరణ జరిగిన తరువాత జిల్లా పరిషత్‌లు, సమితులు ఏర్పాటైన తరువాత పక్షపాతం అనేటటువంటిది ఒక fine art క్రింద తేలిపోయింది. ఏ సద్బుద్ధ్యంతో పంచాయితీలు కావాలని పూర్వంనుంచి మేము ఆంతా వాంఛించామో, అది వచ్చినప్పుడు సంతోషించాము. అవన్నీకూడ యిప్పుడు నిష్ఫలం అయిపోయినాయని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రతిచోటు పక్షపాతంతో నిండిపోయింది. వారు wilfulగా పక్షపాతంగా ఉన్నారని మనవి చేయనుగాని అది వారియొక్క స్వభావంక్రింద మారిపోయింది. మాకు ఓటు యిచ్చినటువంటి వారికే మేము కార్యం నడిపిస్తాము గాని, మాకు ఓటు యివ్వనివారికి మేము కార్యము ఎలాగ నడిపిస్తాము అనేతత్వం వారికి సహజంగా పెరిగిపోయింది. అంతేగాని ఒకరికి అన్యాయంచేద్దాము అని కాదు, వారికి ఏ పని చేయకూడదు అనేటటువంటిది స్వభావంగా వచ్చింది. ఈ పద్ధతి అంతా మార్చడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు తాము ప్రజాసాన్నిహిత్యంకోసం నెలకు పదిరోజులు దేశం అంతా తిరుగుతానని చెప్పారు. అది సంతోషించవలసిన విషయం. ప్రజలు అనేవారికి అందరు ప్రజలు అనేటటువంటిభావం ఆయన మనస్సులో ఉన్నదని నాయొక్క అభిప్రాయం. స్వపక్షులు పరపక్షులు అనుకోకుండా యావన్మంది ప్రజలను తమ ప్రజల

క్రింద భావించి ప్రజలయొక్క కష్టనిష్ఠూరాలన్నీ చూసి, ఇప్పటివరకు ఉన్నటువంటి పక్ష పాత ప్రభుత్వము అనేటటువంటి నిష్ఠూరాన్ని పోకొడతారని నేను ఆశిస్తున్నాను. ప్రజలకు ఎక్కువ సాన్నిహిత్యం జిల్లా పరిషత్తులలో సమితులలో ఉన్నది. ఇవ్వడు Minor irrigation అంతా వారికే అప్పజెప్పారు. చాలమటుకు Education వారికి అప్పజెప్పారు. ఇవన్ని చేస్తూవుండేసరికి ప్రజలకు యిబ్బందులు చాల హెచ్చు అయిపోతున్నాయి. ఇదేదో opposition లో వారు చెప్పుతున్నారు అని అనుకోకపోయినట్లయితే నేను మనవిచేస్తాను. జిల్లా పరిషత్ ప్రెసిడెంట్ సాధారణంగా కాంగ్రెసు పార్టీవారు అవడంవల్ల అక్కడ అసలు వారు మాటలలోనే — "ఫరవాలే దయ్యా, నెను సంజీవరెడ్డిగారితో చెప్పేస్తాను. అయిపోతుంది,— అబ్బే అక్కడికి అక్కరలేదండి. ఏ గ్రామం యిది.— వీళ్ళా—వీళ్ళు ఓటు అయినా యివ్వలేదు, మొన్న M. L. C. Elections లో ఎవరికి ఓటు యిచ్చారు. —ఎవరు ఈ మాస్టర్ ఆటువాడా — — సరే, కానీయండి — అయితే transfer చేసేయండి"

ఈ రకమైన వాక్యాలు ఒకటి, రెండు మాట్లు కాదు. అనేక మాట్లు వింటున్నాం. ఒక విషయాన్ని ఈ సుదర్భంలో ప్రత్యేకంగా చెబుతాను. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రస్తుతం సభలో వున్నారు గనుక చెబుతున్నాను. ఎందుకంటే – వారి దృష్టికి గనుక తీసుకవస్తే తప్పకుండా వారు చర్య తీసుకుంటారనే గట్టి నమ్మకం నాకు ఉన్నది. అదేమీ రహస్యమైన విషయం కాదు గనుక బయట పెట్టేస్తాను. ఈ మధ్య ఒక కాంగ్రెసు మిత్రుడు సంజీవరెడ్డిగారికి పుపకారం చేస్తున్నాననే అభిప్రాయంతో ఒక ఆఫీసర్ వద్దకు వెళ్ళి "జాగ్రత్త సుమా, నువ్వు ఫలానా నియోజకవర్గంలోకి వెళ్ళి పనిచేస్తే వారికి కోపం వస్తుంది. అక్కడివారు వీరికి ఎదురుపడుం వారని నీకు తెలుసునా" అని గట్టిగా హెచ్చరించాడు. అప్పుడు నేను వారికి ప్రయివేటుగా వుత్తరం వ్రాశాను "అయ్యా, ఈ మోస్తరుగా జరుగుతున్నది" అని. దీనికి వారు "వెంటనే చర్య తీసుకుంటాను. నాకు ప్రజలలో ఎటువంటి భేదంలేదు" అని నాకువ్రాశారుకాబట్టి, యిదివరకు ఆయనతో బాటు కొన్నేళ్లు నేను కలిసి పని చేసిన సాహచర్యం వుండడంవల్ల, యిప్పుడు దేశంలో మారుతున్న పరిస్థితుల దృష్ట్యా పరిపాలనలో ఎటువంటి పక్షపాతం జరగకుండా వ్యవహరించగలందులకు మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా పరిషత్తుల వ్యవహారాలకు సంబంధించి, కో—ఆపరేటివ్ ఫీల్డుకు సంబంధించి ఆ యిద్దరు మంత్రులు నడుం కట్టుకుంటే ఆంధ్రదేశం తప్పకుండా ముందుకు వెడుతుందని నేను యిక్కడ హామీ యివ్వగలనని మనవిజేస్తున్నాను.

అక్కడక్కడ పోలీసు ఎంక్వయిరీలలో చాలా ఆలస్యం జరుగుతున్నది. ఈ మధ్య యీ వూళ్ళోనే ఒక హైస్కూలుకు సంబంధించిన కో-ఆపరేటివ్ స్టోర్సులో థిఫ్ట్ అప్రోప్రియేషన్ జరిగింది. జరిగిందని కంప్లెయింట్ చేశారు. పదిహేనురోజు అయినా ఇంతవరకూ ఎంక్వయిరీ చేస్తున్నామనే అంటారు. పోనీ, ఎంక్వయిరీ చేశాము, మిస్ అప్రోప్రియేషన్ జరిగిందనో, జరగలేదనో చెప్పరు. అక్కడ జరిగినదికూడా చాలా పెద్దమొత్తం. ఈ మధ్య కొన్నిచోట్ల లేబర్ ట్రిబ్యునల్స్ వచ్చాయి. యూనియన్ ప్రెసిడెంటుకు, సెక్రటరీకి

తగాదా వచ్చినట్లుగా వుంది. మిస్ అప్రోప్రియేషన్ జరిగిందని సెక్రెటరీపై ఆరోపణ చేశారు. ఆరోపణ చేసిన తర్వాత, అది పోలీసు ఎంక్వయిరీకి వెళ్ళినది. ఆ తర్వాత వారి పుస్తకాలున్న గదిపై బాంబు పడడం, ఆ గది, పుస్తకాలు అంతా destroy అయి పోవడం జరిగింది. అదికూడా ఎంక్వయిరీలో వున్నది. అయితే, ఆ ఎంక్వయిరీ ఎన్నాళ్లు? ఎంక్వయిరీ చేయడంలేదని అనడంలేదు. ఇలాంటి కేసులను త్వరగా పరిష్కరిస్తే ప్రజలకు నమ్మకం కలుగుతుంది. ఒక ప్రభుత్వం క్రింద మనం వున్నాం, యిక్కడ అన్యాయమనేది జరగదు అనే ధైర్యం వారికి వస్తుంది. ఏ ఎం.ఎల్.ఏ., తోనో, ఏ ఆఫీసర్‌తోనో చెప్పి తప్పించుకోగలననే ధీమా నేరస్థుడికి రాకుండా వుంటుంది. ఇవి ఏ మంత్రి అధికారంలో వున్నప్పటికి, ఏ పార్టీ అధికారంలో వున్నప్పటికి చేయవలసిన పనులు చేయడంలేదని కాదు. జాప్యం చాలా ఎక్కువగా వున్నదని మనవి జేస్తున్నాను. సివిల్ సైడ్ చూడండి. పన్నెండు మంది డిస్ట్రిక్టు జడ్జెస్ రిటైరయ్యారు. కాంపొజిట్ స్టేట్‌లో వుండగానే ఒక జి. ఓ. యిస్యూ చేశారు. వారి రిక్రూట్‌మెంటు సమయంలో అయిదేళ్లు ఆలస్యం అయింది కాబట్టి, రిటైరైన తర్వాత అయిదేళ్లు కలుపుదామని. ఆ జి. ఓ. 1953 లో రాష్ట్ర విభజన జరిగింది. చెన్నపట్నంలో నున్న డిస్ట్రిక్టు జడ్జెస్ రిటైరైన తర్వాత వారికి అయిదేళ్లు కలపడం, పెన్షనరీ బెనిఫిట్స్ యివ్వడం జరుగుతున్నది. వారు అనుభవిస్తున్నారు కూడా. ఇక్కడ మనవారికి మాత్రం నేటి వరకు ఏమీ లేదు. ఏమైనా అంటే హైకోర్టు రికమెండేషన్ అంటారు. ఫయినాన్సు అంటారు, ఏ. జి. అంటారు. నేను మూడేళ్లుగా వుత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరుపుతున్నాను. ఇవాళే మరొకటి వచ్చింది, యిప్పుడే తమకు హైకోర్టు రికమెండేషన్ అందిందని, దానిపై ఆర్డరు పాస్ చేస్తామని. ఇంతంత జాప్యం జరుగుతుంటే ఎట్లా? డబ్బు కావలసినవారికి వున్న యిబ్బందుల మాట అలా వుండగా – ప్రజలలో దీనివలన ఎంతో అసంతృప్తి పెరుగుతుంది కనుక, త్వరగా పనులు జరిగేట్లు సెక్రటేరియేట్‌ను చురుగ్గా నడిపించవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను.

ఎన్.జి.వోలు యిక్కడ పనిచేయాలి, జిల్లాలలో పనిచెయ్యాలి. వారిలో బ్రహ్మాండమైన అసంతృప్తి ఉంది. ఆ విషయం అందరికీ తెలుసు. బియ్యం ధర రోజురోజుకు పెచ్చు అయిపోతున్నది. మొన్న నేను రాజమండ్రిలో అడిగితే బస్తా 74 రూపాయిలకు అమ్ముతున్నట్లుగా చెప్పారు. యుద్ధానికి ముందు 8½, 9 రూపాయిలకు యిచ్చాము. పొట్టి శ్రీరాములుగారు వుపవాసం చేస్తున్న సమయంలో, అంటే 52 లో, రూపాయికి ఆరు పళ్లు చొప్పున కొని, భోజనాలు పెట్టినట్లు గుర్తు. ఇప్పుడు 74 రూపాయిలు అయిపోయింది. వారు పది రూపాయిలు అడుగుతున్నారు. పది రూపాయిలు కాకపోయినా, నిన్న మిత్రులు చెప్పినట్లుగా, అయిదు రూపాయిలైనా పెచ్చు చేస్తే వారికి సంతృప్తి కలుగుతుంది. అంతేగాక, ఎన్.జి.వోస్‌లో ఒక particular level లో disparities వున్నాయి. Regional disparity వుంది. Departmental, Secretariat disparities వున్నాయి. వీటిని కూడా వీలయినంతవరకు తగ్గిస్తే నేను చాలా సంతోషిస్తాను. వారందరికీ సంతృప్తి కలుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

బస్సుల నేషనలైజేషన్ జరిగింది ప్రభుత్వం చేతిలో వది వున్నా అది సక్రమంగా నడుస్తుందా, లేదా అనే విషయంలో పెద్ద conspiracy ఏదో నడుస్తోందనుకుంటాను. ప్రభుత్వం చేతిలో ఏదీ సక్రమంగా నడవదు అనే ఒకరకమైన atmosphere create చేయడానికి ఎక్కడెక్కడ, ఎవరెవరు conspiracy చేస్తున్నారో తెలియడం లేదు, బస్సు సర్వీసుల విషయంలో వున్న complaints యిన్నీ, అన్నీ కావు. ఇదివరకెన్నోసార్లు అవి ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకరావడం జరిగింది. ఒక ముఖ్యమైన విషయాన్ని మాత్రం యిప్పుడు నేను మనవిచేయ దలచుకున్నాను. నిష్పక్షపాతంగా వుండాలని, కర్నూలు జిల్లాలో బస్సు రూట్లను జాతీయం చేస్తున్నప్పుడు శ్రీశైలానికి వెళ్లే దారిలో దేవాలయం నడిపించే బస్సుల విషయంలో కూడా యిది వర్తింపజేశారు. దీని విషయంలో ప్రత్యేకంగా చేయడం గాకుండా, జనరల్‌గా రెలిజియస్ యిన్‌స్టిట్యూషన్స్, చారిటబుల్ ఎండోమెంట్సు ఏ రూట్సులోనైనా బస్సులను నడుపుతుంటే, వాటికి ఎంగ్జంప్షన్ యిస్తే బాగుంటుంది. ఎందుకంటే— అనేక దేవాలయాలకు రిసోర్సెస్ లేవు. బస్సులవల్ల కొంత ఆదాయం వాటికి వస్తుంది. తమకు చెలును. శ్రీశైలానికి దీని వలన 10, 11 లక్షలు ఆదాయం వస్తుంది. అందులో కొంత ఖర్చు అయినప్పటికీ, నికరాదాయం రెండు లక్షలు వుంటుందని పినిశెట్టి అంచనాలో శ్రీశైలం యిప్పుడు పునర్నిర్మాణం అవుతున్నది. అందుకు చాలా డబ్బు అవసరం. అన్నవరం, తిరుపతి మొదలైన చోట్ల బస్సు రూట్లలో వారు అనుభవిస్తున్నారు. కర్నూలు జిల్లా జాతీయం చేయడం వలన వీరు అనుభవించలేకపోతున్నారు. ఈ విషయంలో ప్రత్యేకంగా డిస్క్రిమినేషన్ చూపడం గాకుండా, రెలిజియస్ యిన్‌స్టిట్యూషన్స్, చారిటబుల్ ఎండోమెంట్సు ఎక్కడెక్కడయితే పర్మిషన్ తీసుకుని బస్సులు నడుపుతున్నారో వారికి నేషనలైజేషన్ నుండి జనరల్‌గా ఎంగ్జంప్షన్ యివ్వవలసిందిగా వినయపూర్వకంగా మనవి చేస్తున్నాను.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

కమిటీలలో ఆ యా పార్టీల సభ్యులను నియమించే సందర్భంలో చూపుతున్న పార్షియాలిటీ గూర్చి కౌన్సిల్‌లో ప్రశ్న వచ్చినట్లుగా తెలుస్తున్నది. కమిటీలలో ఎదురు పక్షం వారిని కూడా వేస్తున్నామని పబ్లిక్ అకౌంట్స్ కమిటీ, సెలెక్ట్ కమిటీలను ముఖ్యమంత్రిగారు చూపినట్లుగా రిపోర్టు వచ్చింది. మేము అడిగే కమిటీలు అవికావు. లెజిస్లేచర్ కమిటీలకు సంబంధించి వారు సంప్రదాయం ప్రకారం ఎదురు పక్షం వారిని తప్పించే మార్గమేమీ లేదు. లా ల్వేస్, యిండస్ట్రీస్ కు సంబంధించిన కమిటీలలో ఒకరిద్దరిని వేయవలసి వచ్చినప్పుడు మెజారిటీ పార్టీవారు గనుక వారే తీసుకుంటున్నారు. ఎదురు పక్షంలో వున్నవారు శక్తిలేనివారు అనుకోకుండా అటువంటివేవైనా వచ్చినప్పుడు వీరికి వదిలేస్తే నిష్పక్షపాతంగా వున్నట్లు అవుతుంది. లెజిస్లేచర్ కమిటీలు గాక, యితర కమిటీలు అనేకం ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. అందులో ఏ కమిటీలోనూ,

ఎదురు పక్షం వారు వున్నారని చెప్పడం కష్టమే అవుతుంది. మొన్న లార్జ్ స్కేల్ యిండస్ట్రీస్‌కు సంబంధించి ఒక కమిటీ వేశారు – అందులో మాత్రం—

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి: ప్రతిపక్షంవారున్న కమిటీలు అనేకం వున్నాయి. లేని కమిటీ లేవో చెప్పమనండి, అన్ని కమిటీలలో ఒకరినో, యిద్దరినో వేస్తున్నామనే అనుకుంటున్నాను, లేనివేమిటో చెప్పమనండి.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం: జిల్లాపరిషత్తులకు సంబంధించిన కమిటీలలో ఎవరిని వేస్తున్నారు?

Sri N. Sanjiva Reddy: It is an election by the Zilla Parishads.

(Interruption by Sri G. Latchanna)

Sri N. Sanjiva Reddy: Now you know that we have changed the rules. I think I am correct. It is an election by the Zilla Parishad. I want to correct myself.

గవర్నమెంటు వేయడం మంచిదికాదని తీసివేశాము. తప్పుపట్టాలనే వుద్దేశంతో కాదు—I want to correct myself. అందుకనే ఏ కమిటీలో వారిని వేయలేదో చెప్పమంటున్నాను. ప్రతిపక్షంవారి సహకారం తీసుకొనే కార్యక్రమాలు చేయాలనుకుంటున్నాం. ఆ వుద్దేశంతోనె నేను అడుగుతున్నాను. ఎవరినో తప్పు పట్టాలని కాదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం: లేని కమిటీలు మాకు చాలా కనుపిస్తున్నాయి. ప్రభుత్వం అపాయింట్ చేసే కమిటీలలో—యిక్కడ యిప్పుడు వాగ్వాదంకంటె—మెంబర్సు లిస్టు మా ముందుకు పెట్టినట్లయితే బాగుంటుంది. కావాలంటే ప్రశ్న వేస్తాము, ఇదివరకు ప్రశ్న వేశాను, యింకా అన్సర్ రాలేదు. సెలక్ట్ అపాయింట్‌మెంట్స్ కొన్ని వుంటాయి. ఖద్దరుబోర్డు, ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంటు కార్పొరేషను వంటివి వున్నాయి. పోలిటిక్స్‌తో సంబంధంలేదు. ఆ కమిషనును వేయడంలో ఆపోజిషనువారిలో లోజ్ఞానం వున్నవారు ఒక్కరూ లేరనేవిధంగా వ్యవహరించారని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri N. Sanjeeva Reddy: Sri R. B. Ramakrishna Raju was an opposition leader. He was not a Congress Member. He was a leader of opposition in those days. కాంగ్రు

పండ్ల క్రిందట వేశారు. వారు యిప్పుడూ అందులో వున్నారు. He is in the Law Commission. Sri Ekbote was there. Sri Rokkam Laksminarasimham Dora is there. కాంగ్రెసువారని వేయలేదు, ఎమిసెంట్ లాయర్స్ అని వేశారు. వారెవ్వరూ కూడ విశ్వనాథంగారికి తెలియని వారు కాదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం: నాకు తెలిసినవారు కనుకనే వారు కాంగ్రెసు వారని మనవిచేస్తున్నాను. కాంగ్రెసువారైనా నాకు ఫర్వాలేదు, నాకు అంతా ఒక్కటే. అందులోనివారు కూడ చాల తెలివైనవారు, నాకు మిత్రులు. అటువంటి జ్ఞానం వున్నవారు ఇటువైపు కూడ వున్నారని గ్రహిస్తే బాగుంటుంది. డెమొక్రసీలో యీవేళ ఒకమనిషివుంటే రేపు మరొక మనిషి అవుతారు. నేను ఒక సాంప్రదాయం కోసం మనవిచేస్తున్నాను. స్మాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీస్‌లోవారినే వేశారు, లార్జ్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీ వారిచేతిలోనే వుంది. ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంటు కార్పొరేషను వారి చేతిలోనే వుంది. ఖద్దరులో కూడ—ఖద్దరులో నమ్మకం వున్నవారు యిటుకూడ వున్నారన్న సంగతి కూడ వారికి జ్ఞాపకం లేనట్లున్నది. నిష్పక్షపాతంగా నమ్మకం వున్నవారిని వేస్తే బాగుంటుంది. ఈనాడు దేశంలో మమ్మల్నే గాకుండా అందరినీ బాధిస్తున్నది, కాంగ్రెసు పెద్దలను బాధిస్తున్నది ఒకటి వుంది. చివరకు మొన్న జయపూర్ ఎ.ఐ.సి.సి.లో కూడ దేశంలో ముఖ్యంగా రాజకీయంగావున్న అవినీతిని తగ్గించడం గురించి వచ్చింది, ఆ పేపరు అయినవెంటనే వచ్చిన మన గవర్నరుగారి అడ్రసులో అవినీతిని తొలగించడానికి సూచనలు చేస్తారని ఆశించాను. కాని ఆశాభంగం అయింది. ఈ కరప్షను చాల రోజులనుంచి వున్నది, రోజురోజుకు పెచ్చు అవుతున్నది. దేశంలో ఎక్కడ చూచినా ఇటువంటి మాటలు వినిపిస్తున్నాయి. మంత్రుల కార్లకు ప్లగ్స్ తీసేశాడు, గవర్నమెంటు వెహికిల్ అనేదికూడ తీసేసి నాల్గు రోజులలో నలుగురితో తిరిగితే బాగుంటుంది. దగ్గరవారు ఐనప్పటికీ అధికారంలో వున్నవారికి అరుచికరమైనమాటలు ఎవరూ చెప్పరు. అవినీతి ఎంత విశ్వవ్యాప్తంగా వుందో అంత విశ్వవ్యాప్తంగానూ దానిని గురించి చెప్పుకొనే కబుర్లు వున్నాయని మనవిచేస్తున్నాను. కరప్షన్ చాల subtle గా వుంటుంది. ఏది కరప్షనో, ఏది కాదో పోల్చుకోడం కష్టంగా వుంటుంది. మొన్న జరిగిన చీరెల ఉదంతం గురించి వ్యక్తిగతంగా సంజీవరెడ్డిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ఈ వ్యవహారం చాల తప్పు, ఇంత విలువైన చీరలు పుచ్చుకోకూడదు. మేము ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు యిస్తాము అని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. చాల సంతోషం. పెచ్చు విలువైనవి యిచ్చుకోవడం, పుచ్చుకోవడం ఎందుకు జరుగుతుంది? వెనకాల ఏదో వుంటేనే జరుగుతుంది తప్ప లేకపోతే జరగదు. అందువల్ల దీనిని గర్హించి వదిలేస్తే సరిపోదు, ఇంకా లోతుగా పరిశీలించవలసివుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇంగ్లండులో ఒక మంత్రిగారు 6 సీసాల షెర్రీకి రిజైన్ చేయవలసివచ్చింది. Six bottles of sherry. అంటే, దాని ఖరీదు ఎంతవుంటుందో బ్రహ్మానందరెడ్డిగారికి తెలుస్తుంది—ఆర్థికమంత్రి

గారు కాబట్టి, డైరెక్టుగా లంచం ఇవ్వడం, పుచ్చుకోవడంకంటె పొలిటికల్‌గా సటిల్‌గా జరుగుతాయి. నేను మంత్రిని అనుకోండి, కారులో వెడతాను. వెళ్ళేసరికి ఫస్ట్ క్లాస్ అయిన ఇండస్ట్రియలిస్టు వస్తాడు. గవర్నమెంటు కారు వస్తూనేవుంటుంది, అంతకు ముందే ఆయన కారులో ముందుకు వచ్చి నన్ను "You can come in, Sir" అంటాడు. అందులో తప్పు ఏమీ కనుపించదు. ఆ ఇండస్ట్రియలిస్టుకూడ మంచివాడే, ఎక్కడో కాలేజీ కట్టించినవాడే, హాస్పిటలుకు బిల్డింగు కట్టించినవాడే అవుతాడు. కాని, ఆ కారులోకి వెళ్ళేసరికి ప్రజలలో ఏమి భావం కలుగుతుంది ? ఆ కారులో ఎక్కినవారి మనసు వారికి తెలియకుండానే మారుతుంది. రానురాను దానిప్రభావం ప్రభుత్వంమీద పెచ్చు అవుతుంది. ఇప్పుడు ఢిల్లీలో ఇటువంటివి చాలా జరుగుతున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వంవారు ఇండస్ట్రీస్ నడపలేరు, ప్రయివేటు సెక్టారుకైతే లాభం వస్తుంది అనే ఒక వాతావరణం ప్రత్యేకంగా రెండుమూడు ఏండ్లనుంచి దేశంలో కల్పించారు. ఒకమంత్రి ప్రయివేటు సెక్టారుకు అయితే మంచిది, యిచ్చేయాలి అనే ఉద్దేశంతో చెప్పినది కాదు. ఆ ప్రక్కనవున్నవారు, యీప్రక్కనవున్నవారు కూడా—మా స్నేహితులు కొంతమంది తప్ప—ప్రభుత్వ సెక్టారుతోనే పెద్ద మొత్తాలతో పరిశ్రమలన్నీ నడిపించి, చేతిలో వుంచుకోవాలని అనుకొనేవారు. ప్రయివేటువారి చేతులలో ఫండమెంటల్ రైట్స్ ప్రకారం, ఇండివిజ్యువల్ లిబర్టీ ప్రకారం, right of property ని depend చేయనం ప్రకారం కూడ పరిశ్రమలు వుండడం మంచిదే కాని పెద్ద మొత్తాలు కొద్దిమంది చేతులలోనే వుంచే ప్రభుత్వాన్ని కూడ వశం చేసుకుంటారు, వారు చెప్పిన మాదిరిగానే ప్రభుత్వ పాలసీస్ నడుస్తాయి. వారు చెప్పినమాటే పాలసీలో కనుపిస్తుంది, రాజమండ్రి పేపరుమిల్లు విషయంలో ఎంతో తప్పు వాతావరణం కలుగజేశారు. ఎవరు చేశారో తెలియదు. అది ఎందుకూ పనికిరాని మిల్లు అనే వాతావరణం వచ్చింది. మొన్న నేను అక్కడకు వెళ్ళాను. మిల్లు పాతది అయిపోయిందంటున్నారు, సంగతి ఏమిటి అంటే మీరు కూడ ఓల్డుగా వున్నారు కదా అవుట్ ఆఫ్ డేట్ అని తోసేయడమేనా అన్నారు. పని ఎట్లా జరుగుతోంది అంటే దీనిని కొన్నప్పుడు పది టన్నుల కెపాసిటీ మాత్రమే వుండేది, యీ మధ్యన 11 టన్నులు కూడ చేశాము అన్నారు, 11 టన్నులు ప్రొడ్యూస్ చేస్తుంటే ఓల్డు అని కన్‌డెమ్ చేయడం ఏమిటి ? ఇది వైట్ ఎలిఫెంట్, మనకు ఎందుకు అంటున్నారు. కాని అది కాదు. 1948 లో లిక్విడేషను చేస్తే ఆక్షనులో 25 లక్షలకు కొన్నాము. కొంటున్నప్పుడు కెపాసిటీ మనకు తెలుసు. ఈనాడు క్రాప్ట్ పేపరు ఒక్కటే చేస్తున్నారు. అయింకేమిలేదంటే అదొ మేనేజిమెంటు పొరపాటు. Cream over paper మున్నగునవి తయారుచేయడానికి ఏర్పాటు వున్నది. ఇది ప్రభుత్వం చేతిలోకి రాక పూర్వం మేము అంతా ఇంటరెస్ట్ తీసుకున్నాము. ఆంధ్రదేశంలో ఆంధ్రులు పెట్టిన పరిశ్రమ వుండాలని నేషనల్ కాలేజికి చందాలు యిచ్చిన మాదిరిగా చందాలు యిచ్చి ఆరంభించిన మిల్లు ఆది. మన దురదృష్టంవల్ల వారిలోవారు తగాదాలు పడడం, తరువాత లిక్విడేషను రావడం, క్రెడిటార్స్ తొందరపడడంవల్ల అట్లా జరగడం

వచ్చింది. అసలు దీనిని 1937-38 లోనే కొందామనుకున్నాము. అప్పుడు కొన్ని కొన్ని డాక్యుమెంట్స్ అచ్చువేసుకోడానికి మద్రాసు గవర్నమెంటు ప్రెస్‌లో కాగితం లేదన్నారు. అప్పుడు ప్రభుత్వం ఆ తగాదాలలో సంబంధంలేకుండానే ప్రభుత్వానికి కావలసిన యావత్తు పేపరు సొంతమిల్లులో తయారు కావాలని ఆలోచించారు. ఎందుచేత అంటే ఇది చాలా మంచి కాగితం, ఇంగ్లండు నుంచి import చేస్తున్నామని అన్నారు. మన secret documents కొన్ని అచ్చువేయడానికి ఇంగ్లండు నుంచి కాగితం import చేస్తున్నాం అన్నారు. అప్పుడే మేము కనుక్కున్నాము. దానిని ఇంగ్లండునుంచి import చేయాలా, మనం తయారుచేసుకోలేమా అన్నాము. తలచుకుంటే ఎందుకు చేయలేము, ఏ మిల్లులోనైనా తయారుచేసుకోగలము, పరికరాలలోనే తప్ప పనివాడితనంలో లోటులేదని అన్నారు. అప్పుడే బుద్ధిపుట్టింది. అపుడు ఉండే ఇండస్ట్రీస్ మినిస్టర్ మిగతావారు రాజమండ్రి వెళ్ళి కొనాలని అనుకున్నారు. వాళ్ళ ఉద్దేశం ఫలోన్ముఖం అయేముందే Quit India Movement రావడం, మినిస్ట్రీ పడిపోవడం జరిగింది, తరువాత pursue చేస్తే 1948 లో, తగాదాలు ఎక్కువ కావడంవల్ల liquidation లోనికి వచ్చింది; కొన్నాం. ఎప్పుడూ వారికి నష్టం వస్తోందా అంటే గత రెండుమూడు సంవత్సరాలుగానే నష్టం వస్తోంది. కారణం మొదటే మనవిచేశాను. పబ్లిక్ సెక్టర్‌లో ఏదీ నడిపించడానికి చేతకాదు అనే వాతావరణం సృష్టిచేయడంలో ఈ దేశంలో కొంతమంది experts వున్నారు. తమకు జ్ఞాపకం ఉన్నదికదా—ఒకసారి జవహర్‌లాల్ నెహ్రూగారు అడిగారు, ఇన్ని ప్లానులు వేస్తున్నాముకదా, ప్రజలకు ఎందుకు సంతృప్తిలేదు అన్నారు. నీవు చేసిన ప్లాన్స్ ఎవరికి పోతున్నాయో కాని ప్రజలకు అందడంలేదని అంటే, రెండు మూడుసంవత్సరాలుగా ఆయన విన్నతరువాత ఒక కమిటీ వేశారు. దాని పేరు మహలనోబిస్ కమిటీ. ఈ ప్లానులవల్ల వచ్చిన వెన్న అంతా ఎందులోనికి పోతోంది తెలుసుకోవడానికి ఒక కమిటీ వేసారు. వారి రిపోర్టు ఇచ్చారోలేదో కాని సంతకం అయిపోయింది; అందులోనివన్నీ బైటకు వచ్చాయి. ఆయన ఇదివరకు గవర్నమెంటు తోను ప్లానింగ్ కమిషన్‌తోను సంబంధం ఉన్నవారు, గవర్నమెంటు ప్లాన్సులో తప్పులు చెప్పాలనే ఉద్దేశం లేనివారు. ఈ ప్లాన్సువల్ల వచ్చిన మీగడ అంతా కొద్దికుటుంబాలకే వెడుతోందని ఆయన చెప్పారు. Income-tax reports, రిజర్వుబాంకు analysis చూస్తున్నా ఏమి తెలుస్తోంది? ఇదివరకు ఎవరెవరికి డబ్బు ఉన్నదో వారే ఇప్పుడు కూడా పదింతలు, పదిహేనింతలు డబ్బు సేకరించడమే కాకుండా ఇదివరకు ఎవరిచేతులలో కంపెనీలున్నాయో వారిచేతులలోనికే హెచ్చు కంపెనీలు హెచ్చు మొత్తాలు వెళ్ళాయనేది స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ఇటువంటి వాతావరణం ఇక్కడనేకాదు; పార్లమెంటులో కూడా మనం చూస్తున్నదే. అంతా నష్టం, గవర్నమెంటు నడిపించలేదు అంటూంటారు. గవర్నమెంటు మనుష్యులు అధోలోకంనుంచి వచ్చారా; వారేమైనా ఊర్ధ్వలోకంనుంచి దిగారా? ఎందుకు నడిపించలేరు? వారి కంటే వీరే హెచ్చుచదువు ఉన్నవారు కదా! గవర్నమెంటు నడిపించాలా, లేదా

అనేది వేరేసమస్య. కాని గవర్నమెంటు ఎందుకు నడిపించలేదు ? నడిపించలేదు అనే వాతావరణం కల్పించారు, అదే files లోనికి ఎక్కుతుంది. ఎందుకు నడిపించలేము అంటే సెక్రటేరియట్ రొటీన్. Industries ను కూడా సెక్రటేరియట్ రొటీన్ లోనే నడిపించాలా ? Industries కోసం రూల్సు మార్చుకోలేమా, రూల్సు చేయలేమా ? ఏమీలేదు. ఎందుకు నష్టం వస్తోంది అంటే working capital లేదండి ; ఏమైపోయింది అంటే గవర్నమెంటు శాంక్షన్ చేయలేదండి ; ఎందుకు శాంక్షన్ చేయలేదంటే You know the routine, Sir—ఇలా ఉంటాయి. సంజీవరెడ్డి గారిని, పై నాన్సు మినిస్టరుగారిని పబ్లిక్ అకౌంట్సు కమిటీకి ఎస్టిమేట్సు కమిటీకి వచ్చి కూర్చోవాలని కోరుతున్నాను. వారు ఏమీ మాట్లాడనక్కరలేదు. మేము ప్రశ్నలు వేస్తూంటాము ; వారి ఆఫీసర్లు ఏమి చెబుతూంటారో వినండి, ఈ రొటీన్‌ను ఎందుకు మార్చరు ; మార్చాలని ఎందుకు చెప్పరు ? వారు చెప్పరు ; వీరు చేయరు. మొత్తంమీద ఒక్కటే—పబ్లిక్ సెక్టర్‌లోనివారు ఏమీ నడిపించలేనివారు ; గవర్నమెంటులోనివారు అంతే అనేది ఒకటే. Adult franchise వచ్చిన తరువాత మనమీద కొంతమందికి కోపం వచ్చింది. నీటిప్రవాహంలో మార్పులు వస్తూంటాయి. చదువుకోనివారు కొంతమంది లెజిస్లేచర్సులోనికి రావడంవల్ల, మంత్రులు అవడంవల్ల, చదువుకోనివారైనా businessmen ఒక క్రొత్త ఊహాలోకం నిర్మించారు—గవర్నమెంటులోనివారు చేతకానివారనేది. 115 కోట్లు రూపాయలు వసూలుచేసి ఇంతమంది మనుష్యులను కంపెనీలను అదుపులో పెట్టగలిగేవారు ఒక్క industry ని run చేయలేరా ? అటువంటి వాతావరణం సృష్టించాడు, తగినట్లు రిపోర్టులు వస్తూంటాయి. Prices boost up చేస్తారు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య : పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్. అప్పోజిషన్ నాయకులు 15 సంవత్సరాలుగా శాసనసభ్యులుగా ఉన్నారు, వారితాలూకు చరిత్ర మాకు తెలుసు. మా జిల్లావారు. అటువంటివారు చదువుకోనివారందరు మంత్రులైనారంటే, ఇది ప్రజాస్వామికం, అధ్యక్షా. కూలీకుటుంబంలో పుట్టిన సంజీవయ్య, ఒక హరిజనుడు ముఖ్యమంత్రి అయినాడు. అటువంటపుడు చదువులేనివారు శాసనసభ్యులు అయ్యారు, మంత్రులైనారని మహనీయులైన విశ్వనాథంగారు అన్నారంటే ఆ మాటలను వెంటనే withdraw చేయించాలి, లేకపోతే సభాగౌరవానికే భంగం.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : నేను అలా అనలేదు. పొరపాటుగా అర్థం చేసుకున్నారు. మీరందరు సరిగానే అర్థం చేసుకున్నారు, అయితే గున్నయ్యగారివంటివారు కూడా అపార్థంచేసుకోకుండా మాట్లాడాలి అనుకోండి. అలాంటి వాదంపెట్టి గవర్నమెంటు పనికిరాదని పారిశ్రామికవేత్తలు ఒకవాదం సృష్టించారన్నానేకాని నేను అనలేదు. Adult franchise నాకు ఇష్టమే, చదువుకోనివారే చాలామంది ప్రపంచానికి సేవచేసారు. మహమ్మదు చదువురానివాడే ; సంతకం కూడా రాదేమో. క్రైస్టు చదువుకోలేదు. ప్రపంచాన్ని ఉద్ధరించినవారిలో చదువుకోనివారు చాలా

మంది ఉన్నారు. ఇది digression అనుకోండి. మనలో మనకు ఏమీ భేదాభిప్రాయం లేదు. Old mill అన్నాడు. Capacity ప్రకారం work చేస్తోందా, లేదా. మనం పెట్టింది 25 లక్షలు—తరువాత మరొక 50 లక్షలు పెట్టామేమో. మొత్తం 70 లక్షలు పెడితే రెండు సంవత్సరాలుగా నష్టం వస్తోంది. Produce చేసిన stock godowns లో ఉంచారు, ఆ కాగితం అమ్మడం మానివేశారు. ఆ మానేజింగ్ డైరక్టరు హైదరాబాదులో ఉంటాడు. ఇపుడు మార్చారు అనుకోండి ఎస్టిమేట్సు కమిటీలో పెద్దదెబ్బలాట అయినతరువాత, Sole Selling Agent అని ఒకరిని పెట్టారు. ఆయన కాగితం బైటకు తీయడు, ఆయనమీద చర్య తీసుకోరు. ఈమధ్య Sole Selling Agent కూడా లేడు. ఇది ఏమిటి అని అంతా గోల పెడితే, advertise చేసి dispose of చేయండని అంటే మడల వేస్తున్నాము అన్నారు. మనం produce చేసే craft paper first quality paper. ఒక Sole Selling Agent ను పెట్టిచూచి కుదరక తీసివేసినపుడు మరొకరిని వేస్తారంటారా, లేదా? కాని ఆయననే తిరిగి వేసారు. ఈమో స్తరుగా వ్యవహారం నడిపిస్తే నష్టంరాక ఏమి అవుతుంది? నష్టం వచ్చింది అనుకోండి, రెండుకోట్ల ఏభై లక్షల రూపాయిల సామానులు పాకేజి పెట్టెలలో ఉంది. అపుడే నష్టం ఎట్లా వస్తుంది? ఎట్లా white elephant అయిపోయింది? 33 లక్షల రూపాయలవరకు లాభంవస్తుందని పుస్తకాలలో ఉంది. ఇదంతా worthless matter అంటే ఏ ప్రయివేటువాడు వచ్చి కొంటాడండి అసలు వాడు అంత పాడై పోయినదానిని కొనడానికి స్టుపిడా? రెండు కోట్ల 50 లక్షల రూపాయిల సామానులు గాలిలో ఎండలో రాత్రింబవళ్ళు నక్షత్రాలను చూస్తూ వర్షంవస్తే ఆనందిస్తూంటే వాడేమైనా బుద్ధితక్కువవాడా నాకు ఇవ్వండి, నేను చేసుకుంటాను అనడానికి. 33 లక్షల నుంచి 50 లక్షల వరకు లాభం వస్తుందని మన కాగితాలలో ఉంది. అందుకే ప్రయివేటు industrialist వెంటనే వస్తాను అంటున్నాడు. పనికిరాని machinery అని ఒక వాతావరణం సృష్టిస్తున్నారు. అది పనికివచ్చే machinery అని మనవిచేస్తున్నాను. 33 లక్షలు తక్కువకాకుండా 50 లక్షలవరకు లాభం వస్తుందంటే చాలదా? ఆరుకోట్ల పెట్టుబడికి 33 లక్షలు వస్తే 5% అయిందా, లేదా? అంతకంటే మిగిలినవాటిలో మాత్రం వస్తున్నాయా? అదీకాక ఇది policy matter చూడండి. గవర్నమెంటు ప్రావర్టీ అమ్మి డబ్బు చేసుకుంటామనేది public finance కాదు. Industries Minister suggest చేసినా పైనాన్సు మినిస్టరుగారు ఎందుకు ఒప్పుకున్నారో తెలియదు.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి: ఇవన్నీ accept చేసిన facts. 5% వడ్డీ ఇవన్నీ everybody accepts them. గవర్నమెంటును enlighten చేయవలసిందని కోరేదేమంటే—ఆరుకోట్లు invest చేయడమా అనే విషయం గురించి, particularly when we are pressed for capital. ఆ aspect పై enlighten చేయాలని కోరుతున్నాను. Time అయిపోతోంది; మీరు miss అయిపోతారేమోనని చెబుతున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : Miss అవము. పైము ఇవ్వాలి. Accepted Point అయితే అటువైపునుంచి మెంబర్సు మాట్లాడుతున్నవుడు ఎందుకు అడ్డులేదు ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అన్నింటికి అప్పటికప్పుడే చెప్పను. తమరు అసలు పాయింటు miss అవుతారేమోనని చెబుతున్నాను. Main point ని విడిచిపెట్టి controversy లేని పాయింట్సుపైన చెబుతున్నారే. అసలు 6 కోట్లు వేపరుమిల్లు పైన పెట్టాలి. ఏ బ్యాంకులో పెట్టినా 5% వడ్డీ వస్తుంది. Need of the State తెలుసు. 6 కోట్లు వేపరుమిల్లుపైన పెట్టడము అనే పాయింటుపైన enlighten చేయండి.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : నేను పొరపాటుపడ్డానికి కారణము నిన్న అటువైపు మెంబర్సు ఈ వేపరుమిల్లు పనికిరానిది, నష్టము వచ్చేది అని చెబుతూవుంటే ఇక్కడ వుండి కూడ పూరుకొన్నారు. కొత్తప్రచారము జరిగినది కదా అని మనవిచేస్తున్నాను. 2 కోట్ల రూపాయలు ఎక్కడనుంచిఅయినా వస్తుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు 20 కోట్లు ఒక ఇండస్ట్రీపైన పెట్టవలసి వస్తుంది. అంచేత 6 కోట్లు ఒక ఇండస్ట్రీపైన పెట్టడమా అంటే పెట్టవలసినదే. Private Sector ని enlarge చేయడము public interest కి వ్యతిరేకము. హైదరాబాదుస్టేటులో private sector ని పెంచుచేయడమువల్ల వారి influence చాల పెంచుఅయిపోయి వారు తీసుకొన్న అప్పులను కూడ అడగడానికి శక్తిలేకుండా పోతోంది. 4 కోట్లు తెచ్చినవారము 2 కోట్లు తేలేకపోము. నాకు అప్పగిస్తే వారి ప్లాను పిరియడులోనే తీసుకొనివస్తాను. మన 115 కోట్లలోనుంచే మిగిల్చి తెస్తాను. మనకు will వుండాలి. 33 లక్షలు లాభము వస్తుంది. కాబట్టి outdated కాదు. నష్టము కాదు. Debentures ని raise చేసి తీసుకోవచ్చు. పెద్ద కష్టము కాదు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : Particular provision చూపించమంటున్నారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : కావలసినంత provision వుంది. వారి బడ్జెటులో నేను ఎలా చూపిస్తాను. అనేకపర్యాయాలు చెప్పాము. 3 industries start చేయవచ్చు. Prohibition ను రద్దుచేయండి. 9 కోట్లు వస్తుంది. దానికి ఇష్టము లేకపోతే అలాగే వుంచండి. ఈ 6 కోట్లు నికరంకాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ అంకెలు boost up చేశారు అని మనవిచేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు సిమెంటు ధరీదు ఎంత వేశారో చూడండి. చాల highest rates లో రూ. 130 లు వేశారు. ఇలాగే ఎన్ని figures ను boost up చేశారో నాకు తెలియదు. నేను సబ్‌కమిటీ మీటింగ్సుకు వెళ్ళకపోవడమువల్ల ఆ details తెలియవు. వేసిన సిమెంటు రేటులో 60% 65%

correct అయివుంటుంది. మిగిలినదంతా boost up చేసినదే అని మనవిచేస్తున్నాను. నేను ఉత్తరము వ్రాశాను. Private participation తప్పకపోయినట్లయితే at least 5% శాతము shares అయినా వుంచుకొని Board of Directors ని మనచేతుల్లో వుంచుకోంచే మంచిది. ఒకవేళ ఆ అగ్రిమెంటు కాలము అయిన తరువాత మనము తిరిగి పుచ్చుకోవచ్చు, అంతేకాని కాగజ్‌నగర్‌లో వున్న ఫ్యాక్టరీ మోస్తరుగా 48 శాతముకన్న హెచ్చు వుంచుకోము. మెజారిటీ పైవేటు రంగానికి వుంచుతాము అని అగ్రిమెంటు చేసుకోవద్దని మనవిచేస్తున్నాను. ఇంతచర్చ రావడానికి కారణము నిశ్చయమైన అభిప్రాయానికి రాలేదని మంత్రిగారు ఒకసారి చెప్పడము, ఇంకొకసారి కాబినెట్ డెసిషన్ తీసుకొన్నాము అని చెప్పడము ; private participation చేస్తున్నాముగాని on such terms as may be decided upon అని గవర్నరుగారి అడ్రెసులో చాల vague గా వ్రాయడము వల్ల ఇంత చర్చ వచ్చింది. ఆ ప్రాంతీయులు చాల అభిమానముగా పెంచిన ఇండస్ట్రీ ఇది. గవర్నమెంటుకు లాభము వచ్చింది. అభివృద్ధిచేద్దామని 2 కోట్లు రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి సామాను తెప్పించారు. చోటు ఎక్కడవుందో అని 2 సంవత్సరాలు జాప్యము చేయడమువల్ల costs పెరుగుతున్నవి. న్యాయముగా అక్కడనుంచి తీసివేయవలసిన ఇండస్ట్రీ కాదు. గవర్నమెంటు చేతులలో వుంచుకోవలసినదే.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : తీసివేయవలసిన ఇండస్ట్రీ కాదంటూ రే. విశ్వనాథంగారి లాంటి top leader of the opposition అక్కడనుంచి తీసివేస్తున్నారనేటంత అపోహను కల్పించి అసెంబ్లీలో మాట్లాడితే నేను ఏమి సమాధానం చెప్పను. It pains me. తీసివేయడము అని కలలోకూడ అనుకోలేదు. Private sector కి ఇవ్వడమా public sector లో వుంచడమా అనేది తప్ప ఇంకొకటి లేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : తీసివేయడమంటే గవర్నమెంటు చేతులలోనుంచి తీసివేయడము. ఇందులో మేము 51% shares వుంచుకొంటాము. Private sector కి ఇవ్వడానికి decide చేసుకొన్నాము అని వ్రాస్తే నేను మాట్లాడేవుండము. On such percentage as may be decided అన్నారు. సిరిపూర్ పేపరు మిల్లు విషయములో తక్కువ పెర్సంటేజ్‌తో అగ్రిమెంటు వ్రాసేసారు. వారికిచ్చిన అన్యమ కూడ వసూలు చేసుకోడానికి శక్తిలేకుండా పోయింది. ఇక్కడి డబ్బు తీసుకొని తెల్లి ఎక్కడో పెడతారని పేపర్సుతో రిపోర్టు అయింది. అది తప్పు అయివుండవచ్చు. వ్రభుత్వము run చేస్తే 33 లక్షలు లాభము వస్తుంది.

Land revenue విషయము మరొకమారు మనవిచేసి ముగిస్తాను. 5 కోట్లు రూపాయలు కావాలని Additional Assessment Bill ని pass చేశారు. ఇప్పటి లెక్కల ప్రకారము 9 కోట్లు వస్తున్నది. కాదంటే argument మానివేస్తాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ముఖ్యమంత్రికి కాదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం : తప్పకుండా రెండింతలు వస్తున్నది. మనవాళ్ళందరు అడిగినంత కాకపోయినా ఆఖరు కోరికగా అడుగుతున్నాను. ఎంత పెచ్చు వస్తున్నదో అది అయినా కొట్టివేయండి. 50% వెంటనే reduce చేయండి. అలా చేస్తే ప్రజాభిప్రాయం పైన నడుస్తున్నామని ప్రభుత్వము చెప్పే. పేపర్సులో పడుతున్న మాట సార్థక మవుతుంది అని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంకా అనేక విషయాలున్నప్పటికి ఇప్పటికే చాల సైము తీసుకొన్నందుకు క్షమించాలని ప్రార్థిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి : అధ్యక్షా, మిత్రులు లక్ష్మణదాసుగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ కొద్దిపాటి మాటలు మనవిచేయ దలచుకొన్నాను. రాజమండ్రి పేపరు మిల్లు పై ్రవేటు రంగానికి అప్పగించే ప్రసక్తి వచ్చినది కాబట్టి ఆక్కడనుంచి నా ప్రసంగాన్ని ప్రారంభించడము మంచిదని అనుకొంటున్నాను. మనము స్వీకరించిన సాంఘిక, ఆర్థిక లక్ష్యాలు కొన్ని వున్నవి. వాటిని అనుసరించే మన నిర్ణయాలు వుండాలి. ఈ మధ్య కాంగ్రెసు సంస్థ చేసిన తీర్మానము వుంది. 15 సంవత్సరాలలో పేదరికము దేశములో పోవాలనే నిర్ణయము జరిగింది పేదరికం పోయేందుకు economic growth rate పెరగాలనేదానిలో సందేహము లేదు. భారత దేశములో slow economic growth వున్నపుడు దానిని పెంచవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుంది. ఆ వచ్చిన benefits ఏ ఒక్క private party కి పోవడము కాదు. అందరికి చెందాలనేది ప్రధాన ఆశయము. అందుచేత పబ్లిక్ సెక్టారు క్రమేపి widen అవడము అవసరము. దానివల్ల concentration of economic power వుండదని అందరూ అంగీకరించిన విషయమే. సోషలిస్టు సమాజ స్థాపనకు అనుగుణమైన మార్పును తీసుకొని రావడానికి నిర్ణయము చేసుకొన్నాము. అందుచేత రాజమండ్రి పేపరు మిల్లుకు సంబంధించిన అంశం ఆలోచించేటప్పుడు మనము అంగీకరించిన ఆదర్శమునకు అనుగుణమైన చర్య తీసుకొనడము మంచిదని నేను ముందుగా మనవి చేయడానికి సాహసిస్తున్నాను. Industrial policy తీర్మానానికి ఇది వ్యతిరేకము కాదని గవర్నరుగారి ప్రసంగములో పేర్కొనడము జరిగింది. నిజమే. దానికి వ్యతిరేకము కాకపోవచ్చు. పబ్లిక్ రంగములో వున్న పరిశ్రమను పై ్రవేటు రంగానికి అప్పగించవలసిన అవసరము ఏమి వుంది అని కాని ఇది industrial policy కి వ్యతిరేకమా కాదా అనేది కాదు. ఆ పాలసీకి వ్యతిరేకముగా వున్న అంశము అయినా ఈ సభ అంగీకరించడానికి సాధ్యపడుతుంది. అందరూ అంగీకరించవచ్చు కూడ. ఎందుకంటె డా॥ ధర్మతేజగారికి పవరు నిర్మాణము కోసం ఒక ప్రాజక్టును అప్పగించడము జరిగింది. ఇది పబ్లిక్ రంగములో వుండవలసినప్పటికి మనకు అనుకూలమైన నిర్ణయము ప్రకారం జరిగే పని అని, foreign exchange చూసుకోవలసిన అవసరములేదని, 15 సంవత్సరాలలో డబ్బు తీర్చుకొనే అవకాశము వున్నదని వారికి అప్పగించడము జరుగుతోంది. ఇది మంచి నిర్ణయమే.

నూతనమైన చాప్టర్‌ను open చేయడం జరుగుతోంది. కాగున్నది అనుకొన్నాము. Industrial polycy కి అనుగుణమా కాదా అని కాదు. ప్రధానమైన, విశాలమైన మన సాంఘిక లక్ష్యాలను దృష్టిలో పెట్టుకోవలసిన అవసరము వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

అంతేగాక ఎక్స్‌పాండ్ చేయాలనే ఆశయం వుంది కాని ఈ పరిశ్రమను నెల కొల్పటానికి దీనికి ఎకనమిక్ స్టెబిలిటీ యివ్వడానికి ఇన్‌వెస్ట్‌మెంట్ అవసరమైన పరిస్థితి లేదు. ఇంప్రూవ్ చేద్దాం, expand చేద్దాం అనుకొన్నప్పుడు మనకు వున్న శక్తినిబట్టి చేసుకోవాలి కాని ఎక్స్‌పాండ్ చేయలేమే యెలా అనే అభి ప్రాయంతో ఇంకొకరికి అప్పగించాలనుకోవటం సరైన పద్ధతి అవుతుందని నేను అనుకోను. అందువల్ల ఇలాంటి నిర్ణయానికి రావటం సబబుగా వుండదేమోనని నా అభిప్రాయం. ఏమైనా దీనికి సంబంధించిన ఫైనాన్సెస్ గురించి ప్రధానంగా ఆలో చించవలసి వుంది. పారిశ్రామిక రంగంలో మనం ఎదుర్కొనే సమస్య ఇంకోటి వుంది. మనకు మైనారిటీ షేర్స్ వున్న పరిశ్రమలు అనేకం వున్నాయి. డివిడెంట్స్ సరిగా రావటంలేదు. Controlling interst ప్రభుత్వానికి వుండటంలేదు. కాపి టల్ లేని కారణంగా వీటిని అభివృద్ధి చేసుకొనే అవకాశాలు లేవు. ఉదాహరణకు అజంజాహి మిల్స్‌లో మనకు మూటికి 37 వంతుల షేర్స్ వున్నాయి. హైదరాబాద్ ఎల్లాయ్ మెటల్ వర్క్స్‌లో 49 8 వంతుల షేర్స్ వున్నాయి. సర్ సిల్క్‌లో 27 పర్సంటు షేర్స్ వున్నాయి. ఇలా కంట్రోలింగ్ ఇంటరెస్ట్ లేకుండా మైనారిటీ షేర్స్ వున్న ఈ పరిశ్రమలలో వున్న షేర్స్‌ను ఎవరికైనా అమ్మి మనకు వున్న పరిశ్రమలను strengthen చేసుకొంటే బాగుంటుందా అనే విషయంలో ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయం తీసుకోవలసివుంది. ఇంతేకాదు, ఇతర రాష్ట్రాలలోవున్న ఇండస్ట్రీస్‌లో మన ప్రభుత్వా నికి కొంత వాటా వుంది. ఉదాహరణకు కాశా, ఎల్కా వగైరా పరిశ్రమలలో మనకు ఒకటిన్నరకోట్ల రూపాయల షేర్స్ వున్నాయి. మన రాష్ట్రంలో వున్న పరిశ్రమలను అభివృద్ధి జేసేందుకు, మనరాష్ట్రంలో ప్రొడక్షన్ పెంచేందుకు, మన రాష్ట్రంలో పారి శ్రామికంగా అభివృద్ధిని సాధించేందుకు ఆ మొత్తాన్ని అక్కడినుండి తీసి మనరాష్ట్రం లోని పరిశ్రమలకు వినియోగిస్తే బాగుంటుంది. అదనంగా ఆర్థిక వనరులగురించి చూసే టప్పుడు ముందు వీటినిగురించి ఆలోచించవలసివుంది. పబ్లిక్ సెక్టార్ గురించి విశ్వ నాథంగారు, ఇతర మిత్రులు మాట్లాడారు. పబ్లిక్ సెక్టార్ గురించి మాట్లాడివప్పుడు దేశ నాయకులు అక్కడ ఎఫిషియంట్‌గా పనులు నడవటంలేదని, ఆనుకొన్న ఫలితాలు దానిలో రావటంలేదని, దానికి కారణాలు కనిపెట్టి అవసరమైన మార్పులు చేయాలని చెబుతున్నారు. ఈ మధ్యనే ఒక ప్రకటనలో సిరిపూర్ పేపర్ మిల్స్‌లో డివిడెంట్ 85 నయాపైసల నుండి 50 నయాపైసలకు మేరుకు తగ్గుతున్నదని వచ్చింది.

(Mr. Speaker in the Chair)

వస్తున్న ప్రాఫిట్స్ సంవత్సరంకు తగ్గుతువ్నాయి. డివిడెంట్స్ తగ్గుతువ్నాయి. సర్ సిల్క్ వ్యవహారం చూస్తే 1958-59వ సంవత్సరంలో 15 లక్షల రూపాయలు లాభం

వస్తే 1959-60 లో 4 లక్షలు మాత్రమే లాభం వచ్చింది. 1961-62 లో అంతకంటె తక్కువ మాత్రమే లాభం వచ్చింది. వైజాం షుగర్ ఫ్యాక్టరీలో 1959-60 లో 63 లక్షలు అయితే ఆ తరువాత 43 లక్షలు అయింది. ఆ తరువాత సంవత్సరం లెక్కలు నావద్ద లేవు కాని తగ్గుతున్నట్లే అందనాలవల్ల తేలుతున్నది. అలేవిధంగా సెరమిక్ ఫ్యాక్టరీ తీసుకొన్నా, రాజమండ్రి పేపర్ మిల్ విషయం తీసుకొన్నా మనకువున్న పబ్లిక్ పరిశ్రమలలో ప్రతి నిత్యము ఆదాయం పడిపోతున్నట్లు కన్పిస్తున్నది. వాటిని బాగుచేయటానికి ప్రత్యేకమైన కృషి చేయవలసివుంది. రాజమండ్రి పేపర్ మిల్లులో ఉత్పత్తి పెరగలేదని కాదు. ఉత్పత్తి పెరిగింది. దానితోపాటు నష్టంకూడా పెరుగుతున్నది. 1959-60 సంవత్సరంలో 2,533 టన్నులు ఉత్పత్తి అయితే 3,27,655 రూపాయలు ప్రాఫిట్ వచ్చింది. 1960-61 లో ఉత్పత్తి ఇంకా 800 పెరిగితే ప్రాఫిట్ మూడు లక్షలనుండి లక్ష ఎనభై వేలకు వచ్చింది. ఇలా రాను రాను నష్టం పెరుగుతూ వస్తున్నది. ఉత్పత్తి పెరుగుతున్నది, ఉత్పత్తి పెరుగుతున్నప్పుడు నష్టం వచ్చే పరిస్థితి ఎందుకు వస్తున్నదో ప్రభుత్వం పరిశీలించవలసిన అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. లాభసాటిగా ఈ పరిశ్రమలను నిర్వహించి మూలధనాన్ని మనం కని పెడితే మన ఆర్థికవనరులు అభివృద్ధి కావటానికి అవకాశముంది కనుక ప్రభుత్వం అందుకు ప్రయత్నించాలని మనవిచేస్తున్నాను. మన ఫండ్స్‌ను అగ్మెంట్ చేసుకొనటానికి వున్న సూత్రాలను ప్లానింగ్ కమిషన్ ఇదివరకు చెప్పినవాటిని మళ్ళీ మళ్ళీ చెబుతున్నది. కాస్ట్ రిడక్షన్ మెషినరి ఒకటి ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరముందని చెప్పారు. పూర్వం కేంద్రం లెవెల్‌లో ఒకటి పుండాలన్నారు తరువాత రాష్ట్ర స్థాయిలో ఒకటి వుండాలన్నారు. ప్రతి మేజర్ ప్రాజెక్టుకు ఒక కాస్ట్ రిడక్షన్ మెషినరి ఒకటి విధిగా వుండితీరాలనే సూచన కేంద్ర ప్రభుత్వం చేయటం జరిగింది. Original cost of projects in Second plan చూసుకొంటే నూటికి ఇరవై అయిదు, ముప్పై వంతులవరకు పెరుగుదల వచ్చింది. Building components of the projects కు పదహారునుండి పద్దెనిమిదివేల కోట్ల వరకు అవుతున్నది. మొత్తం ప్రాజెక్ట్సుకు 3 వేల 600 కోట్లు అయితే దానిలో పది పర్సంటు సేవింగ్ వున్నప్పటికి 360 కోట్లు సేవింగ్ వుండాలి. ఇది చిన్న మొత్తం కాదు. అందువల్ల కాస్ట్ రిడక్షన్ మెషినరి అన్నది చాలా ముఖ్యం అవుతున్నది. దానిగురించి మనం అనుక్షణం ఆలోచించి చర్య తీసుకోవలసిన అవసరం వున్నప్పుడు దానిని effective గా అమలు చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. మనకు ఫండ్స్ కావాలనుకొన్నప్పుడు మనకు రావలసిన ఎరియర్స్ జ్ఞాపకం వస్తాయి. మనకు రావలసిన arears చాలావున్నాయి. ఈ మధ్యనే టి. టి. కృష్ణమాచారిగారు దేశంలో 200 కోట్ల వరకు ఏరియర్స్ వుందని దానిలో నూటికి నలభై వంతులకు మించి వసూలు కావటంలేదని, కనీసం 70 వంతులు వసూలు అయినా తాను సంతోషిస్తానని చెప్పారు. కనుక ఏమైనా లూప్‌హోల్స్ వుంటే వాటిని ప్లగ్ చేసి ఎరియర్స్‌ను వసూలుచేసే ప్రయత్నాన్ని త్వరితతరం చేయటం వల్ల కొంత ఆదాయం అధికంగా వస్తుంది కనుక దానిగురించి కూడా ప్రధానంగా ఆలో

చించాలని మనవిచేస్తున్నాను. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్వహించాలని ఈ మధ్య ముఖ్యమంత్రిగారు కేంద్రానికి చెప్పినట్లు పత్రికలలో వచ్చింది. ఇది ఆంధ్రుల ఏకైక కాంక్ష. దీనిని కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తే సంవత్సరానికి పదికోట్ల రూపాయలు మిగిలే అవకాశం వుంటుంది. అది కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు కూడా మంచిదే. ఇతర దేశాలనుండి ఆహార పదార్థాలను తెప్పించుకోవలసిన అవసరం తగ్గినప్పుడు ఫారిన్ ఎక్స్‌చేంజ్ ఇన్వెస్టిమెంట్ తగ్గిపోతుంది. ఈ పదికోట్లను ఇంటర్నల్ డెవలప్‌మెంట్ కోసం ఉపయోగించుకొనే అవకాశం కలుగుతుంది. ఇటువంటి అభిప్రాయాన్ని ఫుల్‌ఫిల్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ప్రయత్నానికి నా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. ఈ మధ్య పత్రికలలో Ceiling of States share of small savingsను remove చేశారనే వార్త వచ్చింది. దానివల్ల ఎంత ఆదాయం వస్తుందో నాకు తెలియదు కాని అదికూడా చాలా మంచి చర్య అని మనవిచేస్తున్నాను. ఇవిగాక కార్పొరేషన్స్ వున్నాయి. బోర్డ్స్ వున్నాయి. వీటన్నింటిమీద మనం అనుకొన్నంత ప్రాఫిట్స్ రావటంలేదు. కనుక వాటిని పెంచటానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధతో కృషి చేస్తే బాగుంటుందని అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఇక, ముఖ్యంగా చెప్పాలంటే ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు వుంది. దానిని 1959 వ సంవత్సరంలో కాన్‌స్టిట్యూట్ చేశారు. 27 కోట్ల కాపిటల్ ఎసెట్స్ బోర్డుకు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయటం జరిగింది. ఇది జరిగిన తరువాత ఇంతవరకు ఎంత లాభం వచ్చిందో ఆ ఎకౌంట్స్ ఇంతవరకూ ఎలక్ట్రిసిటి బోర్డు వారు తయారుచేయలేదు. ఈ రకమైన పరిస్థితిని ప్రభుత్వము మారిస్తే బాగుంటుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ఈమధ్య అందరినీ అందోళన పరుస్తున్న సమస్య ఒకటి వుంది. ప్లానింగ్ కమీషన్ వారు చేసిన మిడ్‌టరమ్ ఎప్రిసల్ కానివ్వండి, ప్లాన్ ఎప్రిసల్ కానివ్వండి, నేషనల్ డెవలప్‌మెంటు కౌన్సిల్ సమావేశం తరువాత దేశం అంతటా తెలిసివున్న పరిస్థితి కానివ్వండి, దానికి ఎకనమిక్ గ్రోత్ మనం అనుకొన్న పద్ధతుల్లో లేకపోయింది. స్లో ఎకనమిక్ గ్రోత్ అవుతున్నదని వారే ఒప్పుకొన్నారు. నేషనల్ ఇన్‌కమ్ గురించి చూసినప్పుడు 1961–62 వ సంవత్సరంలో నూటికి 2.1 వుంది. రెండవ ప్లాను అంతానికి 4 పర్సంటు వుంది. అందువల్ల స్లో ఎకనమిక్ గ్రోత్ వుందని తెలుస్తోంది. ఇది ప్రత్యేకించి ఒక పార్టి సమస్య కాదు. ప్రత్యేకంగా రాష్ట్రప్రభుత్వంయొక్క సమస్య అనికూడా నేను అనుకోవటంలేదు. ఇది బృహత్తరమైన విశాలమైన సమస్య. దీనిని పరిష్కరించటానికి ప్రయత్నించాలి. ఎకనమిక్ గ్రోత్ పెరిగితే తప్ప బెనిఫిట్స్ అందరకూ అందుబాటులో వుండేటట్లు చేయటం సాధ్యం కాదు. ఈమధ్యనే రాష్ట్రపతి రాధాకృష్ణన్ ఎమర్జన్సీ వచ్చిన తరువాత కూడా ఇండస్ట్రియల్ ప్రొడక్షన్ అనుకొన్నంత మేరకు పెరగలేదని అన్నారు. 7.8 పర్సంటు వున్న ఇండస్ట్రియల్ ప్రొడక్షన్ 11 పర్సంటు వరకు వుండాలని అకుకొన్నాము.

ఈ రకమైన కొన్ని పరిస్థితులు మనకు కనుపించాయి. ఆహారధాన్యాల విషయంలో అనుకొంటున్నట్టు ఆందోళనకరమైన పరిస్థితులు వున్నాయి. Economic

growth తక్కువగా వుండడానికి ప్రత్యేకమైన కారణాన్ని తెలియపర్చడం జరిగింది. 1960-61 లో 79.8 మిలియనుల టన్నులు వుంటే 1961-62 లో 78 6 మిలియనుల టన్నులు. 1963 లో యింకా తగ్గుతుందని 62 మిలియనుల టన్నులే వుంటుందని అంచనా వేయడం జరిగింది. ఇదే నిజమైతే తీవ్రమైన పరిస్థితి, విషాదకరమైన పరిస్థితి కూడా— చేసిన అభివృద్ధి బాగులేదని కాదు. తగిన కృషి జరగాలని మాత్రం విదితం ఔతోంది. అందుచేత ఏమైనప్పటికి మన రాష్ట్రంలో కూడా కేంద్రం జరిపినట్లు plan appraisal చేసికోవలసిన అవసరం వుంది. రెండు సంవత్సరాలు జరిగాయి. మూడవ సంవత్సరం నడుస్తోంది. నాల్గవ ప్రణాళికను గురించి మాట్లాడటం తప్పు; ఇప్పుడు మూడవ ప్రణాళికలో ఏమి సాధించాలి, ఎంతవరకు సాధించాము అన్నదానిని గురించి appraisal చేసి సభ్యులతో ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తే బాగుంటుంది. అందుచేత నేను అనుకొంటున్నది యిప్పటికైనా appraisal చేసినట్లయితే మనం అందరిని లేసినట్లు ఔతుంది. కృషి తీవ్రతరం కావడానికి, సాధ్యం ఔతుందని భావిస్తున్నాను. అంతేకాదు మన లక్ష్యాన్ని మనం కొంత సునిశితంగా వున్నట్లు అవుతుంది. దీనివల్ల కొన్ని ఫలితాలు చేకూర్చడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. Production తగ్గడం కారణంగా Economic growth తగ్గుతుంది. దాన్ని పెంచే సమస్య ఏమిటి? ఇది ప్రధానమైన దని ప్రధానమంత్రి శ్రీ నెహ్రూ చెప్పడం జరిగింది. అందుచేత దీన్నిగురించి అనేక చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకోవలసి వుంది. ఈ చర్యలు తీసుకున్నప్పుడు ప్రధానమైపటువంటి 2, 3 అంశాలు యింకా మీకు మనవి చేస్తాను కొత్త సమస్యలు కావు. Minimum price agriculturist కి యివ్వాలి. Plantation season కి ముందే ప్రకటించి అది యిచ్చినట్లయితే బాగుంటుందని అనుకుంటున్నాను. ఎల్లం యితర రాష్ట్రాలకు ఎగుమతి కాకుండా నిర్ణయం చేసుకున్న కారణంగా దాని ధర పడిపోయింది. క్వింటాల్ రు 120 ల నుంచి రు 50 లకు తగ్గిపోయింది. ఈ విధంగా పడిపోతున్నప్పుడు minimum guarantee price యిస్తూ తగిన కంట్రోలు చేయడం సహజం, న్యాయం. అందుచేత ప్రభుత్వం ఈ విషయమై ఒక నిర్ణయం చేయవలసి వుంది. Within a bullock cart distance లో కనీసం ఒక మార్కెటు ఉండేలా చూడాలి. పరుకును అమ్ముకునే వీలు వుంటుంది. A suitable local storage కూడా మనం కల్పించాలి. వీటిని అమలు చేయడానికి పరిస్థితులను ఏర్పాటు చేసి తీవ్రమైన కృషిని చేస్తుందని, సరియైన బలము నిచ్చి Rate of growth ను పెంచడానికి ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన ప్రయత్నాలు చేస్తుందని నేను అనుకుంటున్నాను. National income ను గురించి ఆలోచన చేద్దాం. National income పెరిగితే ప్రయోజనాలు బాగా వుంటాయని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ మధ్యనే ముఖ్యమంత్రి గారు చేసిన ప్రసంగం ఉత్తేజకరమైనది. అది వినే భాగ్యం నాకు లభించింది. పంచాయితీ రాజ్య conference ఇక్కడ జరిగినప్పుడు అందులోని ప్రతి ఒక్కమనిషిని ముఖ్యమంత్రిగారి ఉపన్యాసం ఊపింది, కదిపింది. చేసినవనితో సంతృప్తి పడి మూలకూర్చోవడం కారు. చేయవలసింది చాలా వుంది. అనేక కార్యక్రమాలు సాధించాలి. అడుగున

పడివున్న మనిషినిగురించి మాట్లాడరు ఎందుచేత? దాన్నిగురించి ఎవరు చూస్తారు మరి? అది వారు చెప్పిన అంశం. అందుచేత కొత్తగా చెపుతున్న విషయం కాదు. వారుకూడా బాధపడి ఈ పరిస్థితిని మార్చాలని ఒక తీవ్రమైన కృషి జరగాలనే అంశంమాత్రమేగాని యింకొకటి కాదు. ఈ విషయాన్ని ideological దృష్టితో చూడాలి. అనేక Committees వేశారు. వేసినటువంటి కమిటీలవల్ల బయటపడిన విషయం ఏమిటి? అడుగున పడిన మనిషి అవసరాలు తీర్చగలిగిన స్థితి లేకపోయింది. ఈమధ్య పార్లమెంటులో జరిగిన చర్చల సందర్భంలో 100 కి 60 పాళ్ళు అడుగున వుంటున్న ప్రజానీకమునకు రోజుకు 7½ అణాల ఆదాయమని తెల్పినవిషయమే. Valuation organisation చాలా ఇప్పుడు వ్రాసినదానిలో స్పష్టంగా వుంది. అందుచేత ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ప్రసంగం యింకొకమారు నేను సంతోషంతో స్మరించుకొంటున్నాను. దీన్నిగురించి ప్రత్యేకించిన ప్రయత్నం వారు తీవ్రతరముగా చేయవలసిన అవసరం ఉందని భావిస్తున్నాను. పదేపదే Planning మంత్రిగారు చేస్తున్న ప్రకటనలు 4 వ ప్రణాళిక size ఎంత వుండాలన్నదే. ఇప్పుడు దాన్నిగురించి చర్చ ప్రారంభం కావడం మంచిదే. మహారాష్ట్రలో మూడవ ప్రణాళిక ఈమధ్య 390 కోట్లనుంచి 418 కోట్లు అంటే సుమారు 28 కోట్లు పెంచాలని వారు అభిప్రాయ పడుతున్నారు. మూడవ ప్రణాళికను పెంచాలనుకుంటే నాల్గవ ప్రణాళికను size తగ్గించవలసి వస్తుంది. ఎలాగ అనే అభిప్రాయంతో ప్రకటనలు ఇప్పుడు వస్తున్నాయి. కేంద్రసహాయం రాబట్టడానికి పూనుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. Size చాలా తక్కువగా వుందని అనుకుంటున్నప్పుడు కేంద్రసహాయంకూడా తగినంత వుండాలనే అభిప్రాయంతో నేను నివేదిస్తున్నాను. రెండవ plan లో 175.74 కోట్లు వుంటుందని అనుకొన్నాము. 49 కోట్లు మన రాష్ట్రం యిచ్చినట్లయితే కేంద్రం 127 కోట్లు యిస్తుంది అనుకున్నాము. 49 కోట్లకు బదులు 84 కోట్లు మనం సంపాదించుకున్నాం. కాని కేంద్రం యిస్తానన్న 127 కోట్ల రూపాయలు 92 కోట్లకు తగ్గిపోయింది. అందుచేత కేంద్రంనుంచి రాబడుతున్న సహాయం రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో తగ్గిపోయినటువంటి వాస్తవాన్ని ఈ సందర్భంలో ఉదహరించి ప్రణాళిక విస్తరింపచేయాలన్నప్పుడు కేంద్ర సహాయంకూడా తగ్గిపోతుందనే భయం వ్యక్తం చేస్తూ ఈ రకమైన ప్రకటన అవసరం లేదని చెప్పి మనవి చేస్తున్నాను. కేంద్రం యిస్తానన్న సహాయం 69.75 లో 65 మాత్రమే వస్తోంది. ఇంత వరకు అనుకున్న విషయమే. అందుచేత కేంద్ర మిచ్చే సహాయం పెంచుకోవాలి. అంతే కాదు. Technical Economic Survey report ఈమధ్య ప్రకటించబడింది. సభ్యులందరికీ అందచేయడం జరిగింది. అందులో 1030 కోట్ల రూపాయల పథకం వారు నిర్ణయం చేసి అమలు జరపాలని సూచించడం జరిగింది. అలా అమలు చేసినట్లయితే మన annual growth నూటికి 5.5% వుంటుందని అన్నారు. 1971 నాటికి per capita income level 380 కి వస్తుంది. 1971 నాటికి యింత మొత్తం ఖర్చుచేస్తే 380 రూ॥లు per capita income వుంటుంది. All India level చూసుకున్నప్పుడు 396 లో వుంటుంది. ఇంత మొత్తం ఖర్చు చేసినప్పటికీ కూడా

All India average ని చేరుకోలేక పోతున్నాం అంటే మనం ఎటువంటి పరిస్థితులలో వున్నామో ఆలోచించుకోవాలి. అందువల్లం మనం ఒక బృహత్తరమైనటువంటి ప్రణాళికను తయారుచేసుకోవలసిన అవసరం వుంది. మూడవ ప్రణాళికాసందర్భంలో సుమారు 587 కోట్ల రూపాయలు వుంటుందని మనం అనుకున్నాం. 482 కోట్లతో ఢిల్లీకి వెళ్ళాం. ఆఖరికి 305 కోట్లు కావచ్చు కానీ మూడవ ప్రణాళికలో 587కోట్లు ఆదిలో అనుకున్నటువంటి మొత్తం 482 కోట్లు సరిపోతుందని అనుకోవడం సరియైనది కాదు- 600 కోట్లు కావాలి. అందుచేత నాల్గవ ప్రణాళికా కాలంలో ప్రభుత్వం ప్రత్యేకించి స్పష్టంగా కొన్ని విషయాలు ప్రజలకు యివ్వాలి. Minimum level of income ప్రతి ఒక్కరికి యిచ్చితీరాలి. దానికిగాను bold plan కావాలి. చొరవైనటువంటి plan కావాలి. దానిని నిర్వహించే పథకం ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా వేసుకోవాలి. అంతేకాదు- Regional imbalances పోవాలి. మూడవ ప్రణాళికలో కేంద్రప్రభుత్వంలో వున్నటువంటి లక్ష్యం. మన రాష్ట్రంలో కూడా నాల్గవ ప్రణాళికా కాలంలో దానిని అమలుచేయడానికి ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం వుంది. అన్నింటికంటె వెనుకబడిన జిల్లాలు విశాఖ, శ్రీకాకుళం, తెలంగాణాలోని కొన్ని జిల్లాలను వృద్ధిపరచేందుకు ఒక ప్రత్యేకమైన scheme లను ముందుగా అమలుచేయవలసిన అవసరం ప్రభుత్వానికి ఎంతైనా వుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ Regional imbalances పోవాలని రాష్ట్రప్రభుత్వం ప్రత్యేక కృషి చేయాలి. Minor irrigations గురించి ఒక విషయం చెపుతాను. ముఖ్యమంత్రిగారు National Development Conference లో Minor Irrigation కు గురించి వున్న Ceiling ను 10 లక్షలనుంచి 20 లక్షలు కావాలని నాను పట్టుదల పట్టడం, ఆఖరికి 15 లక్షలకు పెంచడం చాలా సంతోషకరమైన విషయం. కాని ఈమధ్య కొత్త రకమైన పన్నుల కారణంగా అదనంగా వున్నటువంటి భూమి సాగులోనికి వస్తే, ఆ భూమి విస్తీర్ణాన్నిబట్టి మాత్రమే ఇది productive లేక un-productive అనే లెక్క వేస్తారు తప్ప యింకొకటి కాదని తెలుస్తున్నది. పూర్వం Existing ఆయకట్టక్రింద చేసుకొంటున్న ఎకరానికి 7, 8 రూ॥లు చొప్పున లెక్కవేసి additional వున్నా ఆయకట్టక్రింద చేసుకుంటున్నదాన్నికూడా కలుపుకొని production నిర్ణయించడం జరిగింది. Maximum పెరిగింది కాబట్టి యిక production పెంచడం సాధ్యంకాదు. ఈమధ్య రెవిన్యూ బోర్డువారు యివ్వడు అదనంగా వస్తున్న ఆదాయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని నిర్ణయం చేయాలని అనుకొంటున్నట్లు తెలుస్తోంది. ఇది జరిగినప్పుడు సీలింగు రేట్లు అనేకమైనటువంటి పథకాలు పునఃపరిశీలన చేసినప్పుడు Un-productive అని చెప్పి వదలిపెట్టవలసిన పరిస్థితి వర్ధిల్లుతుంది. కాబట్టి కొత్త నిర్బంధాలు లేనటువంటి పరిస్థితులలో మైనర్ యిరిగేషన్ పథకాలను ముందుగా తీసుకోవడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తుందని ఆశిస్తూ, శ్రీ లక్ష్మణదాసుగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా ! స్వాతంత్ర్యము వచ్చినతరువాత planning నడుపుతూ మనం చాలా ఉన్నతపథాలలో ఆశయాలతో ఉన్నామని అనుకుంటున్నాము, లేమని అనుకుంటే పొరపాటు. ఉన్నామని అనుకుంటే అదికూడ పొరపాటే అవుతుంది. ఇప్పటికే ఖర్చుచేసింది చాలావుంది. దేనికి ఆ ఖర్చు చేసామో అని అనుకున్నప్పుడు—అది అభివృద్ధికోసమే అనుకుంటాం. కాని నిత్యజీవితం చూసుకుంటే ఆ అభివృద్ధి క్రిందివర్గానికి చేరలేదే. అది మాత్రం ఖర్చుక్రింద లెక్కకట్టడానికి వీలులేదు. ఉదాహరణకు మీకు ఒకటి చెపుతాను. మనం స్వరాజ్యం సంపాదించాము. ఆంధ్రరాష్ట్రం సంపాదించాము. ఆ తరువాత వచ్చినటువంటి పరిణామాలలో ఈ రోజువరకు లెక్కవేస్తే—స్వాతంత్ర్యము రానిరోజుల్లో ప్రతివాడుకూడ స్వతంత్ర భావంతో ఎవరినిబడితేవారిని ధైర్యంతో ఎదుర్కొనే స్థితిలో వుండేవాడు. కాని ఈరోజున స్వాతంత్ర్యము వచ్చినతరువాత ఆలోచిస్తే ఏ వుద్యోగస్థులు కానీవండి, ఏ పౌరుడు కానివ్వండి, ఈవేళ ఉన్నటువంటి ప్రభుత్వవిధానంలో ఎవరితోటి ఏమిచెబితే ఏమి ప్రమాదం వస్తుందో అనేటటువంటి భీతిసమనోభావంతో ఉండే దౌర్భాగ్యస్థితికి రావటంమాత్రం చాలా విషాదకరమైన స్థితి. గవర్నర్ ఉపన్యాసంలో ఇట్లా చెప్పారు. ఆంధ్రరాష్ట్రం మనకు వచ్చిన తరువాత సంజీవరెడ్డిగారు చీఫ్ మినిష్టరుగా కానివ్వండి. డిప్యూటీ చీఫ్‌గా కానివ్వండి లేకపోతే భారత కాంగ్రెస్ అధినేతగా కానివ్వండి 11 సంవత్సరాలనుంచి వుంటున్నారు. ఈ 11 సంవత్సరాలలో ఆంధ్ర రాష్ట్రం వ్యవసాయకంగాకానీ, పారిశ్రామికంగాకాని, మనం ఎంత అభివృద్ధిచెందాం అని లెక్కలు వేసుకొని చూసుకోక తప్పదు. అయితే దానియొక్క పరిణామం ఏమిటి అని ఆలోచిస్తే ఏ సంజీవరెడ్డిగారి ఆధ్వర్యం క్రింద ఈ రాష్ట్రం నడుస్తున్నదో, ఆ రాష్ట్రంలో మనయొక్క ప్రభుత్వవిధానాన్ని నిర్వహించుకోడానికి కావలసిన డబ్బుకు ఒక్కొక్కటి అమ్ముకునేస్థితికి వచ్చిందంటే మన ప్రభుత్వం ఒక దివాళా కంపెనీగా తయారవుతున్నదా అనే అనుమానం వస్తున్నది. ఇప్పుడు ఒకటి ఆలోచించాలి. మనకు ఈ డబ్బు ఎక్కడినుంచి వస్తుంది, అని ఇందాక విశ్వనాథంగారిని సంజీవరెడ్డి గారు ఒక డైరెక్టు ప్రశ్న వేశారు. మీరు చెప్పితే ఈ ప్రక్కనుంచి చెప్పవద్దు. ఈవేళ మార్చుచేయండి అని చెపితే—ఈ మార్చుచేయండి అని చెప్పేస్థితి మొత్తం బడ్జట్టులో వున్న 132 కోట్ల మొత్తానికి చెపుతున్నారా లేకపోతే ఆంధ్రాపేపరుమిల్లుకు సంబంధించి రెండుకోట్లకే చెప్పారా ? మీరు రెండుకోట్లకే చెప్పితే మేము సమాధానము చెప్పడానికి సంసిద్ధంగా లేము. దానితో లాభంలేదు. తక్కినవన్నీ మీయిష్టం వచ్చినట్లు దుర్వినియోగం చేస్తూ అవసరంలేని ఖర్చులు అన్నీ చేస్తూవ్రంచే, అవతల ప్లానింగ్ కమిషన్ మొన్నటిరోజున ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెస్ కమిటీలో శ్రీ నందాగారు మాట్లాడుతూ 500 కోట్ల రూపాయలూ ప్లానింగులో వృథా అవుతున్నదని చెప్పేరు. దానినిబట్టి ఒక ఏ percentage అవుతుందో చూచుకుంటే దాదాపుగా 20% వేస్టేజి అవుతుందని చెబుతున్నారు. ప్రతికమిటీ కూడా ఎప్పుడు వేసినా కూడా ఇదే చెబుతున్నది. అయినా తప్పదులెమ్మని చూస్తున్నాము. పైగా ఈవేళటిరోజున పెద్దవివాదం వచ్చి

కూర్చుంది. దేశం మొత్తం పురోగమనంలో జాతీయోద్యమంలో వున్నటువంటి జాతీయతకు పోదామా లేకపోతే వెనుకటి private individuals గా వున్నటువంటి capitalism కు పోదామా అని. మనం దానికి లేం. కాంగ్రెస్ పార్టీకూడా సిద్ధాంతరీత్యా దానికి వ్యతిరేకం. కాని వ్యాపారస్థులంతా ఏమిచేస్తున్నారంటే మీకు చేతకాదు, మీకు చేతకాదు అని అంటే బహుశః చేతకాదేమో అనే అయోమయస్థితిలో మనలను పడవేస్తున్నారు. మీకు చిన్న ఉదాహరణ చెబుతాను. ఆంధ్రదేశంలో వర్జీనియా పొగాకు అమ్మకం కాకుండా వున్న సమయంలో--ఇది low grade అని మనం ఉపన్యాసాలు ఇస్తే Australia నుంచి మన Agricultural Director కి ఒక ఉత్తరం వచ్చింది. మీదేశంలో low grade tobacco ఉన్నదట. అది మీకు disposal కాకుండా బాధపడుతున్నారట, అందుచేత మేము పడవఖర్చులు పెట్టుకుంటాము, మాకు ఊరికినే ఎగుమతి చేయమని వ్రాసేరు. దీనినిబట్టి మనం ఎంత హీనస్థితిలోకి తయారైనామో తెలుస్తుంది. ఈవేళ గూడ అదేస్థితిలో ఉన్నాము. ఆంధ్ర paper మిల్లు ఎప్పుడు కొందామా అని కొనడానికి Ritz Hotel లో ఇద్దరు ఎదురు చూస్తూ కూర్చున్నారు. వాళ్ళు ఏమి చేస్తున్నారంటే ధర పడిపోతున్నది, పడిపోతున్నది అని చెప్పి market లో బానియొక్క share ధరపడగొట్టివేసి చాలా చౌకగా కొనడానికి వాళ్లు ఆలోచిస్తున్నారు. హైదరాబాదు ప్రభుత్వంలో అప్పుడు వున్నటువంటి ప్రభుత్వం చాలా బాగా డబ్బుపెట్టింది. ఇది మనకందరకు తెలుసు. కాని తెలివితక్కువగా బానిని మరల చాలా తక్కువ ధరకు అమ్మివేశారు. అప్పుడు శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు చేసిన ఉపన్యాసం జ్ఞాపకంచేసుకోవాలి. ఎంతో మిస్ మేనేజ్ మెంటు అగుపడింది, ఎంతో ఆధ్వాన్నంగా వున్నది, ఇది సరిచేసుకోపోతే బాగాలేదని అన్నారు. అప్పుడు మనం అనుకున్నాం విశాలాంధ్ర వచ్చింది. శ్రీ సంజీవరెడ్డి అంతటి సమర్థుడైన వాడు మనకు సారధ్యం వహించి నిర్వహించబోతున్నాడు కనుక అంతా బాగా జరుగుతుంది అనుకున్నాం. కాని అవన్నీ పోయినవనుకుంటే ఆ తరువాత 6 సంవత్సరముల తరువాత ఆలోచిస్తున్న దేమిటంటే ఆంధ్ర వేపరు మిల్లును అమ్మివేసి దానియొక్క డబ్బును మరియొకదానికి ఎట్లా వినియోగిద్దామా అని ఆలోచిస్తే ఇది ఈ ప్రభుత్వపు అసమర్థతయొక్క స్వరూపమా లేకపోతే రాజకీయవిధానముయొక్క స్వరూపమా లేక ఆర్థికవిధానంలో వున్న స్వరూపమా అనే అనుమానం వేస్తున్నది. అయినా నేను ఒకటి మనవిచేస్తున్నాను. ఆంధ్రదేశపు మొత్తం వ్యయం లెక్కచేస్తే దేశంలో మన ఖర్చు Government లెక్కల ప్రకారంగా వెలసరి, తలసరి వ్యయం 8 నయాపైసలుగా వుంది. ఎంతమంది అంటే 6.68% అంటే దాదాపుగా 32 లక్షల జనంయొక్క Andhra దేశంలో కొనుగోలు శక్తి ఎంత అని అడిగితే 8 నయాపైసలు ఉందని చెప్పవచ్చు. ఇది నా అభూతకల్పనకాదు. మన ప్రభుత్వం నిర్వహించుచున్న గణాంక శాఖవారు అచ్చువేసిన Andhra Socio-Economic Report లో వుంది. ఇది నా స్వంతం కాదు. మన రాష్ట్ర అభివృద్ధికి 160 కోట్లు, 171 కోట్లు, 200 కోట్లు ఖర్చుపెట్టారు. ఇవన్నీ కలిసి ఏమైంది. ఏమైందంటే సమాజంలో క్రిందికి

పోకుండా పై నవున్న వర్గాలలో చేరిపోయింది అనే సత్యం ఋజువు అవుతుంది. మనం అప్పులు ఇస్తున్నాం. ఈ అప్పులు అయినా ఎవరికి పోతున్నాయి. ఎవరో ధనవంతులకు పోతున్నాయి. క్రిందివాడికి ఏమీ రాలేదు గనుక planning వచ్చింది. నిజమే వచ్చింది. కాదని చెప్పడంలేదు. కాని క్రిందివాడికి మాత్రం ఉపయోగపడటంలేదని చెప్పక తప్పడంలేదు. ఇకపోతే పరిశ్రమలను గురించి ఆలోచిస్తే దానికి ఒక విధాన మంటూ లేదు. జాతీయం కావాలని కోరేవాళ్ళలో నేను ఒకడిని. రేపుకూడా కోరే వాడినే. Motor Transport Nationalization చేసినప్పుడు తక్కినవారంతా చెప్పింది ఏమిటంటే ఇట్టి వ్యాపారం సాగుతుందా అన్నారు. మనం డబ్బు ఎంతో పెట్టాలి అన్నారు. అప్పుడు శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు అన్నది ఏమిటి? Nationalisation ఒక సిద్ధాంతమని దానికి నష్టంవస్తుందా, లాభంవస్తుందా అన్నది ప్రశ్నకాదని దానికి మనం ఎంత ఖర్చయినా భరిస్తామని అన్నారు. ఇప్పుడు దానికి ఎంత లాభం వస్తున్నదండీ. 65 లక్షల రూపాయలు సంవత్సరానికి నష్టం వస్తున్నది. దానికోసం నేను వెనుకకు పొమ్మనటంలేదు. సమర్థవంతంగా నడుపనుంటున్నాను. అదే పరిస్థితిలో పరిశ్రమలలోనికి వచ్చేటప్పటికి ఎంతమంది సెక్రటరీలు పెరిగారు. ఎంతమంది సిబ్బంది పెరిగింది. ఎందుకు పెరుగుతున్నది ఇదంతా. పరిశ్రమలు ఆగిపోతున్నాయి, పోతున్నాయి అనే దీనాలాపం మాత్రం మిగులుతున్నది, మనకు ఎందువల్ల? ఇది అసమర్థపు ప్రభుత్వపు పెత్తందారీతనమా లేకపోతే సమర్థతకలిగినటువంటి శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారి పూర్తిహాయాములో జరుగుతున్నదా అని అనుమానం వేస్తున్నది. నిజంగా శ్రీ సంజీవ రెడ్డిగారు అంతటి సమర్థుడు ఇక్కడ వుండగా ఇది ఇంత అన్యాయం కావటానికి అవకాశం లేదు. పైగా శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారికి ఇంత నిరాధారమైనటువంటి బలహీనమైనటువంటి ఆలోచన ఎందుకు వచ్చిందో నాకు తోచటంలేదు. అందుచేత నేను వారిని ఒక్కమాట అడుగుతున్నాను. మీరు ఈ డబ్బు వదిలి ఏమిచేయమంటారు అని అడుగుతున్నారు. రైతాంగం అందరిమీద పన్నులభారంవేసి మీరంతా అక్కడ కూర్చుని వున్నారు. మీరు పన్నులు ఎవరిమీద వేయాలో వారిమీద వేయకుండా ఎవరు అయితే భరించలేరో వారిమీద వేస్తున్నారు. సర్‌చార్జి తీసివేస్తాం అని చెప్పారు. ఇతర రాష్ట్రాలలో సర్‌చార్జి తీసివేశారంటే ఎవరిమీద సర్‌చార్జి వేశారు. ఎక్కువ పడకుండా nominal Surcharge వేశారు. ఆ వేసింది ఏమో తీసివేశారు. ఈవేళ నేను అడుగుతున్నాను. కరాచీ ప్రధానసూత్రాలు జయపూర్ కాంగ్రెస్ తీర్మానంలో ఉల్లంఘించకం చేస్తున్నారు కదా అని తీర్మానంలో un-economic holding మీద ఈ పన్ను వేయకూడదని సిద్ధాంతం చేసుకున్నారు. కాని ఈవేళ మీరు వేస్తున్నది ఎవరి మీద, Un-economing holding మీద ఎక్కువగా వేసివేసి వాళ్ళను చంపివేస్తున్నారు. Economic holding మీద proportionate గా పడవలసినటువంటి బాధ్యత లేకుండా నిర్వహిస్తున్నారు. ఇది ఏ economy మీద నడుపుతున్నారు. కాంగ్రెస్ పార్టీ economy మీద నడుపుతున్నారా, లేకపోతే private economy మీద నడుపుతున్నారా, లేక mixed economy మీద దానిని నడుపు

తున్నారా అని అడుగుతున్నాను. ఆ తరువాత పంచాయితీరాజ్యం మనం నిర్మించాం. కావాలని మనం కోరుతున్నాము. కాని అధ్యక్షా పంచాయతీరాజ్య ప్రభావం ఈవిధంగా వున్నదంటే ఉద్యోగస్థులు దిక్కులేనిస్థితిలో ఉన్నారు.

ఏ ఉద్యోగస్తుడు ఎక్కడ ఉంటాడో, అతని జీతమెంతో, యెక్కడకు ట్రాన్స్‌ఫర్ అవుతాడో బోధపడదు. ఈ పరిస్థితులలో అతడు టూరిస్ట్ సెంటర్‌లో ఉండడం మంచిదిగా కనిపిస్తుంది. ఉపాధ్యాయులను ఎందుకు బదిలీ చేస్తున్నారో బోధపడదు. దీనిని గురించి డాక్టర్ చెన్నారెడ్డిగారికి చెబితే orders పంపించామని చెబుతారు, విద్యా సంవత్సరం (acadamic year) transfer చేయడంవల్ల చాలా ఇబ్బంది కలుగుతుంది. మా బ్లాక్‌లో ఒకసారి నేను ఒక ఉపాధ్యాయుని రెండు నెలలలో 14 సార్లు transfer చేశానని నేను చెబితే, కాదు 2 నెలలలో 6 మారులేగా transfer చేసినదని అన్నారు. ఈ విధముగా బదిలీ చేస్తుంటే వాళ్ళు ఎలా ప్రతకగలరు. ఈ పద్ధతి వల్ల పిల్లలకు ఉపాధ్యాయులే ఉండకపోవడం సంభవిస్తుంది. (శ్రీ) ఆంధోసిరెడ్డిగారు చెప్పినట్లు 80 విద్యార్థులకు ఒక teacher ఉండవలసి వస్తుంది.

ఇక అగ్రికల్చర్ విషయం చూడండి. నానాటికీ ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. ఇప్పటికి fair price shops ను పెట్టుటకు permission ఇవ్వవలసినదని కోరుతూ central Government దగ్గరకు వెళ్ళాము. వారి permission వచ్చి, ఆ ఉత్తర్వులక్రిందకు perculate అయ్యేసరికి ఏడుపుల సమయం వస్తుంది. ఆసరికి కూలీలకు ధాన్యం దొరుకుతుంది. Fair price shops లో కొనుటకు పెచ్చుమంది రానిసమయానికి fair price shops ను open చేసినందువల్ల పేద కూలీలకు అనుకున్నంత ప్రయోజనం ఉండదు. అప్పుడు చాలినంత అమ్మకం లేదు కనుక fair price shops ను ఎత్తివేస్తామని కూడా అనవచ్చు.

మన ప్లానింగ్ విధానం ఏమిటి? మనం ఎక్కడకు పోతున్నాము? ఆంధ్ర పేపర్ మిల్ నిర్వహణకు ఒక పర్యాయం technical man ను వేశాము. మరొకసారి administrator ను వేశాము. అదేవిధముగా Road transport సంస్థవద్దకు వచ్చేసరికి మొదట administrator ను పెట్టాము. లాభములేదనుకొని ఇప్పుడు military man ను పెట్టాము. బహుశః ఆంధ్ర పేపర్ మిల్ కూడ military man నడుపుతాడేమో తెలియదు. I. A. S. వారిని పంపే విషయం చూడండి. సమర్థులైనటువంటి వారిన్ని ఇక్కడ ఉంచుకొని, ఇష్టము లేనివారిని పంపితే తీసుకోవడానికి centre సిద్ధముగా ఉన్నదా? అందువల్ల వాళ్ళు వద్దు అంటున్నారు. సమర్థులైనవారిని మనము పంపము. పంపినవాళ్ళు మనకు ఇష్టములేని వారుగా ఉంటారు. ఇష్టములేని వాళ్ళకు అనేక వంకరలుపెట్టి పంపితే కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు తీసుకుంటారా? అందువలన అట్టి ఉద్యోగస్తులు మనవెత్తిన, మనవాళ్ళ వెత్తిన ఉండవలసి వస్తోంది.

N. G. O. లకు జీతాలు పెంచు చేయండని అడుగుతున్నారని ప్రశ్నిస్తారు. అడగడంలో తప్పు ఏమని అడుగుతున్నాను. వాళ్ళచేత చాకిరీ చేయించుకుంటున్నదే ప్రభుత్వం. గాడిద చాకిరీ చేసేవాళ్ళు చేస్తూనే ఉంటారు. 'చా' తాగి తిరిగేవాడు తిరుగుతూనే ఉండాడు. ఏ N.G.O. అయినా దానిని గురించి కాగితం పెట్టుకుంటే indicipline అని ఇంకోచోటికి వెడతారు. చాకిరీ చేసేవాడిని ఇంకా చేస్తావా లేదా అంటారు. భయపడే వానినే భయపెడతారు. నాకొక పాతకథ జ్ఞాపకము వస్తున్నది. అది ఉత్తరాయణం, దక్షిణాయణం కథ. అయితే ఉత్తరాయణం—recommendation లేకపోతే దక్షిణాయణం—డబ్బు. ఈ విధముగా ఉన్నటువంటి నిరంకుశ రాజ్యం ఇంకొకటి ఉన్నదని అనుకోలేము. అయితే దానికి సమాధానం చెబుతారు. సంజీవరెడ్డిగారు ఏమని? "గోపాలకృష్ణయ్యకు అంతా నిరంకుశముగా అవుపడుతున్నదని. నాకు నిరంకుశము అవుపడడంకాదు. నేను స్వతంత్రుణ్ణి. నేను ఎవరినిపోయి కాళ్లుపట్టుకొని ప్రతిమిలాడవలసిన అవసరము లేదు. ఉంటే తింటాను, లేకపోతే బాధపడతాను కాని నేను ఎవరిని represent చేస్తున్నానో వారి బాధలను, భావాలను చెబుతున్నాను. ఇటువంటి cases మాదగ్గరకు రావు అనవచ్చు. ఇట్టివారి వద్దకు ఎందుకు వస్తాయి. వారివద్దకు వచ్చేవారు "మీరు మహానుభావులు, ప్రజలు బాగున్నారు, బాగున్నారు" అని చెప్పేవారే. కాని "మేము చస్తున్నాము" అనే వారిని వాకిలిదగ్గరకు రానిస్తారా వారు. హరిజనుల స్థితి ఏమైనది ఈ రోజున. అధికారము పెద్దవాళ్ళ హస్తగతమైంది. హరిజనులు ఇండ్లకు స్థలము కావాలని అడిగితే, పాలము నా పాలమైతే, నాకు బలము ఉంటే, అదికాదని చెప్పి వ్రాసిపంపిస్తే దానిని ప్రశ్నించేవాడు లేడు.

ఉద్యోగస్తులు జీతాలు పెంచండయ్యా, ప్రొమోషన్స్ ఇవ్వండయ్యా అంటే వినేవారుండరు. పెర్సనల్ గా వస్తుందేమోనని భయపడి నేనిదివరకే దీనిని గురించి చెప్పలేదు. కాని Chief Minister గారు చెప్పారు కనుక నేను కొంత వివరంగా తెలియజేస్తాను. Finance Department లో ఇందరు ఉండి కాగితములు ఎటూ నడవకుండా చేస్తుంటే ఏమి చేస్తున్నది ఈ ప్రభుత్వం. నేను కాదు చెప్పినది. మంత్రులే తమ కాగితాలు కదలడంలేదని చెప్పి బాధపడుతున్నారు. బయటకు చెప్పలేకుండా ఉన్నారు. ఒక సందర్భంలో మాట్లాడేటప్పుడు G.O. రాలేదయ్యా అంటే "నేను సాధించానయ్యా" అంటే నేను ఆయనను అభినందించాను. కొందరు ఒక్కొక్క డిపార్టుమెంటులో తిష్టవేసుకొని కూర్చున్నారు. వాళ్ళు old traditions లో ఉన్నారు. వాళ్ళకు మనము highest compliments pay చేస్తూ ఉంటాము. వాళ్ళు జనాన్ని condemn చేస్తున్నారు. ఈ వర్ధతిని మార్చే విధానము ఏదైనా ఉన్నదా? శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు సమర్థుడే. శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారి సారథ్యము కావాలనే కోరిక ఉన్నది. కాని ఆ సమర్థత ఎందుకు ఉపయోగపడాలి? అడుగువానికి సహాయము చేసి, వాడుకూడ ఆత్మవిశ్వాసముతో నేనుకూడ ఆంధ్రరాష్ట్రములో

శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారి నాయకత్వముక్రింద సుఖముగా ఉంటున్నాను" అని భావించేటట్లుం డాలి. వాడు ఏడుస్తూంటే పైవాడు ఆనందం అనుభవించే ఈ రాజ్యములో ఎట్లా సుఖముగా జీవించగలడు.

పంచాయితీ రాజ్యం వచ్చింది. decentralisation మంచిదే. కాదని నేను చెప్పను. Democratic decentralisation,—decentralised democracy అనే పదములకు సంబంధించి కొంత వివాదము వచ్చింది. Democratic decentralisation కాదు decentralised democracy అన్నారు జవహర్‌లాల్ నెహ్రూగారు. కాని ఇది democratic decentralisation తలక్రిందులవుతున్నది. అన్నింటికి అటోనోమస్ బాడీస్ పెట్టారు. ఈనాడున్న industrial policy ఎటువంటిది? ఈ ఉపన్యాసం గవర్నరు గారిదే అంటే మాదే అన్నారు. అందువల్ల సంజీవరెడ్డిగారినే direct గా ఉదహరిస్తున్నాను; అది యదార్థము కూడ—నాకు తెలియకుండా చెప్పలేదు. గవర్నరుగారిది ఏమీలేదు పాపం. బడిలో పిల్లవాడిలా చదవడం తప్పితే ఆయనకేమి తెలియదు. అన్నీ మేము అటానమస్ బాడీస్‌కు డబ్బు ఇస్తామంటున్నారు. నాకు ఒక ఆలోచన వస్తున్నదండీ. ఎవరన్నా బిర్లాబోటి వాళ్ళు ఉన్నారేమో తెలియదు. మన సెక్రటేరియట్ బిల్డింగ్స్ మొదలైనవి—అమ్మేటట్లయితే ఎంతో ఖరీదు వస్తుందోననే ఆలోచన వస్తున్నది. నేను శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారికి ఒక విషయం మనవి చేస్తాను. Nationalisation of buses తీసుకొన్నప్పుడు 'దానియొక్క వ్యవహారము నేను చూస్తాను' అని వారు చెప్పారు. ఆధైర్యము ఈవాళ చూపించమని నేను కోరుతున్నాను. వారు మమ్ములను తిరిగి ప్రశ్న వేస్తారు—డబ్బు సంగతి ఏమిటని? మాకు ఒక Post Master ఉండేవాడు. ఆయనకు రూ. 200 లు జీతము రాగానే రూ. 100 లు savings bank లో వేసేవాడు. రూ. 50 లు insurance కట్టేవాడు, తక్కిన రూ. 50 లు ఇంట్లో ఇచ్చేవాడు. అందులోనుంచి ముట్టుకోలేదనేవాడు. ఇండియాకు స్వరాజ్యము వచ్చినపుడు స్టెర్లింగ్ బాలెన్సెస్ ఒక అకౌంటులో పెట్టి మరో లెక్కలో రూ. 80 కోట్లు పెట్టి దీనితో adjust చేసుకోమంటేనే చేతకాదనినారు. అటువంటి పెద్దలే ఈనాడు మీరు అవలంబిస్తున్నారు—ధనం చూపమన్నప్పుడు.

Reorganisation Committee, Economy Committee మొదలైనవి వేస్తున్నారు. అయితే ఆ కమిటీల recommendations ఏ విధంగా ఉంటున్నాయి? 50 మంది జవానులను తీసివేయమంటారు, ఒక ఆఫీసరుకు రూ. 250లు అదనంగా ఇవ్వమంటారు. ముగ్గురు I.C.S. officers ను వేయండి అంటారు. Industrial Departmentలో ఎంతోమందిని తీసివేశామంటూ ముగ్గురు ఆఫీసరులను వేశారు. వారు qualification ఉన్నవారేనా? కెమిస్ట్రీ చదువుకొన్న ఒకరిని ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటుకు హెడ్‌గా వేశారు. B. Sc. (Chemistry)

వారు ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటుకు ఏవిధముగా పనికి వస్తారో వారికే తెలియాలి. Industrial education కావాలని కోరుతున్నాము. అందుకు సంజీవరెడ్డిగారిని అభినందిస్తున్నాను. అయితే ఇప్పుడున్న industrial education వల్ల ఏమీ ప్రయోజనం కలుగుతున్నది. Industrial education ఉండి qualificationతో ఎవరైనా వస్తే వారిని తీసుకోము. Qualification లేకపోయినా రికమండేషన్‌తో వస్తే తీసుకొంటున్నాము. ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. బ్లాకులలో Industrial Expansion Officer ఉద్యోగంకోసం 8 నెలలపాటు ఇక్కడ ట్రైనింగ్ ఇప్పించి, మద్రాసుకు పంపి 9 నెలలు డబ్బు ఇచ్చి ట్రైనింగ్ ఇప్పించి తరువాత రాజేంద్రనగర్‌లో 5 నెలలు డబ్బుఇచ్చి ట్రైనింగ్ ఇప్పించినవాళ్ళకు ఉద్యోగాలు లేవు. వాళ్లంతా గ్రాడ్యుయేట్స్. అటువంటి వారు 40 మంది ఉన్నారు. వాళ్ళ గతి ఏమో తెలియదు. అయితే ఆ ఉద్యోగాలలో స్కూల్ ఫైనల్ వాండ్లను వేస్తున్నారు. వేయరాదని కాదు. కాని క్వాలిఫైడ్ కాండిడేట్సు ఉండగా ఇతరులను ఎందువలన వేయవలసివస్తున్నది. ప్రభుత్వ ఖర్చుతో qualify అయినవారుండగా వాళ్ళు time bar అయిపోతుండగా ఇంకొకరిని వేయడంవల్ల నష్టము రాదా? Administration సరిగా నడవమంచే ఎలా నడుస్తుంది.

Industrial Boards ఉన్నాయి. అవి అటానమస్ బోర్డ్సు. ఈ బోర్డ్సుకు ఏ ప్రెసిడెంట్ ఎప్పుడు ఉంటాడో తెలియదు. ధర్మతేజ వ్యవహారము వస్తే Industrial Corporation లో నుంచి ఆ ప్రెసిడెంటును తొలగించామన్నారు. ఆ తొలగించడం అంతకు ముందు చేస్తే మాకేమీ అభ్యంతరము లేదు. అట్టి policy గురించి చెబుతున్నానుగాని, మనుష్యులగురించికాదు. ఆ రోజు ఎందుకు తీసివేయవలసివచ్చింది?

ఇదివరకు Industries Department క్రింద ఉన్న కొన్ని పరిశ్రమలను Small Scale Industries Co-operation క్రింద తీసుకొనివచ్చి బోర్డుకు అప్పగిస్తున్నాము. అవి బాగా పనిచేస్తున్నాయని చెపుతున్నారు. బాగాపనిచేస్తున్నట్లు మొదట అంగీకరించడానికి వీలులేదు. ఇప్పుడు employment పెరిగినదంటున్నారు. అది బాగానే ఉన్నది. అయితే అది progressive employment అనుకోవాలా లేక ఉద్యోగాలు ఇచ్చే నిమిత్తమే ఉద్దేశింపబడినదా?

అగ్రికల్చరల్ సెక్టారుకు ఎక్కువ డబ్బు ఇస్తామంటున్నారు. చాలా సంతోషం. Industrial sector లో industries అమ్మే స్థితిలో ఉన్నాము. Agricultural sector ను అభివృద్ధి చేయాలి. కొంతవరకు అభివృద్ధి చేశారు. చేయలేదని చెప్పడంలేదు.

కాగజ్‌నగర్ పేపరువ్యవహారము చెబుతాను. అక్కడ కాగితం అమ్ముతున్నారు. అది బిర్లావారి కంట్రోలులో వున్నది. మామూలు ధరకు 25% అదనంగా ఇస్తేనేకాని అమ్మడం లేదు. ఈ అదనపు రాబడి దొంగనిలవలక్రిందకు పోతోంది.

అందువల్ల నేను మనవిచేసేది ధనికవర్గము చేతిలోకి మొత్తము పోతున్నది. తరువాత, జవాన్లకు భూములు ఇస్తామంటున్నారు. అది చాలా సంతోషించదగిన విషయమే. వారు దేశంకొరకు త్యాగము చేసినవారుకాబట్టి వారికి ఇవ్వవలసిందే. వారి కుటుంబాలు అలోలక్ష్మణా అని ఏడుస్తూ అయ్యా మీరు ఇస్తామని అంటున్నారు, ఇవ్వించండని అంటున్నారు. Central Government ఏమైనా policy తేల్చింది. ఎవరైతే జవాన్లు యుద్ధరంగంలో ఉన్నారో, వారి కుటుంబాలు గనుక భూములు అడిగితే వెంటనే వారికి భూములు ఇచ్చివేయండని అన్నారు. శ్రీ సుందరయ్యగారు అన్నారు– వారందరికి ఇచ్చినా, మహా అయితే అయిదు లక్షల ఎకరాలు అవుతుంది. అంతకంటె ఎక్కువ కాదని. అది ఇవ్వడానికి ఎవ్వరికి అభ్యంతరం లేదు. కాని, వాళ్ళ పేరు చెప్పి తక్కినవాళ్ళకు ఎగ్గొట్టారు. వాళ్ళేమైనా తిరిగిరాలేదని వాళ్ళకు ఎగ్గొట్టారు. మొత్తానికి ఏమిటంటె, సున్నకు సున్న మళ్ళీకి మళ్ళీ, తరువాత మొత్తానికి సున్న. ఆ విధంగా ఉన్నది పరిస్థితి. ఎందువల్ల బీదవాళ్ళు అంటె వీరికి ఇంత నిరసన అనేది అర్థం కావడం లేదు. Private పెట్టుబడిదార్లకు State industries పట్ల ఏ రీతిగా ఇష్టంలేకుండా ఉన్నదో ఈ ప్రభుత్వానికి బీదవాళ్ళు అంటె కోపముగా ఉన్నది. కోపము అంటె రేపు ప్రెద్దున శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు అనవచ్చు– ఈయన బీదవాళ్ళ తరపున నిలబడి మాట్లాడుతున్నారు గాబోలు అని. వారే మాట్లాడనివ్వండి. వారే మాట్లాడి ఆ బీదవాళ్ళకు ఏమైనా సౌకర్యము కలిగించనివ్వండి. ఆ బీదవాళ్ళచేతనే మనము ఏమైనా ఉన్నతస్థితికి పోతామని చెప్పుతున్నాను. అయితే ఒక చిన్న విషయం గురించి మాత్రం సంతోషించవలసి యున్నది. అది చెప్పకపోతె, రేపు ప్రొద్దున సంజీవరెడ్డిగారు అనవచ్చు– అన్నీ చెప్పారు గాని ఒకమాట అయినా మంచిదాన్ని గురించి చెప్పకపోతె ఎట్లా అని. అది మిగ్ మిలాన్ ఫ్యాక్టరీకి సంబంధించింది. అది వస్తుందన్నారు, చాలా సంతోషకరమైన విషయం. అయితే ఇంకొకటి చూరమయింది. లైట్ వే టోన్ వస్తుందని అన్నారు, వస్తుందని మేము అనుకొంటూ ఉంటే నిన్న రామస్వామిగారు వచ్చేసి ఈ కను చూపు మేరలో, ఈ horizon లో ఎక్కడా లేదు పొమ్మన్నారు. మరి దాని సంగతి ఏమిటి? ఆ తరువాత Railways ఉన్నాయి. వాళ్ళన్నారు, Railways మేము ఇవ్వడానికి తయారుగా ఉన్నాము కాని మీవాళ్ళను priority ఇవ్వమనండని. ఆ జాబితా ఇచ్చారు, ఇవన్నీ ఇస్తామా మేము? కనుక ఈ priority మనకు లేదు, ఇచ్చేది వాళ్ళకు లేదు. వచ్చేదేమైనా ప్రాజెక్టు లేదు. కనుక ఇంక ఎక్కడనుంచి వస్తుంది మనకు? అయితే ఆ industries ను తీసుకువస్తున్నందుకు సంతోషం. కాని ఒకటి మనవి చేస్తున్నాను. ఇది మీరు అమ్మేటట్లయితే, ఆంధ్రుల అభివృద్ధికొరకు కోరే టటువంటి industries ఏవైతె ఉన్నాయో, ఏ వ్యవసాయ పరిశ్రమలయితె ఉన్నాయో, అవేమైనా మీరవాడివారి చేతుల్లోకి పోయేటట్లయితె అక్కడ కూలీలను వాళ్ళను తీసుకొని వస్తున్నారు, ఉద్యోగస్తులను వాళ్ళను తీసుకొని వస్తున్నారు,..... I. L. T. D. Company లో ఉన్నటువంటి కూలీలు ఎట్లాగయితె బాధపడుతున్నారో, అదే పరిస్థితి వస్తుంది. అందువల్ల I. L. T. D. వాళ్ళ సంగతి కొంత ఆలోచించవలసిన పరిస్థితి ఉన్నది. మొత్తానికి ఆలోచిస్తే, ఆర్థికవిధానము ఆధ్వాన్నంగా

ఉన్నది, సామాజిక విధానము గొడవగా ఉన్నది. పోట్లాటలు మాత్రం జాస్తిగా ఉన్నాయి. పంచాయితీరాజ్ తబ్బులాటగా ఉన్నది. రేపు elections వస్తే, దాని వ్యవహారం తెలుస్తుంది.

శ్రీ పి. గున్నయ్య : అధ్యక్షా, మన గవర్నరుగారి ఉపన్యాసమునకు మా పార్టీతరపున గౌరవ సభ్యులు లక్ష్మణ్ దాసుగారు అభినందనలు తెలియజేశారు. అందుకు వారికి, గవర్నరుగారికి ఈ సభద్వారా నేను హృదయపూర్వకముగా వందనములు తెలియజేయుచున్నాను. తదుపరి, గవర్నరుగారి ఉపన్యాసములో 2, 3 నూసముల క్రిందట స్వర్ణకారుల నిరుద్యోగ సమస్యగురించి వారికి ఏదో కొన్ని లక్షలు ఇచ్చి, వారికి వృత్తిని కల్పిస్తామని అన్నారు, చాలా సంతోషము. అందుకుకూడా ఇంకొక దఫా గవర్నరుగారిని, ప్రభుత్వంవారిని అభినందిస్తున్నాను.

రెండవది, గ్రామోద్యోగుల సమస్య. కనీసం మూడు సంవత్సరములనుండి వారు వివరీతమైనటువంటి ఆందోళన చేస్తున్నారు. నేనుకూడా ఒక గ్రామోద్యోగిగా ఉండి ఈ ఉన్నతమైనటువంటి దశలోకి వచ్చినాను. అదే విధముగా మహనీయులు, ఇప్పుడు ప్రభుత్వ పరిపాలన చేస్తున్నటువంటి మన ప్రియతమ నాయకులు సంజీవరెడ్డిగారుకూడా ఆదర్శమైన కుటుంబములో పుట్టినటువంటివారు. వారి తండ్రిగారు, బహుశా వారు కూడా గ్రామ మునసబుపని చేశారనుకొంటున్నాను. వారు ఇంతలోగా జైలుకువెళ్ళి దేశసేవ చేసి మహానాయకుల మన్ననలను పొంది ఇలాంటి మంచి ఉన్నతమైన దశలోకి వచ్చి, ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని ఎంతో చక్కగా, ఎంతో వైభవముగా, వారియొక్క అడుగుజాడలలో 3½ కోట్ల జనాన్ని నడిపిస్తూ ఉండగా, ప్రజలంతా ఎంతో సంతోషంగా ఉంటున్నారు, అధ్యక్షా. మహానాయకుడు, గోపాలకృష్ణయ్యగారు చాలాకడుపులు మండిపోతున్నాయని, అదీ, ఇది అన్నారు. నాలోటివానికి ఎంత పెట్టినా మండుతూనే ఉంటుంది, అధ్యక్షా. ప్రభుత్వము చేయగలిగిందంతా చేస్తూనే ఉన్నది. నా అనుభవములో గ్రామోద్యోగస్తులు కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ప్రభుత్వానికి ఇస్తున్నారు. డబ్బును వసూలు చేయడానికి జిల్లాకలెక్టరు, సబ్‌కలెక్టరు, తహశీల్దారు, రెవిన్యూ ఇనస్పెక్టరు, ఇంకా అనేకమైనటువంటి ఉద్యోగస్తులు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటులో ఉన్నారు. నేను మద్రాసులో ఉండేటప్పుడు, సంజీవరెడ్డిగారి దయవలన నేను ఒక పుస్తకంలో చూశాను. చాలా కోట్లరూపాయలు రెవిన్యూలో వసూలు అవుతుంది. అదంతా గ్రామోద్యోగులనుండే వస్తుంది. అందువలన, ఈ గ్రామోద్యోగులే అసలు ప్రభుత్వానికి మూలధనము మనము ఒక పెద్ద భవనం కట్టామంటె, దానికి గ్రామపరిపాలకులే, గ్రామాలే ఒకవిధమైనటువంటి foundation. వారు ఆవిధంగా సేవ చేసేటటువంటివారు. మరి ఉన్నతాధికారులు, 2, 3 వేలు జీతము తీసుకొనేవారు, గౌరవ శాసన సభ్యులుగా ఉన్నటువంటి మేము అందరూకూడా వారియొక్క సలహాలమీదనే ఆధారపడి ఉంటాము. నేనొక చిన్న ఉదాహరణ చెప్పుతాను. మద్రాసులో నేను M. L. A.

గా ఉండినప్పుడు, ఒకప్పుడు ఏదో పరిస్థితులు తారుమారుగా వచ్చాయి. పన్నులు కావాలన్నపుడు, అప్పుడు రాజగోపాలాచారిగారు ఒక గ్రామ మునసబును, ఒక కరణమును పిలిపించి వారివలన సరిఅయిన లెక్కలు వేయించుకొని ప్రభుత్వంయొక్క డబ్బును తీసుకొనడానికి తగినటువంటి ఏర్పాట్లు చేసినారు. అలాంటి గ్రామ మునసబు, కరణాలు గ్రామాలకు సౌభాగ్యాన్ని చేకూరుస్తున్నటువంటి వారి కష్టసుఖాలను మా ప్రియతమ నాయకులైనటువంటి సంజీవరెడ్డిగారు త్వరలోనే ఒడ్డుకెక్కిస్తారని ప్రార్థిస్తున్నాను. నాకు ఇచ్చిన petition లో ఈ విధంగా ఉన్నది. తమరు సేవకులను ఇక్కడికి పంపిస్తే దీనిని ఇస్తాను. తమరుకూడా వారి ముఖ్యమంత్రిగారికి ఇది అందజేసి మన దేశ సౌభాగ్యానికి తోడ్పడుతున్నటువంటి గ్రామోద్యోగస్తుల కష్టసుఖాలను తొలగిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఈ విజ్ఞప్తి పత్రమును ప్రభుత్వము దయచేసి అంగీకరించి వేలకొలది గ్రామోద్యోగుల గౌరవమును ఈ సమయంలో గుర్తించి వారి జీవనోపాధికి తోడ్పడుతారని నేను ప్రార్థిస్తున్నాను. దీనిని తప్పకుండ అంగీకరిస్తారని ప్రార్థిస్తున్నాను. ప్రభుత్వము చాలా ఆదర్శమైనటువంటి పనులు చేస్తున్నారని, దానికేమో Opposition Leader సుందరయ్యగారు, పూజ్యులు విశ్వనాథంగారు, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, అర్జునుడులాంటివారు నాగిరెడ్డిగారుకూడా ప్రభుత్వానికి ధన్యవాదాలు చెప్పుతూ ప్రభుత్వంద్వారా కావలసినటువంటి పనులు చేయించుకొంటున్నాడు, అధ్యక్షా. అయితే మేము చేయించుకోడానికి, మరి మేము వారి మాట దాటకుడదా! Emergency వచ్చినందువలన, ప్రభుత్వానికి ఇప్పుడు చాలా కష్టంగా ఉన్నది. ప్రభుత్వములో కొంత పొదుపు కావాలి. దీన్నిగురించి నేను పదేపదే చెప్పుతున్నాను. ఈ సందర్భంలో జీపులు కాస్త తగ్గించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందువల్లనంటే, ఉదాహరణకు చూడండి— నేను ఒక బ్లాక్‌కు వెళ్ళి అక్కడ కూర్చొని ఉండగా, ఆ B. D. O. రెండు కార్డులు post చేయుటకు గాను పదిమైళ్ళ దూరము జీపును పంపించి వేసి రమ్మన్నాడు. ఇంకొక బ్లాకులో ఏమి జరిగిందంటే, మూడు మాసాలనుంచి మనకు చేపలు లేవు, జీపులో పార్వతీపురం వెళ్ళి చేపలు తీసుకురమ్మని జీపును పంపించారు. ఈ విధంగా ప్రజలయొక్క డబ్బు దుర్వినియోగం అవుతున్నది, అధ్యక్షా. కనుక ఈ విధంగా దుర్వినియోగం జరగకూడదని నా ప్రార్థన.

మరి శ్రీకాకుళం జిల్లాగురించి ప్రభుత్వము ఎంతో శ్రద్ధ చూపుతున్నందుకు ప్రభుత్వానికి నా హృదయపూర్వకమైన వందనములు అర్పిస్తున్నాను. అక్కడ ఒక బ్యారేజ్ కడతామని సంజీవరెడ్డిగారు చెప్పారు. దానిని గురించి ఒక కోటి రూపాయలు కేటాయించి, దానిని త్వరలో కట్టించవలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను. అది కట్టినట్లయితే నా నియోజకవర్గములో 25 వేల ఎకరాలు ఒకటవ రకము భూమి, 64 గ్రామాలు ముంపుకు గురికాకుండా ఉంటాయి. కనుక ఆలాంటి బ్యారేజ్ కడతామని ప్రభుత్వము ప్రకటన చేసినందుకు గాను హృదయపూర్వకముగా అభినందిస్తున్నాను. ఆ జిల్లాకు సంబంధించి కోటి రూపాయలు మన బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ఇవ్వడానికి పూనుకొన్నారు. కనుక ఆ బడ్జెటు వచ్చేసమయంలో ఈ విషయం గురించి తగినంత శ్రద్ధ తీసుకొంటారని ప్రార్థిస్తున్నాను.

హరిజన సమస్యల విషయమై నిన్న చాలమంది చెప్పారు. పున్నయ్యగారు చెప్పిన దానితో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. ప్రజాస్వామ్యంలో అధికార వికేంద్రీకరణ ఉండాలని అందరం ఒప్పుకొని చట్టం చేశాము. కాని గ్రామలెవెల్‌లో పనులు జరుగుటలేదు. జిల్లా పరిషత్తులకు హరిజన సమస్యలు పెట్టి వారి కష్టాలను తీర్చాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

ఈ మధ్య ఒక విజ్ఞాపన అగ్రనాయకులకు, పూజ్యులు ముఖ్యమంత్రిగారికి, ఇంకా కాంగ్రెసు పెద్దలందరికీ తెలియజేసుకున్నాను. యమ్. పి. లు, యమ్. ఎల్. ఏ. లు ఏదో ఒకేపదవిలో ఉండాలన్నాను. ఇప్పుడు ఈ మునిసిపాలిటీల బిల్లులో చూస్తే యమ్. ఎల్. ఏ. లు, యమ్. యల్. సి. లు అందులో ఉండకూడదన్నారు. నాదికూడ కామరాజు పథకంలాంటిదే. నాటికి 90 మంది నా పథకాన్ని అంగీకరించారు. అయితే కొందరు మిత్రులు చెబుతున్నారు– గున్నయ్యకు ఉద్యోగం దొరకదు; ఇప్పుడు ఏవో కబుర్లు చెబుతున్నాడు అన్నారు. నాకు చాలా ఉత్తరాలు వచ్చాయి. గున్నయ్య ఉద్దేశము మంచిదే నన్నారు. కాంగ్రెసు కార్యకర్తలకు తగిన స్థానాలు దొరుకుతాయి. మేము యమ్. ఎల్. ఏ. లుగా ఉన్నామంటే అది ఉన్నతమైన పదవి. విష్ణువుకంటె దేముడు లేడు; అలాగే శాసనసభ్యునికి సర్వవక్కులు ఉన్నవి. ఈ పదవిని సద్వినియోగం చేసుకోవాలి. ఇంకొక పదవి ఎందుకు? ఇదే మనం చేయలేము అనే ఉద్దేశముతో చేశాను. గున్నయ్యకు ఉద్యోగం దొరకదు అన్నారు. కాని మా జిల్లాలో అడగండి. సెంట్రల్ బ్యాంకు, War-fund Committee లో ఉండమన్నారు. నా ఉద్దేశం అదికాదు. నా పథకాన్ని ఆంధ్రప్రభ, పత్రిక మొదలైన దినపత్రికలలోను, మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మహోదయలోను, ఇంకా జమీన్‌రైతు, చిత్తూరు పత్రికలలోను ఈ పథకమునకు ఎంతో ప్రాముఖ్యత యిచ్చి ప్రచారం చేసినందుకు పెద్దలకు, ఆ పత్రికల సంపాదకులకు హృదయపూర్వక వందనాలు అర్పిస్తున్నాను. ఈ విషయమై ఆలిండియా కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంటుగారు తప్పకుండ పరిశీలన చేయిస్తామని లెటర్ కూడ పంపించారు. బెంగుళూరులో మాట్లాడుతూ కాంగ్రెసువారు ఒక్కపదవిలోనే ఉండాలని వారు అన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు నా పథకం ఆలిండియా పథకంగా ప్రబోధించారు. నేను ఏమీ కోరను. తృప్తిపడతాను. అది మీకు తెలుసు, మా లీడరుకు తెలుసు. అది నెరవేరుస్తారని వినయపూర్వకంగా ప్రార్థిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు (మేడ్చల్): అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగం గురించి మాట్లాడుటకు పూర్వం నేటి ప్రశ్నోత్తరాల సమయమున మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఒవేసీగారి ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరం ఇస్తూ హిందీలో మాట్లాడినందుకు నా సంతోషాన్ని వ్యక్తపరుస్తున్నాను. వారి ఆదర్శం ఇతర శాసన సభ్యులుకూడ అనుకరిస్తే బాగుంటుంది. జాతీయ సమైక్యతకు దోహదం ఇచ్చినవారం అవుతామని నా విశ్వాసం. కాని ఆ ప్రసంగాన్ని గవర్నరుగారు ఇంగ్లీషులో చదివి చెప్పడం సమంజసంగా కనబడుట లేదు. బహుశా వారికి తెలుగు వచ్చునేమో– తెలుగులోగాని, హిందీలోగాని దేశభాష

లలో చదివియుంటే బాగుండేది. అలా చదవకపోవుట శోచనీయమైన విషయం. గవర్నరుగారు ప్రసంగం ప్రారంభిస్తూ జాతీయసమైక్యత గూర్చి చెబుతూ తమ ప్రసంగం అంత్యమున three pronged programme మన సమక్షాన ఉంచారు. ఇది సంతోషదాయకమైన విషయం. ఒకవైపు ప్రాదేశిక దురభిమానం కారణంగా— నేను ఆంధ్రుడిని, నేను కర్ణాటకుడను, మహారాష్ట్రీడిని, బెంగాలీని అనే విధ భేదాలు కలిగి జాతీయ సమైక్యతకు లోటు కలిగిస్తూ ఉంటే ఇంకొకవైపు Multi National State అనే ఆదర్శం పురస్కరించుకొని ప్రదేశాలకు ఎక్కువ అధికారాలు ఇవ్వాలని, కమ్యూనిస్టులు, వారి fellow travellers కూడ ప్రచారం చేస్తున్నారు. మరొకవైపు పాకిస్తాన్‌కు Fifth column గా ఉండి మన దేశంలో విభేదాలు కలిగిస్తున్న సమయాన గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో జాతీయ సమైక్యతకు చాల ప్రధానస్థానం ఇవ్వడం అభినందించవలసిన విషయం. కాని three pronged drive లో ప్రజలలో ఉత్సాహము పురికొల్పుటకు పాటుపడాలన్నారు. ఆ vague గా ఉండే విషయాన్ని సవిస్తరంగా చెప్పి ప్రభుత్వం ఆ three pronged drive లో దేశ సంరక్షణకు, జాతీయ సమైక్యతకు ఏ విధంగా పాటుపడతారో విపులంగా తెలియచేస్తే బాగుంటుందని సూచిస్తున్నాను. ఈ ఒక్క విషయం మినహాయిస్తే గవర్నరుగారి ప్రసంగం ఇంచుమించు Government Publicity Pamphlet కంటె ఎక్కువ ఏమీలేదు అని దానిని గురించి బాగా ఆలోచించినతరువాత ఆ నిర్ణయానికి వచ్చాను.

వారి ప్రసంగంలో పంచాయితీరాజ్‌ను గురించి కూడ ప్రథమంలో చెప్పారు. పంచాయితీరాజ్ అనేది ఇప్పుడిప్పుడే ప్లానింగ్ విభాగంనుంచి విడదీశారు. సెక్రెటేరియట్‌లో ఆ విభజన జరిగింది. ఈ పంచాయితీరాజ్‌కు పునాది decentralisation. Local Administration కు కూడ ఇంచుమించుగా decentralisation యే పునాది. People's participation, decentralisation ఈ రెండూ Local Administration సిద్ధాంతానికి, పంచాయత్‌రాజ్ సిద్ధాంతానికి మూలాధారం. అలాంటప్పుడు ప్లానింగ్ డిపార్టుమెంటు విభజించిన తరువాత Local Administration, Panchayat Raj కలిసి ప్రత్యేక portfolio సృష్టిస్తే బాగుంటుందని నేను ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను. దేశ సంక్షేమం కొరకై, ఆర్థికాభివృద్ధికై, ప్లానింగ్ విధానాన్ని ఒప్పుకొన్న తరువాత ప్లానింగ్ విభాగాన్ని సృష్టించి మంత్రిని ఉంచడం మంచిదే. దానితోబాటు ఇంకా కొన్ని విభాగాలను అంటె వేసినందున ప్లానింగ్ కార్యక్రమం సక్రమంగా నిర్వహింపబడుటలేదు ; వేరే విభాగాల కార్యక్రమం కూడ సక్రమంగా నిర్వహింపబడుటలేదు. అది చాల చెడ్డది. అందువలన ప్లానింగును ఒకే మినిస్టరు ఆధ్వర్యాన నడిపితే బాగుంటుందని సూచిస్తున్నాను. ప్లానింగ్ విభాగం ప్రత్యేకించి ఒక మినిస్టరుకు అప్పజెప్పాలి. పంచాయితీరాజ్‌ను అప్పుకొన్న తరువాత దానికొరకై ఎలా సక్రమంగా పాటుపడాలో అలా పాటుపడటం లేదని చెప్పడానికి దుఃఖకరంగా ఉన్నది.

పంచాయితీరాజ్య విధానం నిజానికి మంచిదే. పెద్ద పుఆతన డెమాక్రటిక్ కంట్రీస్ కూడ ఆ పథాన్ని త్రొక్కటానికి సంకోచిస్తున్నసమయాన మనం decentralisation సిద్ధాంతాన్ని ఒప్పుకొని పంచాయితీరాజ్యాన్ని తెచ్చుకొన్నాము. అది మహత్తరమైన సిద్ధాంతము. ఆ సిద్ధాంతాన్ని అమలుకు తెచ్చి నిర్వహించే బాధ్యత—ఆ పోర్టిఫోలియో—యోగ్యతగల వ్యక్తికి అప్పచెబితే, పంచాయితీరాజ్యం చాలా సక్రమంగా నడిచేదేమో. కాని అట్లా అప్పచెప్పకపోవటంవల్ల యీ పంచాయితీరాజ్యం పంచాయితీల రాజ్యంగా మారిపోయింది. నేటి పంచాయితీరాజ్య మినిస్టర్ గారు దాని నిర్వహణ విశాల హృదయంతో నడిపించవలసిఉన్నది. కాని అలా వారు నడిపించటం లేదు. వారు సంకుచితంగా, కేవలం తమ వ్యక్తులకే కొన్ని పథకాలు కల్పించే నిమిత్తం పాటుపడుతూ ఉండటం మనం చూస్తున్నాము. నా యీ స్టేటుమెంటును బలపరచగలిగిన ఉదాహరణలెన్నో ఇవ్వగలను. పట్టంచెఱువు పంచాయితీ సమితి అధ్యక్షునికి వ్యతిరేకంగా అవిశ్వాస తీర్మానం తేబడింది. అవిశ్వాస తీర్మానం తెచ్చి నెల, రెండునెలలు గడిచిపోయాయి. ఆ పంచాయితీసమితి అధ్యక్షునిపై అవిశ్వాస తీర్మానం ఉన్నప్పటికీ ఇంతవరకు ఆయన ఆ బాధ్యత నిర్వహిస్తున్నారంటే, దానికి కారణం— అతడు పంచాయితీరాజ్య మినిస్టర్ కు అనుచరుడో, సహచరుడో అయిఉండటం తప్ప ఇంకో కారణం కనుపించటం లేదు. ఇట్లాంటి ఉదాహరణలెన్నియినా ఇవ్వగలను. నా దగ్గర ఒక లీస్టు ఉన్నది. అది ముఖ్యమంత్రిగారికి పంపించాలని అనుకొంటున్నాను. ఇట్లాంటి కేసులు నా దగ్గర 25 ఉన్నవి. ఒక విషయంలో చిన్న రిపోర్టు పంచాయితీరాజ్ మంత్రిగారికి ఇచ్చాము. ఒక అధ్యక్షునిపైన మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ కేసెస్ ఉన్నప్పుడు— ఆ పంచాయితీరాజ్ ఇన్స్టిట్యూషన్స్‌కు సంబంధించిన ఆఫీసు బేరర్స్‌కు వ్యతిరేకంగా యాంటీ కరప్షన్ బ్యూరో operate చేయగలుగుతుందా అని ఇదివరకు మంత్రిగారిని ప్రశ్నించినపుడు operate చేయకలుగుతుందని చెప్పారు. ఆ తర్వాత మేము యాంటీ కరప్షన్ బ్యూరోతో మాట్లాడితే "operate చేయలేదని" వారు అన్నారు. కొన్నినెలల తర్వాత పంచాయితీరాజ్య మినిస్టరుగారు నాకో ఉత్తరం వ్రాశారు. అందులో గవర్నమెంటు మొక్క ఎప్రూవల్ తో పంచాయితీరాజ్య ఇన్స్టిట్యూషన్స్‌కు సంబంధించిన నాన్ అఫీషియల్స్‌కు వ్యతిరేకంగా ఎ. సి. బి. operate చేయగలుగుతుంది అని వారు వ్రాశారు. ఇప్పుడిక్కడ పంచాయితీరాజ్ మంత్రిగారు లేరు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఉన్నారు. ఆ పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంటు కేసు ఏదైతే ఉన్నదో అది వారు ఎ. సి. బి. కి అప్పగిస్తే బాగుంటుందని కోరుతున్నాను. ఒక కేసులో బీద హరిజనులు వచ్చి రిప్రజెంట్ చేసి, "అయ్యా, మాకు ఇవ్వవలసిన డబ్బు ఇంత, మా పేర అప్పు ఇంత ఉంది; కాని మాకు డబ్బు ముట్టలేదు; అదంతా పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంట్ గారే తినివేశారని" చెబితే ముఖ్యమంత్రిగారి ఆర్డర్ ప్రకారం కలెక్టర్ వెళ్ళి ఎంక్వయిరీచేసారు. ఎంక్వయరీచేసి ఓక రిపోర్టుకూడ పంపించారు. ఆ రిపోర్టు 31 మార్చి,1963కు ముఖ్యమంత్రిగారికి ముట్టవలసి ఉన్నది. ఆ రిపోర్టు ఇంతవరకు ముఖ్యమంత్రిగారికి ముట్టిలేదంటే ఎంతశోచనీయమైన విషయమో ఆలోచించండి. దానినిబట్టిఇందులో ఏదో పక్షపాతధోరణి ఇమిడిఉన్నట్లు స్పష్టమవుతున్నది. రాజమండ్రి పేపర్ మిల్ ప్రయివేటు సెక్టార్ కు ఎందుకు ఇస్తున్నారని శ్రీవిశ్వనాథంగారు అడ

గగా ముఖ్యమంత్రిగారు అందుకు డబ్బు ఎక్కడనుండి తీసుకురావాలో ఆ విషయంకూడ విశ్వనాథంగారు చెబితే బాగుంటుందని సెలవిచ్చారు. ఈ పంచాయితీరాజ్య మినిస్టర్ గారు తమ ప్రయివేట్ హౌసు ఫిట్టింగ్సుకు గవర్నమెంటు డబ్బు ఎంత ఖర్చుపెట్టారో వారు చెబుతారా? 25 వేల రూపాలు గవర్నమెంటు డబ్బు తన హౌసు ఫిట్టింగ్సుకొరకు ఆయన ఖర్చు పెట్టించారంటే అది మంచిదా? ఒకవైపున మనకు డబ్బు లేదంటూనే మరొకవైపున ప్రజలయొక్క డబ్బు, గవర్నమెంటు డబ్బు యీ విధంగా ఖర్చుపెడుతున్నారు. ఇటువంటి అన్యాయపూరితమైన కార్యక్రమాలకు డబ్బు ఖర్చుపెడుతున్నందువల్లనే మనకు డబ్బు లేకపోతున్నది. అలాంటి ఖర్చులు ఆపుచేసి, దేశ సంక్షేమానికి తోడ్పడే కార్యక్రమాలకు ఆ డబ్బు వినియోగిస్తే మన దేశం బాగుపడుతుంది. ఇలా ప్రయివేటుఖర్చులకు ప్రభుత్వడబ్బు ఖర్చుపెట్టటం చాలా అన్యాయము. అది తప్పకుండా ఆపుదల చేయించాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని పదేపదే ప్రార్థిస్తున్నాను. ఏ పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంట్‌పైన అయితే ఆరోపణలు ఉన్నవో, ఆ పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంట్‌నే పంచాయితీరాజ్య మినిస్టర్ గారు తమ పంట పట్టుకొని ఆ ప్రదేశంలో తిరగటం అన్నది, ఆయన ప్రెస్టేజ్‌ను boost up చేయటమా? కాదా? అలాంటి సమయమున అధికారులు అతనిపైన ఎంక్వయిరీ ఎట్లా సాగించగలరో తమరు దృష్టిలో ఉంచండి. మనం ఒకరిపైన నిందారోపణ, దోషారోపణ చేస్తాము. కాని ప్రభుత్వమే అతనికి అండగా నిలిచి అతనిని రక్షించదలచినట్లయితే ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు ఎలా ఎంక్వయిరీ సక్రమంగా జరుపగలుగుతారో మీరు ఆలోచించవలసిన విషయము. ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ చక్కగా నిర్వహించబడాలంటే ఉద్యోగులలో uncertainty ఉండకూడదు. Impartiality ఉండాలి. రేపు ప్రొద్దున్న తమ పరిస్థితి ఏమవుతుందో తెలియని uncertainty ఉన్నప్పుడు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు తమ కార్యక్రమాలు సక్రమంగా నిర్వహించజాలరు. పంచాయితీరాజ్యానికి సంబంధించిన బి. డి. ఓ. తదితర ఉద్యోగులకు రేపు ప్రొద్దున తమకు ఏమి జరగనున్నదో తెలియదు, వాళ్ళ కళ్ళెదుట uncertainty ఒక పెనుభూతంగా కనబడుతూ ఉంటుంది. నాకు కొన్ని పేపర్స్ కావలసి వచ్చి, వాటి కాపీలకొరకు బి. డి. ఓ. కు అప్లయిచేస్తే, వారు "మీరు ఏ ఫైల్ కోరారో, దానికి సంబంధించిన ఫైల్ నంబర్ మాత్రమే నా దగ్గర ఉంది; మిగిలిన పేపర్స్ available గా లేవు" అని ఒక మెమో వ్రాసి ఇచ్చారు. పంచాయితీరాజ్యం ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ ఎట్లా ఉన్నదో ఇంతకంటే వేరే నేను చెప్పవలసింది లేదు. ఈ చిన్న ఉదాహరణ దానిని వివరించి చెబుతుంది. ఈ పంచాయితీ రాజ్య మినిస్టర్ ద్వారా, మన స్టేట్‌లో పంచాయితీరాజ్‌లో ఎన్నో అవకతవకలు ఎదుగుతున్నవి. దానివల్ల పంచాయితీరాజ్యంపైన అపవాదు రావటమేగాక, ప్రభుత్వముపైనకూడ ఒకవిధమైన పెద్ద అపవాదు వస్తుందని నేను ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. ఇపుడన్నీ చక్కదిద్దాలంటే యీ పంచాయితీరాజ్య పోర్టిఫోలియోను ముఖ్యమంత్రిగారే నిర్వహించాలి. లేదా తగిన యోగ్యులైనవారి కెవరికైనా ఆ పోర్టిఫోలియో అప్పగించటం అవసరము. అలా చేయకపోతే యీ డెమోక్రటిక్ డిసెంట్రలైజేషన్ ఒక పెద్ద అశాంతిక్రింద పరిణమిస్తుందని నేను స్పష్టంగా చెప్పదలచుకొన్నాను. గవర్నరుగారు లార్జ్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీస్

గురించి, స్మాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీస్ గురించి, ఎడ్యుకేషన్ మొదలైన తదితర విషయాలు గురించి తమ ఉపన్యాసంలో తెలియజేశారు. ఇండస్ట్రీస్ గురించి వారు ఒక్క ఇండస్ట్రీయల్ కార్పొరేషన్ ఏర్పాటుగురించిమాత్రమే తెలియజేశారు. ఇండస్ట్రీయల్ కార్పొరేషన్ ఇంతవరకు ఏమి పనిచేసిందో ఆ రిపోర్టుకూడ ఇచ్చామని చెబుతూ వచ్చారు. మన రాష్ట్రంలో ఇండస్ట్రీస్ ఒక వైపున పెరిగిపోతున్నా, ఇండస్ట్రీయల్ లేబర్ నివసించడానికి యోగ్యమైన నివాసగృహాలు—చిన్న చిన్న టెన్మెంట్స్—నిర్మించే విషయంలో మన ప్రభుత్వం ఇంతవరకు తగిన శ్రద్ధ తీసుకోలేదని చెప్పవలసి వస్తున్నది. నేను ఒక సూచన చేయదలచుకొన్నాను. ప్రయివేట్ సెక్టార్ లో అయినాసరే, పబ్లిక్ సెక్టార్ లో అయినాసరే కొత్త ఇండస్ట్రీస్ వస్తున్నప్పుడు, వాటికి లైసెన్సు ఇవ్వకపూర్వమే ఆ ఇండస్ట్రీస్ క్రింద ఉండే ఇండస్ట్రీయల్ లేబర్ నివసించటానికి అవసరమైన టెన్మెంట్స్ కట్టే ఏర్పాటు ఉన్నదా లేదా, అందుకు భూమి తీసుకున్నారా లేదా అన్నది పరిశీలించి, ఆ సౌకర్యం తప్పకుండా కలిగిస్తామనే గ్యారంటీ, ఎస్యూరెన్సువారిదగ్గరనుండి తీసుకొన్న తర్వాతనే ప్రభుత్వం వాటికి లైసెన్సు ఇస్తే బాగుంటుందని నేను సూచిస్తున్నాను. ఇండస్ట్రీయల్ లేబర్ సనత్‌నగర్ లో ఉంది. ఏదో ఆర్డర్ పరిణామంగా రైల్వేగేటు దగ్గర, మూడువేలమంది ఇండస్ట్రీయల్ లేబర్ రోడ్లపైన యీ చలిలో వణుకుతూ చావవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఆ ఆర్డర్ మంచిదో, చెడ్డదో, దాని మెరిట్స్, డిమెరిట్స్ గురించి నేను ఏమీ చెప్పదలచుకోలేదు. కాని అక్కడివారి దుస్థితి నేను కళ్ళారా చూశాను. చూసినతర్వాత నాకు తోచినటువంటి విషయం మనవిచేస్తున్నాను. మనకు ఏ కొత్త ఇండస్ట్రీ రాబోతున్నప్పటికీ, ఆ ఇండస్ట్రీ స్థాపించటానికి మొదలే, యీ ఎస్యూరెన్సు ప్రభుత్వం తీసుకొని తర్వాతనే వారికి లైసెన్సు ఇస్తే బాగుంటుందని ముఖ్యమంత్రిగారికి పదేపదే చెబుతున్నాను. మీరు నాకు యీ అవకాశం కల్పించినందుకు మీకు నా కృతజ్ఞతలు అర్పిస్తూ నా ఉపన్యాసాన్ని ముగిస్తున్నాను.

డా. టి. వి. యస్. చలపతిరావు : అధ్యక్షమహోదయా, మన Popular Governor అయిన General Shri Nagesh మూడురోజులక్రితం ఉభయ శాసనసభ్యులను ఉద్దేశించిచేసిన వారి ఉపయోగకరమైన ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు చెపుతూ లక్ష్మణదాస్‌గారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. మన అందరకు తెలుసు. శ్రీ నగేశ్ మామూలు సివిలియన్ గవర్నరు కాదు. వారు గొప్ప Military General గా పనిచేసి ఖ్యాతి గడించి, సరిహద్దు రాష్ట్రం అయిన అస్సాంరాష్ట్రంలో గవర్నరుగాచేసి స్వరాష్ట్రం అయిన ఆంధ్రరాష్ట్రానికి కూడ సేవచేయాలనే గంభీరమైన భావాలతో వాద్దుమన రాష్ట్రానికి వచ్చారు. వచ్చిన నెలరోజులకే చైనావారు మనమీద అకస్మాత్తుగా దాడిచేయడం జరిగింది. Military General అయినవారు గవర్నరు అయినందువల్ల మనకు కలిగిన ప్రథమ ప్రయోజనం ఏమిటంటే—వారు వెంటనే రాజభవనంలో నిఘాబోర్డరు యొక్క నమూనాను తయారుచేసి ఏవిధంగా చైనీయులు వస్తున్నారో, దానిని ఏవిధంగా మనం అరికట్టవలసిందీ, military వారికే కాకుండా మామూలు పౌరులకు

కూడ తెలసేవిధంగా నమూనా తయారుచేసి ప్రజలు ఎవరైన నాలోటి పిరికిగుండెవారు నిరుత్సాహపడుతున్నప్పటికీ అలాటి నిరుత్సాహానికి ఏమాత్రం తావులేదు. చైనావారు ఎంత దుర్మార్గదృష్టితో వచ్చినప్పటికి, వారు ఎంత అకస్మాత్తుగా వచ్చినప్పటికీ, ఎంత బలంగా ఉన్నప్పటికీ మనసైన్యాలు అప్పుడప్పుడు కొంచెం తిరోగమించినప్పటికీ తప్పకుండా దెబ్బకొడతాయి, వాళ్ళందరినీ పంపించేస్తారు అని ఉత్తేజకరమైన కృషి వారు చేశారు. అది ఆంధ్రప్రదేశ్ యొక్క అదృష్టం అని చెప్పడం ఏమాత్రం కూడ అతిశయోక్తి కాదు. అందువల్ల సహజంగా వారు యిచ్చే address లో దేశ సంరక్షణకు, sovereignty కి ప్రధానస్థానం యివ్వడంలో ఏమాత్రంకూడ ఆశ్చర్యం లేదు. అలాటప్పుడు ప్రతిపక్షనాయకులు యిది చాల చప్పచప్పగా ఉన్నది, గవర్నరు గారి అడ్రస్ లో ప్రజల యొక్క దైనందిన జీవితాలను గురించిగాని, అనేక సమస్యలను గురించిగాని పేర్కొనలేదు అని చెప్పడం నాకు చాలా విచారాన్ని కలిగించినది. ప్రతిపక్ష నాయకులైన సుందరయ్యగారు చేసిన దీర్ఘఉపన్యాసాన్ని నేను కూడ అందరి సభ్యుల మాదిరిగా జాగ్రత్తగా విన్నాను. వారికి తెలుసును. నిన్నటు యిదే కాలంలో యిదే సమయంలో జరుగుతున్నటుపంటి శాసనసభలో—సుందరయ్యగారు అప్పుడు యిక్కడ ఉండే అవకాశం లేకపోయింది. ఆరోజున అందరు శాసనసభ్యులు చేసిన ప్రసంగాలు వారు విన్నట్లయితే వారు యింకొకరీతిగా చెప్పేవారేమోనని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాము. ఈనాడు జాతికి జీవన్మరణ సమస్య చైనాయుద్ధం. ప్రతిటి సంవత్సరం చైనాయుద్ధం రాకపోయినట్లయితే ఈ సంవత్సరం కాలంలో మన అభివృద్ధిప్రణాళికలు ఎంతో ముందు అడుగుచేయడానికి అవకాశం ఉండేదేమో. నాకంటె సుందరయ్య గారికే బాగా తెలుసు. సుందరయ్యగారు చాల ఆభ్యుదయవాది. చిన్నతనంలోనే రాజకీయాలలోకి వచ్చారు. స్వతంత్రపోరాటంలో పాల్గొన్నారు. అయితే తరువాత అభిప్రాయభేదాలు రావడంలో తప్పు ఏమిలేదు. అలాంటి పలుకుబడి కలిగిన నాయకుడు దురదృష్టవశాత్తు పీకింగ్ వాదాన్ని బహిరంగంగా "Peking clear out. మా అభివృద్ధి ప్రణాళికలగురించి మేము చేసుకోగలము, ఈదేశంలో కమ్యూనిస్టు సంస్థానచేయడం అవసరం అని మాకు తోస్తే, దానికి కావలసిన మార్గాలన్నీ మేము అవలంబిస్తాము, మాదేశ sovereignty ని మీరు భంగంచేసేదానిని మేము సహించము అని వారు ఒక సింహనినాదం చేసిఉన్నట్లయితే యు-ఎస్-ఎస్-ఆర్, మావో మనకు emergency ద్వారా ఈ దుర్భరపరిస్థితులు కలిగించకుండా ఉండేవారని నాకు నమ్మకం ఉన్నది. అలా చేయకుండా చైనావారు సృష్టించిన emergency వల్ల యిక్కడ ఏర్పడిన పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని వీటికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత యివ్వలేదని చెప్పడం ఏమి సమంజసంగా లేదు. నెల్లూరు కౌన్సిల్ లో ఎవరో ప్రసంగం చేస్తే పీకింగ్ రేడియోనుంచి వారు ప్రచారం చేశారు. అలాగే ఈనాడు మన శాసనసభలో చేసిన గవర్నరుగారి ప్రసంగాన్ని పీకింగ్ రేడియో ఉపయోగించుకోడానికి అవకాశం కలిగించే రీతిగా సుందరయ్యగారు మాట్లాడడం నాకు చాల కష్టాన్ని కలిగించిందని మీద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. సుందరయ్యగారు చెప్పినది దైనందిన సమస్యలగురించి గవర్నరు గారు ప్రసంగించారా లేదా అని, సుందరయ్యగారు తదితర ప్రతిపక్షనాయకులు చేసిన

ప్రసంగాలు విన్న తరువాత మరొకసారి గవర్నరుగారి ప్రసంగాన్ని నేను చాల జాగ్రత్తగా చదివినాను. నిరుద్యోగసమస్య చాల ఎక్కువగా ఉన్నది, అధికధరలు భరింపరానివిగా ఉన్నాయి. వాటి నివారణ గురించి వారు ఏమి చెప్పలేదని సుందరయ్య గారు అన్నారు. నాకు అర్థం అయినంతవరకు నిరుద్యోగసమస్య గురించి man power etc., అని వారు చెప్పడం జరిగింది. నిరుద్యోగసమస్య ప్రభుత్వానికి పట్టనట్లుగాని, అధికధరలు పట్టనట్లుగాని, నిర్లక్ష్యభావంతో ఉన్నట్లుగాని ఈ address చదివిన తరువాత నాకు ఎక్కడా కనబడలేదు. నిరుద్యోగసమస్య ఉన్నమాట యధార్థమే నిరుద్యోగసమస్య పరిష్కారం చేయడానికి ప్రభుత్వం ఏమైన చర్యలు తీసుకుంటున్నదా లేదా అని మనం ఆలోచించవలసియున్నది. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభించేనాటికి 12 మాత్రమే Employment Exchange కేంద్రాలు ఉంటే జిల్లాకు ఒకటి చొప్పున 21 కేంద్రాలు చేసి రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో సంవత్సరానికి 17 వేలమంది యువకులకు ఉద్యోగాలు కల్పించాడు. ఏమిలేనిచోట 17 వేలమందికి ఉద్యోగాలు కల్పించడం నిరుద్యోగసమస్యా పరిష్కారానికి మార్గం అవుతుందా కాదా అని మనం ఆలోచించవలసి ఉంటుంది. నిరుద్యోగసమస్య అంతా పరిష్కారమైపోయిందని ఎవరూ చెప్పడంలేదు. మన ప్రభుత్వంమాట అలా ఉంచండి, ఇటలీకూడా యిప్పుడు developing economy అవలంబిస్తున్నది పంచవర్ష ప్రణాళికలు వేసుకొని మనదేశాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోవాలని మనం ప్రయత్నంచేస్తూ ఉంటే ఇటలీలోవారు దశమవర్ష ప్రణాళికలు తయారుచేశారు. 10 సంవత్సరాల ప్రణాళిక తయారుచేసి త్వరితగతిని targets achieve చేశామా లేదా అని Evaluation Committee వేసుకొని విచారణచేస్తే వారికి కూడ స్పష్టమయింది ఒకే విషయం. ఆన్నివిషయాలలో పురోగమించారుగాని నిరుద్యోగ సమస్యాపరిష్కారం విషయంలో వారు అనుకొన్నంత ఫలితాలను సాధించలేకపోయారు. ఇక్కడే కాదు. ఐరోపాఖండంలో జరుగుతున్నటువంటి అభివృద్ధి ప్రణాళికలను కూడ మనం తెలుసుకుంటున్నాము. అందుచేత నిరుద్యోగసమస్య గురించి శ్రీ నగేశ్ గారి ప్రభుత్వం ఏమి కృషిచేయడంలేదని చెప్పడం ధర్మంకాదు. అయితే నిరుద్యోగులు బాధపడడంలేదా అంటారు. బాధపడుతున్నమాట నిజమే నిన్నగాక మొన్న School Final చదువుకున్న యువకుడు వచ్చి, అయ్యా, బంట్రోతు ఉద్యోగం యిప్పించండి, నేను చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నానని చెపుతున్నాడు. అయితే మన సమస్యలన్నీ పరిష్కారం అయినాయని మన ప్రభుత్వంగాని, మన నాయకుడైన సంజీవరెడ్డిగారుగాని ఎక్కడా చెప్పలేదు. మన గమ్యస్థానం చేరడానికి దాదాపు 10 సంవత్సరాలు పడుతుందని ఈమధ్యనే ప్రధాని నెహ్రూగారు చెప్పారు. మార్గమధ్యంలో ఉన్నాము మనం. వాఘిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినట్లు 6 న. పై., 7 న. పై.ల పైన ఆధారపడేవారు శేరని అనుకోవడం correct కాదని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. 6 న. పై.ల వారిని 60 న. పై., 600 న. పై.ల స్థితికి తేవడానికి ఉద్దేశించబడ్డాయి. మార్గ మధ్యంలో ఉన్నాము కనుక యింతవరకు జరిగినకృషిని అభినందిస్తూ, పనిచేసే ప్రభు

త్వానికి ప్రోత్సాహం కలిగింది వారికి సహాయం యిచ్చినట్లయితే అనుకొవ్వ కాలంకంటె ముందరే 6 నయాపైసలతో బాధపడేవారికి ఆర్థిక సాంఘికన్యాయం చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందిగాని ఈవిధంగా చేస్తున్నదానిని గుర్తించకుండా కేవలం జరగవలసిన దానిని గురించి ఎక్కువ దృష్టిని కేంద్రీకరించడం ప్రతిపక్షనాయకులు అయినప్పటికీ అదంత ధర్మమైన పనికాదేమోనని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. వారు మన ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తికి ప్రాధాన్యత యిచ్చారు. నీళ్లు border లో, West border లో పాకిస్తాన్ వెలరిస్తుంటే ఆ border లో సైనికులకు, యితరుల civil population కు ప్రధానంగా కావలసింది తిండిసమస్య. ఆలాటి తిండిసమస్య విషయంలో డా. లోకనాధన్‌గారు 1958 లో techno economic survey మనరాష్ట్రం అంతా జరిపి ఇప్పుడు అమలు జరుగుతున్నటువంటి ప్రణాళికలన్నీ పూర్తి అయ్యేసరికి భారతదేశంలో హిమాలయపర్వతంలాంటి స్థానం ఇవ్వక ఆంధ్రప్రదేశ్ కే దక్కుతుంది అని చెప్పారు. అది అనతికాలంలో మళ్లీ మరొక report లో సూచించారు. ఈ ప్రాజెక్టులు అన్ని పూర్తిఅయిన తరువాత ఆంధ్రదేశంలో ఉత్పత్తి అయిన ఆహారధాన్యాలు భారతదేశంలో మరెక్కడా కూడా ఉత్పత్తిఅయ్యేటటువంటి అవకాశం లేదని చెప్పారు. శ్రీ నగేశ్‌గారు వారి address లో ప్రస్తావించిన విషయాలను సంజీవరెడ్డిగారి ప్రభుత్వాన్ని అభినందించి వారికి యింకా ప్రోత్సాహం యివ్వవలసిన అవసరం ఉన్నదా లేదా అని నేను అడుగుతున్నాను. వారు ప్రస్తావించిన మరొక విషయం ఏమిటంటే—వాంచాలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారివంటి అనుభవజ్ఞులు మాట్లాడుతూ గవర్నరుగారిది ఏమి ఉన్నది, బడిలో పిల్లవాడు చదివినట్లుగా చదివినారు అన్నారు. అలా అనటం అంత హుందాతనం కాదు అనుకుంటున్నాను మనరాజ్యాంగం క్రింద constitutional గవర్నరు అయినప్పటికీ ఈనాడు ఏదైనా crisis వచ్చినట్లయితే ప్రభుత్వం అంతా వారిచేతిలోకి వెళ్ళి provisions Constitutionలో ఉన్నాయి. అటువంటప్పుడు బడిలో పిల్లవాడి మాదిరిగా address చదివినారు అనడంవల్ల ప్రజాస్వామ్యంలో చాలా చులకనభావం ఏర్పడడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అది వాంఛనీయం కాదు. ఎక్కువ అనుభవం గడించిన వాంచాలా గోపాలకృష్ణయ్య గారికి చెప్పగలిగిన అర్హత నాకులేదు అనుకోండి. వారు ఆ ప్రసంగం చేసినప్పుడు నాకు కలిగిన బాధను నేను తమ ఎదుట మరనిచేస్తున్నాను.

అధికోత్పత్తికి సంబంధించి యీ సందర్భంలో ఒక చిన్నవిషయం తమద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకరాదలచుకున్నాను. 'ఎక్కువ ఉత్పత్తి కావాలి, ఎక్కువ ఉత్పత్తి కావాలి' అంటున్నారు. 53 లక్షల టన్నులనుండి 63 లక్షల టన్నులకు ఉత్పత్తి పెరగాలి అంటున్నారు. ఆ వివరాలన్నీ యిప్పుడు చెప్పిన సభ్యులకు నమస్కారాన్ని వృధాచేయడంలేదు. అధికోత్పత్తికి రసాయనిక ఎరువులు యింకా ఎక్కువ కావాలి అని ప్రతివారూ అంటున్నారు. వైతుకు ఎరువులు ఎక్కువగా సరఫరా కాకపోవడం వల్లనే ఉత్పత్తికుంటుపడుతున్నది అంటున్నారు. చెక్కాలలో అమెరికా, రష్యాదేశాలలో చాలా ఎక్కువ అభివృద్ధిచెందిందనేవిషయం తామందరికీ తెలుసు. అమెరికాలోని

శాస్త్రజ్ఞులు యీ రసాయనికఎరువులు బ్లైన్‌కంట్రోల్డ్‌గా, యింప్రాపర్‌గా వాడినందు వల్ల పంటకు ఎంతో నష్టం వస్తుందని, అంతేగాక దానివలన కమ్యూనిటీ అంతా suffer కావలసివస్తుందని చెబుతున్నారు. ఈ సందర్భంలో తమ అనుమతితో ఒక విషయాన్ని ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తాను.

"Unregulated use of pesticides is 'potentially more dangerous than radio-active fall-out.' So says Dr. Jerome B. Siesner, Chief Science Adviser to President Kennedy, as quoted in 'The Guardian Weekly'. 'But where,' we may ask, 'are these pesticides properly regulated ?' No-where, not even in America ! How much less in poor India ?"

ఇది ఏమిచేస్తుందని చెబుతున్నారంటే—

"Crops treated with these chemicals are more subject to pests, and thus the vicious circle or more fertilisers, more pests, more spraying gets established,"

ఈవిధంగా యీ రసాయనిక ఎరువులు వాడినందువల్ల ఎక్కువ క్రిమివస్తుందని, ఆ క్రిమిని చంపడానికి పెస్ట్ సైట్స్ వాడినందువలన క్రమేపి ఆహారధాన్యాలద్వారా మానవుని శరీరంలోనికి జీర్ణించి రేడియో ఫాలవుట్ కంటే ఎక్కువ నష్టాన్ని కలగ జేస్తుందని, ముఖ్యంగా రానున్నకాలంలో పుంసిత్వాన్ని తగ్గించివేస్తుందని చెబుతున్నారు. అంతేగాక, డి.డి.టి.ని స్ప్రేచేసి వచ్చినతరువాత చాలా అలసటచెందడం, కొద్దిరోజులలో వొళ్లు నొప్పులు రావడం ఎంత నిపుణులైన డాక్టర్లు వైద్యం చేసినప్పటికి తగ్గకపోవడం, తరువాత మూర్ఛలు రావడం అవి కూడా తగ్గక 3, 4 మాసాలలో వారు చనిపోవడం జరుగుతూవుంటుందని సైంటిస్టుల రిపోర్టులున్నాయి. ప్రెసిడెంటు కెన్నెడీ దీనిపై తమ సైంటిఫిక్ అడ్వయిజరును పిలిచి సలహా తీసుకోనడం, ఆ సలహా సరియైనదని నమ్మి వారి కాంగ్రెసు కూడా ఒప్పుకొని ఇప్పుడున్న శాసనాలన్ని, దాని ప్రకారం, మార్చ మని ఆదేశం యిచ్చినట్లుగా తెలుస్తున్నది. ఈ రిపోర్టులేమి సామాన్యమైనవారు వ్రాసినవి కావు. మన జాతిపిత, గాంధీగారి అభిమానపుత్రిక Miss Rachel Carson మనదేశానికి వచ్చి, మన మతాన్ని స్వీకరించి, తనపేరు కూడా మిస్ మీరాబెహ్ (Miss Mira Behn) గా మార్చుకుని, ఆమె వ్రాసినదిది. ఆమె దీనిని వ్రాయడానికి కూడా కారణమున్నది. అమెరికాలో "సైలెంట్ స్ప్రింగ్" అనే గ్రంథాన్ని చూసి ఒక పుస్తకం రచించడం జరిగింది. ఆ ప్రతి కెన్నెడీగారు కూడా చదవడం జరిగింది. ఇలాంటి ప్రమాదం మనదేశానికి కూడా రాకుండా చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

అలాగే, అన్నిరంగాలలో కూడా కొంతవరకు అభివృద్ధి జరిగిందనే చెప్పాలి. లేదనడానికి వీల్లేదు. జరిగిన అభివృద్ధికి అభినందిస్తూ, జరగవలసినదానికి సలహాలు యిస్తే అది నిర్మాణాత్మకమైన వైఖరి అవుతుందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను.

మరొక ముఖ్యమైన విషయం తమ దృష్టికి తీసుకురావలసినదున్నాను. ఎన్. జి. వోలు మన ప్రభుత్వ యంత్రాంగములో వెన్నెముకవంటివారు. భారత ప్రభుత్వం యీమధ్య ఒక ప్రశ్నావళి తయారుచేసినది. అందులో—"Government services are the backbone of the administration and their satisfaction will give satisfactory results." అన్నారు. మన ఎన్. జి. వోలు ఎంతో కృషిచేస్తున్నారని అందరూ ఒప్పుకోవలసిందే. ఆర్థికమంత్రి గారు మాట్లాడుతూ మన ఆర్థికపరిస్థితి అంతగా బాగోలేదు కాబట్టి ఎక్కువగా ఏమీ చేయలేమన్నారు. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు అలా చెప్పినప్పటికి, వారిది చాలా సౌజన్య వంతమైన హృదయమని స్వానుభవంమీద కొద్దిరోజుల పరిచయంతో నేను చెప్పగలను. అమ్మకంపన్ను విషయంలో కూడా యిలాగే జరిగినది. చివరి నిముషం వరకూ లేదంటూ, గౌరవనీయులైన విశ్వనాథంగారు లేచి అకస్మాత్తుగానే పాఠ్యగ్రంథాలపైన, పాలడబ్బాలపైన తీసివేశారు. అందువలన, బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు మన ఆర్థికపరిస్థితి బాగాలేదని చెప్పినప్పటికి, తప్పకుండా ఆలోచిస్తారు. వారు కోరేది పదిరూపాయిలు. లేకపోతే పున్నయ్యగారన్నట్లు అయిదురూపాయిలు చేసినా బాగానే వుండును. పెంచకోట్లరంచె ఎక్కువ కావడానికి అవకాశంలేదు. అదికూడా చేయడం కష్టమనుకుంటే—కనీసం సెక్రటేరియట్ సిబ్బందితో సమానంగా పెంచితే 35 లక్షల కంటే ఎక్కువకాదు. ఈ సందర్భంలో తమద్వారా ముఖ్యమంత్రి సంజీవరెడ్డిగారి దృష్టికి ఒక విషయం తీసుకు వస్తాను. పూజ్యులైన వి. వి. గిరిగారు కేంద్రప్రభుత్వంలో భారతప్రధానివద్ద కార్మిక మంత్రిగా పనిచేశారు. ఆ రోజుల్లో వారుచేసిన సూచనలు యీ సందర్భంలో మనం జ్ఞాపకం చేసుకోవలసి ఉంటుంది. 'Government must be an ideal employer' అని వారు చెప్పారు. ఆవిషయంమీదనే వారు రాజీనామా యిచ్చారు. అది కూడా మనకు తెలుసు. మన ప్రభుత్వం యీ గృహనిర్మాణాన్ని చక్కబరచాలి. వారు పదిరూపాయిలు అడుగుతున్నారు. పోని 5 రూపాయలైనా యివ్వడానికి వీలుంటే యివ్వండి. లేకపోతే సెక్రటేరియట్ సిబ్బందితో సమానంగానైనా చేయండి. దీనిని ఆలోచించవలసిందిగా ముఖ్యమంత్రిగారికి విజ్ఞప్తిచేస్తున్నాను.

మరొకవిషయంకూడా చెప్పి నేను సెలవు తీసుకుంటాను. పరిశ్రమలవిషయంలో చాలా కృషి జరుగుతున్నమాట నిజమే. కాదనడానికి వీల్లేదు. అయితే చిన్న చిన్న పరిశ్రమలు స్థాపించాలనుకుంటున్నవాళ్లు చాలాకష్టాలను ఎదుర్కోవలసి వస్తున్నదని చెబుతున్నారు. వీరికి ఆర్థికసహాయం చేయడానికిగాను ఇండిస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంటు బోర్డు వేశారు. ఇందులో వేస్టెడ్ యింటరెస్ట్స్ వున్నవారు వుంటున్నారు. అందువలన ఎవరైనా పరిశ్రమలు పెట్టుకుంటామని అర్జీపెట్టుకుంటే అనేకప్రశ్నలువేసి, ఆలస్యం

చేయడం, సంవత్సరం, రెండు సంవత్సరాలయినా వారి దరఖాస్తులు మంజూరుకాకుండా చేయడం జరుగున్నది. ఇలాంటి బోర్డులను ఏర్పాటు చేసేప్పుడు కావాలంటే కొంత శాతం (1/3) వారికే యివ్వండి. తక్కినది దరఖాస్తులు పెట్టుకునేవారికి యివ్వమనండి. లేక ప్రభుత్వం యొక్క ఆశయం పూర్తిగా నెరవేరాలనుకుంటే ఇందులో యింటరెస్ట్ లేనివారినిఆ బోర్డులలో వేస్తే సరిపోతుంది. వారు అందరికీ సమానావకాశాలయిస్తారు. పరిస్థితి బాగవుతుంది. మరొక విషయం. వారికున్న మెషినరీ అంతా ప్లెడ్జ్‌చేయ మంటున్నారు. అలా ప్లెడ్జ్ చేసిన తరువాత కూడా వారికి యివ్వవలసిన ఆర్థిక సహాయం యివ్వకుండా థర్డ్ పార్టీ సెక్యూరిటీ తెమ్మంటున్నారు. దానికి applicants ఏమి అంటున్నారంటే—'మాకున్న ఆస్థి అంతా మెషినరీ. దానిని మేము ప్రభుత్వానికి ప్లెడ్జ్ చేస్తున్నాం. ఇంక థర్డ్‌పార్టీ మావద్ద ఏమి వున్నదని సెక్యూరిటీ యిస్తాడు! అని అంటున్నారు. ఈవిధమైన సెక్యూరిటీ అవసరంలేదని భావిస్తున్నాను. దీనిని కూడా ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. రాజమండ్రి పేపర్ మిల్లు గూర్చి తీవ్రమైన వాదోపవాదం జరిగినమాట నిజమే. ఏ లగ్నాన పైడావారు ఆ రాజమండ్రి పేపర్ మిల్లును ప్రారంభించారో తెలీదు. పబ్లిక్‌రంగం, పైవేటురంగం అనేదేమీలేనప్పుడు వారది ప్రారంభించారు. కీ. శే. కళా వెంకట్రావుగారు తీసుకున్నారు. సంజీవరెడ్డిగారి ప్రభుత్వం కూడా దానిని అభివృద్ధిచేయడానికే తలపెట్టింది. బయటివారికి యివ్వడం దేనికని ప్రతిపక్షనాయకులు అభిప్రాయపడుతున్నారు. అయితే శ్రీశైలం, పోచంపాడువంటి ప్రాజెక్టులెన్నో మనం సాధించుకొననలసి వున్నది. వాటికి డబ్బు ఎక్కడనుండి వస్తుంది; రాజమండ్రినుండి యీ డబ్బంతా ఇతరదేశాలకెక్కడికో వెళ్ళిపోవడంలేదు. పబ్లిక్‌రంగంనుండి పైవేటురంగానికి వెళ్ళినందువల్ల ప్రమాదమేమీ వుండదని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. అయితే ఈ సందర్భంలో నా మనవి ఒకటి వున్నది. బిర్లాల, టాటాల నామస్మరణ ఆపాలి. అదృష్టవశాత్తూ ఆంధ్ర దేశానికి డాక్టర్ జయంతి ధర్మతేజ అనే ఒక పెద్ద పారిశ్రామికవేత్త వచ్చినట్లు చూస్తున్నాం. వారు రాజమండ్రి వాస్తవ్యులే. వారికి గనుక దీనిని అప్పగించినట్లయితే ఎక్కువ సమంజసంగా వుంటుందని అభిప్రాయపడుతూ అధ్యక్షా, తమవద్ద సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ విఠల్ రెడ్డి (నర్సాపూర్) : ఆధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగములో ఈనాడు ప్రజల నెదుర్కొంటున్న ప్రధానసమస్యల ప్రస్తావన ఏమీలేదు. గతసంవత్సరం ఆదనపు శిస్తుల చట్టాన్ని పాస్ చేశాము. దానికి వ్యతిరేకంగా బ్రహ్మాండమైన వ్యతిరేకత బయలుదేరింది. ప్రతిపక్షపార్టీలు, కార్మికులు కలిసి కార్యాచరణ సమితిని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ప్రభుత్వానికి ఆ విషయం తెలుసు. మనరాష్ట్రంలో 50 వేలమంది సత్యాగ్రహం చేయడానికి సంసిద్ధులైనారు. కాని చైనా దాడివలన దీనిని విరమించుకొనడం జరిగింది. విరమించుకొనేప్పుడు కార్యాచరణ సమితి దీనినిగూర్చి ఆలోచించమని విజ్ఞప్తి చేసింది. ఉత్తరప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్‌లలో దీనిని విరమించడం జరిగింది.

మన ప్రభుత్వంమాత్రం ఆవిధంగా ఆలోచించడంలేదు. గవర్నరుగారి ప్రసంగములో దానినిగూర్చి ప్రస్తావించకపోవడం చాలా విచారకరం. ఈవిషయంలో మన స్టేటులో బ్రహ్మాండమైన పోరాటాలు నడ్పి సూచనలు కనిపిస్తున్నాయి. ప్రభుత్వం దీనిని ఆలోచించి నివారించుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. భూమిశిస్తేగాక ప్రత్యక్ష పరోక్ష పన్నులు ఇంచుమించు 20 కోట్ల రూపాయల పన్నులు ఆదనంగా వేశారు; గత సంవత్సరం. ఈనాడు రైతులు పండించే సరుకు బజారుకు వెళ్ళేసరికి ధనికులు,

(*Mr. Deputy Speaker in the Chair.*)

మిల్లరులు ధరలు పడగొట్టుతున్నారు. పంట రైతులవద్ద లేనప్పుడు ధరలు పెరుగుతాయి. బెల్లం ధర నెలరోజులక్రితం క్వింటల్ 250 రూపాయలు వుంటే యీమధ్యనాలుగురోజుల క్రితమే అకస్మాత్తుగా, రైతులు సరుకు బజారుకు తీసుకురాగానే క్వింటల్ బెల్లం 50 రూపాయలు అయింది. దీనివల్ల వినిమయదారుడు, రైతులు కూడ లాభపడడం లేదు. ధనికులు, మిల్లర్స్ మాత్రమే లాభములు పొందుతున్నారు. ప్రభుత్వం ఏమీ శ్రద్ధ తీసుకోవడంలేదు. మా సుందరయ్యగారు ధాన్యంవిషయంలో చెప్పారు. ధరలు పెరిగినమాట వాస్తవమే అయినా రైతు బజారుకు తీసుకుపోయే సరికి ఆ ధరలు వుంటాయనే గ్యారంటీ లేదు. దీనినిగురించి ప్రభుత్వం వెంటనే ఆలోచించాలి. ఉత్తరప్రదేశ్‌లో, మధ్యప్రదేశ్‌లో భూమిశిస్తును విరమించారు. కామరాజుపథకం ప్రకారం అక్కడ మంత్రులు మాతినారు కాబట్టి ఆ ప్రకారంజరిగించాలని కొంతమంది ప్రశ్నలు వేయవచ్చు. మన సంజీవరెడ్డిగారి ప్రభుత్వం ప్రజల మన్ననలు పొందినదైతే ప్రజలను వేధించే సమస్యలను వెంటనే గ్రహించి, ఆంధ్రరాష్ట్రంలో పెద్ద ఉద్యమం ప్రారంభమయే సందర్భంలో దానిని వెంటనే విరమిస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. బంజరుభూముల విషయంగురించి గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో లేదు. ఇది ప్రధాన సమస్య. తరతరాలనుంచి సేద్యం చేసే రైతులకు, బీదవారికి, కూలీలకు యింతవరకు పట్టాలు లేవు. పట్టాలు యివ్వడానికి స్పెషల్ స్టాఫ్‌ను కూడ వేశారు. వారి నిర్లక్ష్యంవల్ల, అశ్రద్ధవల్ల అనేక గ్రామాలలో పట్టాలు యివ్వబడలేదు. నోటీసులు ఇస్యూ అయి, తహసీల్దారు సంతకం పెట్టేవరకు వచ్చినవి కూడ యీమధ్య వచ్చిన ప్రభుత్వ జి. ఓ. ప్రకారం ఆపబడినాయి. మెదక్ జిల్లాలో నర్సాపురం తాలూకాలోనూ నిజామాబాద్ జిల్లాలోని కంఠేశ్వర్, మమ్మంగనగర్, సైదాబాద్, రెడ్డిపల్లి మొదలగు 50 గ్రామాలలో ఇట్లా ఆపబడినాయి. జి. ఓ. రాగానే పట్టా సర్టిఫికేటులు యిచ్చేవి కూడ ఆపివేశారు. దీనినిగురించి తిరిగి ఆలోచించవలసివుంది. ప్రభుత్వం యీసంవత్సరం విపరీతంగా శానాములువేసి వసూలుచేయడం జరిగింది. రాజమండ్రి పేపరుమిల్లు ప్రయివేటు సెక్టారుకు యిస్తారనేది వున్నది. ఇది సోషలిస్టు తరహా సమాజానికి వ్యతిరేకం. ప్రయివేటు సెక్టారుకు యివ్వవలసిన అవసరం లేదు. ప్రభుత్వమే నడిపించాలి. ఒక క్రొయినింగు సెంటరు హైదరాబాదులో ఓపెన్ చేయడానికి ఒప్పుకున్నారు. దాని అకస్మాత్తుగా ప్రభుత్వం శ్రద్ధతీసుకోని కారణంగా మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీటర్లో

స్థాపించింది. దీనినిగురించి ప్రభుత్వం తగు చర్య తీసుకోవాలి, లేకపోతే ఇది ప్రభుత్వ అసమర్థతకే ఉదాహరణ అవుతుంది.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి: అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ఒక సాంప్రదాయం ప్రకారం మై గవర్నమెంట్ (నా ప్రభుత్వం) అని వాడారు. ఇది ప్రజల ప్రభుత్వం కానీరీతిగా ఆ పదములు వాడినారు. బ్రిటనులో ఇటువంటి పద్ధతి వుంది. అది అక్కడ క్వీన్‌గాని, చక్రవర్తిగాని వుంటారు కాబట్టి ఆ పదాలు అక్కడ సరిపోతాయి కాని ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడిన మన డెమొక్రసీలో వారు నా ప్రభుత్వం అంటే అది సరిగా లేదని మనవిచేస్తున్నాను. మనది రిపబ్లికన్ ఫారంలో ఏర్పడినదికాని వ్యక్తిప్రభుత్వం కాదు. కాబట్టి ఆ పద్ధతి పోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో మద్యనిషేధం గురించి ఏమీ లేదు. ఈ రాష్ట్రంలో దీనినికురించి రెండుపద్ధతులున్నాయి. మానవుని మెంటాలిటీకు సంబంధించినది తెలంగాణాలో నిర్మూలించకుండా ఆంధ్రలో నిర్మూలం చేశారు. దీనినిగురించి ప్రభుత్వం పాలసీని ప్రకటించకపోవడం విచారకరం, శోచనీయం. వెట్టిచాకిరీ అనేది మన ప్రజారాజ్యంలో, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో యింకా వున్నదా అనిపిస్తున్నది. ఉదాహరణ చెబుతాను. నా నియోజకవర్గములో కదంబాపురం అనే గ్రామం వుంది. అక్కడ 130 యిళ్ళు వున్నాయి. 300 మందికంటె ఎక్కువమంది లేరు. రెవిన్యూ ఆక్టు ప్రకారం ఒక నేత్‌సింధీ మాత్రమే వుంటాడు. ఈ సంవత్సరం అక్కడ 9,600 రూపాయలు వసూలు అయింది. ఒక్క నేతుసింధీతోనే ఆ పనికాదు. ప్రభుత్వం యితర హరిజనులతో ఆ పని చేయిస్తున్నది. ప్రతిఫలం వారికి లేదు. ఆ గ్రామాలలో ఎప్పటినుంచో యిట్లా జరుగుతోంది. దీనిని గమనించాలి. జనాభా, గృహసంఖ్యలను చూచి అక్కడ హరిజనుల చేత వెట్టిచాకిరీ చేయిస్తే వారికి ఎంతకష్టం కలుగుతుందో ప్రభుత్వం నోట్ చేసుకొని తగు చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. వరిపంటకు– మన రాష్ట్రంలో రైతులకు హామీ ఎన్నడూకూడ యివ్వలేదు. సుందరయ్యగారు ఎప్పుడూ అధికధరలు వుంటాయని చెబుతారనుకున్నాము. కాని నిన్న వారుకూడ రైతుల యిబ్బంది గురించికూడ చెప్పారు. మన రాష్ట్రంలో ముఖ్యంగా వరిపంటకు ధరలు సరిగా వుండవు. శిస్తుల సమయంలో పంటలకు అసలు ధరలువుండవు. ఇది రైతుల బాగోగులకు సంబంధించిన ముఖ్య విషయం. ప్రభుత్వానికి ఎన్నిసార్లు చెప్పినా పట్టించుకోవడం లేదు. డిసెంబరునెలలో వరికోతలు అవుతాయి. జనవరినెలలోనే శిస్తులు వసూలు చేస్తారు. ఆ రోజులలో ధరలు ఎక్కువగా లేని కారణంగా రైతులు తక్కువ ధరకు తెమ్ముకొని శిస్తులు చెల్లించవలసి వుంటుంది. రైతులకు ఎట్టి ఇబ్బందులు కలుగకుండా ఫిబ్రవరి ఆఖరువరకు మొదటి శిస్తు వసూలుకు తేదీలు ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. పరిస్థితులను గురించి రెవెన్యూ మంత్రిగారికి, ముఖ్య మంత్రిగారికి కూడా చెప్పియున్నాను. అధికపన్నులు వేసే సందర్భములో వారికి ఎట్టి hardship

లేకుండా చూస్తామని అన్నారు. కలెక్టర్లతోకూడాచర్చించడం జరిగింది. కొన్ని జి. వో. లు కూడా వేసారు. అవన్నీ మరల cancel అయి రైతులు ఇబ్బందులు ఎప్పటిలాగానే ఉన్నాయని విన్నాను. రైతులకు సంబంధించిన ఈ సమస్య రెండు సంవత్సరాలుగా పరిష్కారం కాలేదంటే సగ్గుబ్బలు చేస్తున్న విషయాలను ప్రభుత్వం ఏమి పింటున్నదో తెలియదు. రసాయనిక ఎరువులు కావాలని ఇక్కడ బాగానే మాట్లాడుతాము. డాక్టర్ చలపతిరావుగారు రసాయనిక ఎరువుల వల్ల వచ్చే లోపాలను గురించి చెప్పారు. అమెరికా పత్రికలలోనుంచి వివరించారు కూడా. అందరము రసాయనిక ఎరువులు కావాలని కోరడమే కాని cow dung, green manure వంటి natural manures ను వృద్ధిచేసే ఉద్దేశం కనపడదు. ఇందుకు ప్రభుత్వం ఎటువంటి ప్రత్యేకశ్రద్ధ తీసుకుంటున్నట్లు లేదు. మనం సంతోషించడానికి compost pits త్రవ్వించారు. కోట్లలో లెక్కలు చెబుతారు. సరియైన పద్ధతి ప్రకారం ఏ pit లో నైనా జరుగుతున్నదా అనేది వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటువారు చూడాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. వీరభద్రరావు (రాజమండ్రి): అధ్యక్షా, ఉభయసాననసభల ముందు గవర్నరుగారు చేసిన ప్రసంగానికి అభినందనలు తెలుపుతూ కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచాను. ప్రభుత్వం చేస్తున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను గవర్నరుగారు క్లుప్తంగా వివరించారు. బ్రహ్మాండమైన నాగార్జునసాగర్ ప్రాజక్టు విషయంలో ప్రభుత్వం ముందుకు సాగుతోంది. నిజానికి చానిని Centre తీసుకోవలసి ఉన్నది. శ్రీశైలం, పోచంపాడు ప్రాజెక్టులను పూర్తిచేయాలనే ఉద్దేశంతోనే ప్రభుత్వం కృషిజరుపుతోంది. మెరక భూములకు బావులు త్రవ్వడానికి ప్రతి రైతుకు ఒక్క బావికి రెండువేల రూపాయలు చొప్పున అప్పు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఇది చాలా గొప్పవిషయం. అప్పులకోసం రైతులు ఆఫీసర్లచుట్టూ తిరుగకుండా సకాలంలో బాంకి అప్పులు లభించేటట్లు ప్రభుత్వం చూడవలసి ఉంది. ఆఫీసరుగారే తిన్నగా రైతులవద్దకు పంపి వారి అప్లికేషన్లు తీసుకుని అప్పులు మంజూరు చేస్తే బాంకికి ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది. ఈ బావులు త్రవ్వడంలో ఎన్నో fail అయిపోవడం, ఎండిబ్బు అయిపోవడం చూస్తున్నాము. ఇందుకు సంబంధించిన experts ను అక్కడకు పంపి ఎక్కడ నీరు పడుతుందో చూచినట్లయితే రైతులకు ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది. ఎంతో controversial గా ఉన్న విషయం రాజమండ్రి పేపరు మిల్లు విషయం. బాధ్యత వహించిన వారికది చాలా dilemma క్రింద తయారైనది. ఒకవ్రక్క industrilization and nationalization; రెండవవ్రక్క ప్రాజెక్టులను ఎలా పూర్తిచేయాలనేది, ఖచ్చితంగా చెప్పేది చాలా కష్టం. దీనివల్ల మనకు నష్టం ఏమీ రావడం లేదు. మానేజిమెంటుకు కొనేటటువంటి purchasers కు మధ్య వుండే differences వల్ల చాలా paper అమ్ముడుకాక నిలిచిపోయింది, చేయలేకకూడా కాదు. ఇతర ప్రాజెక్టులనుగురించి

డబ్బు ఖర్చు చేస్తున్నాము. దీనికి ఖర్చు చేయవలసిన ఆరుకోట్లు ఉంటే మిగిలిన ప్రాజెక్టులను పూర్తిచేసుకోవచ్చు ననే ఉద్దేశంతోనే మనముందు పెట్టారు. వేరే offer ప్రయిపేటు రంగంనుంచి వచ్చింది. మూడవవంతు షేర్లు ప్రభుత్వానికి, మూడవవంతు ప్రజలకు ఇవ్వడానికి offer కూడా వచ్చింది. ఈ పెట్టుబడికి కేంద్రం ఏమైనా సహాయం చేస్తుందేమో, లేక కేంద్రమే ఈ పేపరు మిల్లు తీసుకుంటుందేమో వారి కనుక్కుని ఆది fail అయినతరువాత నిర్ణయం తీసుకుంటే బాగుంటుందని నా ఉద్దేశం. గోదావరిపై road cum rail బ్రిడ్జికి ఒకటిన్నర కోట్లు అవుతుందని ఎస్టిమేట్సు. అందులో మూడవవంతు రాష్ట్రప్రభుత్వం భరిస్తే కేంద్రం దానిని నిర్మిస్తామనే ప్రపోజల్ వచ్చింది. అప్పుడు నేను ప్రత్యేకంగా సంజీవరెడ్డిగారిని కలుసుకున్నాను. తప్పకుండా కావలసినదే ఎట్లాగో 50 లక్షలు బడ్జెట్‌లో చూపడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను అని వాళ్ళు ఇచ్చి కేంద్రప్రభుత్వానికి ఉత్తరం కూడా వ్రాయడం జరిగింది. దీనికి సంజీవరెడ్డిగారికి రాష్ట్రప్రభుత్వం వారికి అభినందనలు తెలుపవలసి ఉంటుంది. కేంద్రప్రభుత్వ మంత్రిగారు ఈ మధ్య 1½ కోట్లు రాష్ట్రప్రభుత్వమే భరించాలనే ధోరణిలో చెప్పారు. కేంద్రప్రభుత్వంవారు కోటిరూపాయలు కూడా భరించకపోవడం అన్యాయం. అయినప్పటికి ప్రభుత్వం long term loan గా తీసుకుని అయినా ఈ బ్రిడ్జిని నిర్మిస్తే తరువాత tolls ద్వారా collect చేసి అప్పుతీర్చడానికి వీలవుతుంది. అప్పు తీసుకుని అయినా road cum rail bridge నిర్మించడానికి కృషిచేయాలని నా విజ్ఞప్తి. N G. O. ల విషయం. పదిరూపాయలు D. A., Housing insurance scheme, compensatory allowances వారు కోరుతున్నారు. ఇంతకుముందు సభ్యులు చెప్పినట్లుగా, వారికి రు 5 లు D. A. ఇవ్వడం న్యాయమైనది. Insurance Housing Scheme లో ఏవిధమైన financial commitment లేదుకనుక దానికికూడా సహకరించవలసిందని నా ఉద్దేశం. ఇక goldsmiths విషయం. వారినిగురించి ప్రభుత్వం తగిన కృషి చేస్తూనే ఉంది. కొన్ని కుటీర పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేయడానికి ఒక కమిటీని వేశారు. Different departments మధ్య coordination లేక ఆచరణలోనికి రాలేదు. కుటీరపరిశ్రమలను తప్పక ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. పట్టణాలలో మంచినీటి కొరత ఉన్నది. మన ప్రభుత్వం L. I. C. కి అప్పుకు అప్లికేషన్ పెట్టడం, L. I. C. వారు 57 లక్షలు మొదటిసారిగా ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ఇవ్వడం జరిగింది. ఇదివరకు వాళ్ళు ఇచ్చిన మునిసిపాలిటీలకు అప్పు ఇస్తే వారు water supply కి చర్య తీసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. మునిసిపాలిటీలకు వేరే water supply, drinage schemes క్రింద కొంత డబ్బు నిలువ ఉంచేటట్లు ఆర్డర్లవంటివి ఇప్పుడు కాకపోయినా కొన్ని సంవత్సరాలకైనా ఈ స్కీము తయారుచేసుకోవడానికి వీలుగా ఉంటుంది. సేల్సు టాక్సు విషయం. మొన్న వర్తకులు ఒక సభ జరిపి సక్రమమైన పన్ను ఇస్తామని ఆఫీసర్ల ఖర్చుతో వర్తకులందరిని దొంగలుగా భావిస్తున్నారని అభిప్రాయం వెలి

బుచ్చారు. సక్రమంగా tax collect చేయడానికి ఆఫీసర్ల వత్తిడి లేకుండా ఉండడానికి ఏదైనా మార్గం ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని నా ఉద్దేశం.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం) : అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగము మామూలు పద్ధతిలోనే నడిచినది. ఇది ఏ ఒక్కరికి కూడ ఉత్సాహకరము కాదు. రైతుల, వ్యవసాయ కార్మికుల విషయములో సరియైన విధానాన్ని అనుసరించలేదని చెప్పక తప్పదు. మన జాతీయ ఆదాయములో సగభాగము వ్యవసాయము నుంచే వస్తున్నది. రాష్ట్ర ఆదాయము తీసుకొన్నపుడు చాదాపు నూటికి 70 వంతులు వ్యవసాయమునుంచే వస్తున్నది. ప్రభుత్వ పన్నుల విధానమువల్ల రైతుల ఆర్థిక పరిస్థితి దెబ్బతింటున్నది. రైతు ఎక్కువ ఉత్పత్తి చేయాలంటే ఎట్లా సాధ్యము అవుతుంది. వారికి సరియగు అవకాశాలు కలుగజేయనపుడు ఎట్లా సాధ్యపడుతుంది. మన రాష్ట్రంను ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చితే మన ప్రభుత్వము రైతులపైన పన్నులు ఎట్లా అధికముగా వేస్తున్నది తెలుస్తుంది. మహారాష్ట్రలో 1961—62 లో land revenue రూ. 680 లక్షలు. 1962-63 లో 6 కోట్ల 60 లక్షలు; 1963-64 లో 6 కోట్ల 98 లక్షలు అంటే 1961-62 నుంచి 1963-64 వరకు తీసుకొంటే 18 లక్షల రూపాయలు మాత్రమే పెరిగింది. మన రాష్ట్రములో 1961-62 లో 10 కోట్ల 12 లక్షలు, 1962-63 లో 14 కోట్ల 50 లక్షలు. 1963-64 లో 15 కోట్ల 30 లక్షలు. అంటే 5 కోట్లకు పైగా పెరిగిందన్నమాట. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వానికివున్న deficit 22 కోట్లు; మనకు 9 కోట్ల 6 లక్షలు మాత్రమే. మనకు 9 కోట్ల చిల్లర deficit వుంటేనే 5 కోట్ల చిల్లర అదనపు భారమును రైతులపైన వేశాము. వారు 22 కోట్ల deficit వున్నప్పటికి 18 లక్షలు మాత్రమే వేశారు. ఉత్తరప్రదేశ్ తీసుకొంటే 1961-62 లో 21 కోట్ల 11 లక్షలు; 1962-63 లో 23 కోట్ల 73 లక్షలు, 1963-64 లో 27.57 లక్షలు అంటే 1962-63 నుంచి 1963-64 వరకు 3 కోట్ల చిల్లర మాత్రమే పెరిగింది. అదికూడ సర్చార్జి దానిని కూడ రద్దు చేశారు. ఇప్పుడు రైతులు కట్టుకొనేది 23 కోట్ల 73 లక్షలు మాత్రమే. మధ్యప్రదేశ్‌లో 1961-62 లో 8 కోట్ల 78 లక్షలు, 1962-63 లో 10 కోట్ల 32 లక్షలు; 1963-64 లో 10 కోట్ల 1 లక్ష అంటే 2 కోట్లు మాత్రమే పెరిగింది. దానినికూడ రద్దు చేశారు కాని మన రాష్ట్రము ఇతర రాష్ట్రాలు అనుసరించినమేరకు అయినా అనుసరించకుండా ఎక్కువ భారమును వేశారు. దీని ఫలితము మేము చెప్పడమే కాదు, రిజర్వు బ్యాంకుతన లెక్కలలో "The combined impact of mounting seasonal demand for credit and of tax payments in the final quarter of the financial year accentuated in the short term money market during March" అని చెప్పినది. రైతు కొనవలసిన రసాయనిక ఎరువులు, ఇసుము, వగైరా 6 రెట్లు పెరిగిపోయినవి. మామూళ్ళపైములో ఆక్కుట్లు రూ. 24 లు వుండేది. 4, 5 నెలలతరువాత రూ. 30 లు అయినది. ఈపైములో రూ. 48 ల వరకు పెరిగినది. ఈవిధంగా పెరిగి అమ్మినచో అడిని,

కొంచెం కొరివిగాను రైతు పరిస్థితి తయారయినది. 5 కోట్లు అదనముగా కావాలని చెప్పి 10 కోట్ల వరకు వసూలు చేయడము, అంతేకాకుండా 5 సంవత్సరాలుగా వున్న బకాయిలు వసూలు చేస్తామని చెప్పడము శోచనీయము. రైతు ఆర్థిక విధానాన్ని నానాటికీ తీసికట్టు నాగంభొట్టుగా తయారు చేయడానికి పూనుకొన్నారని చెప్పక తప్పదు. రైతు సహనశీలుడు. మన పన్నుల విధానము అతని సహనము పోగొట్టడానికి తోడ్పడుతుంది. ఈ చట్టమును రద్దుచేయకపోతే సత్యాగ్రహము చేయడానికి పూనుకొంటారని మనవి చేస్తున్నాను. బంజర్లకు పట్టాల పంపకము విషయములోకూడ నానా భీభత్సం చేస్తున్నందువల్ల వ్యవసాయ కార్మికులు సహనాన్ని కోల్పోయారు. పట్టాలకోసము వారుకూడ సత్యాగ్రహము చేయకతప్పదు. N.G.Os విషయము 1958-59 లో 360 పాయింట్ల index వుంటే 1963-64 వచ్చేసరికి 450 పాయింట్లకు పెరిగింది. 90 పాయింట్లు పెరిగింది. రూ. 10 లు కరువుభత్యము కోరినా కూడ ప్రభుత్వం ఇవ్వడం లేదు. Leave-cum-bonus. ఇది చాలా సహజమైన కోరిక. సంవత్సరము పని చేస్తే 2 నెలలు శలవువస్తుంది. ఆ రెండు మాసాల నెలవు సంవత్సరములోగా ఉపయోగించుకొనకపోతే దీనిని leave-cum-bonus గా treat చేయకుండా మురిగిపోయినట్లుగా భావిస్తున్నారు. అది extra time గా భావించి ఆ రెండు మాసాలకు bonus ఇవ్వడం న్యాయమని మనవి చేస్తున్నాను. స్వర్ణకారులకు Rehablitation Committee లో సహజమైన ప్రాతినిధ్యము లేదు. వారికి ఇంతవరకు లై సెన్సులు ఇవ్వలేదు. వారికి లై సెన్సులు ఇవ్వకపోవడమే కాకుండా 37 లక్షలు ప్రభుత్వము grant చేసినదని చెప్పారు. తరువాత మరల 14 లక్షలు అన్నారు. అసలు ఏమీలేనట్లుగా వుంది.

శ్రీ జి. రామారావు (గుడివాడ): అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగాన్ని బలపరుస్తున్నాను. దానిలో కొన్ని పరిశ్రమలను పేర్కొనడము జరిగింది. కాని హరిజన జాతికి లాభముకల్గించే తోళ్ళ పరిశ్రమల గురించి ఎక్కడా కన్పించలేదు. మన దేశములో ఈ తోళ్ళ పరిశ్రమ ఏ విధముగా ఉన్నదో ప్రభుత్వ దృష్టికి తేదలచుకొన్నాను. ప్రపంచమందలి పశు సంపదలో ఇండియాది 4వ స్థానము. అదే ప్రకారము భారత దేశములో ఆంధ్రప్రదేశ్‌ది 4వ స్థానము. దక్షిణ రాష్ట్రాలలో ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వున్న పశు సంపద ఎక్కడా లేదు. ఇంత పశుసంపద వున్నప్పటికీ తోళ్ళ పరిశ్రమ గురించి వారి ప్రసంగములో చూపించకపోయినందుకు విచారపడుతున్నాను. అయినప్పటికీ ఈ పరిశ్రమ అభివృద్ధి కావడానికి తగు చర్యలు తీసుకొని, ధన సహాయము చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇందులో లక్షలాది ప్రజల జీవనం వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సభలో పేపరు పరిశ్రమ గురించి చాలా చర్చ జరిగింది. ఆ పరిశ్రమకు ప్రభుత్వం 6 కోట్ల రూపాయలను సహాయం చేయబోతున్నదని, ప్రైవేటు సెక్టరుకు ఇవ్వటమా లేక ప్రభుత్వమే వుంచుకోవటమా అన్నది ఇంకా ఆలోచనలోనే వున్నట్లు తెలుస్తున్నది. ఆ 6 కోట్ల రూపాయలను తోళ్ళ పరిశ్రమకు ఇస్తే లక్షలాది ప్రజలు బ్రతకటానికి వీలుంటుంది. మా ఎడ్వయిజరీ లెదర్ బోర్డు నుండి ఒక first class blue print ను

ప్రభుత్వానికి అందచేయటం జరిగింది. పేపరు పరిశ్రమకు ఇచ్చే ఆ 6 కోట్ల రూపాయలను తోళ్ళ పరిశ్రమకు ఇస్తే ఇక ప్రతి సంవత్సరము ఇవ్వవలసిన అవసరం లేదు. తోళ్ళ పరిశ్రమ పడిపోయిన పరిశ్రమ, హరిజనుల పరిశ్రమ. హరిజనేతరులకు దీనితో సంబంధం లేదు కనుక దీనిని ఉద్ధరించకూడదనే అభిప్రాయం వున్నదేమో నాకు తెలియదు. హైదరాబాదులో వున్న తోళ్ళ పరిశ్రమలో ముషీరాబాదు పరిశ్రమ, జియగూడా పరిశ్రమ, మక్కాబొలారం పరిశ్రమ, వరంగల్లు పరిశ్రమ, విజయవాడ పరిశ్రమ, ఏలూరు పరిశ్రమ, విజయనగరం పరిశ్రమ అని అన్ని జిల్లాలతో ఈ తోళ్ళ పరిశ్రమలు వున్నాయి. వీటిలో నూటికి డెబ్భయి పరిశ్రమలు అధ్వాన్న పరిస్థితిలో ఉన్నాయి డబ్బులేక. ఈ పరిశ్రమను ప్రభుత్వం రి ఆర్గనైజ్ చేసి డబ్బు సహాయం చేసి లక్షలాది ప్రజలను ముఖ్యంగా హరిజనులను ఉద్ధరింప చేయాలని కోరుతున్నాను. ఆంధ్ర తెలంగాణాలలో హరిజన వెల్ఫేర్‌కు డబ్బు కేటాయించినప్పుడు ఆంధ్రలో more than 2%, తెలంగాణాలో less than 1% ఖర్చయినది. కనుక తెలంగాణాలో హరిజనోద్ధరణకు ఒక కోటి రూపాయలు ఎక్కువ కేటాయించాలని రిపీల్ కమిటీ ఒక తీర్మానము పాస్ చేసి ప్రభుత్వానికి పంపింది. దానిపైన ప్రభుత్వం ఇంతవరకు చర్య తీసికొన్నట్లు కన్పించటం లేదు. తెలంగాణా చాలా వెనుకబడి వున్నప్రాంతం కాబట్టి డానికి 1 కోటి రూపాయలు మూడవ ప్రణాళికలో కేటాయించి తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఖర్చు పెట్టాలన్నప్పుడు ప్రభుత్వం ఇంతవరకు ఎలాంటి ఏర్పాటుదారి తీసుకోలేదు. ఇప్పటికైనా వెంటనే తగిన చర్య తీసికొని యీ రెండు సంవత్సరాలు వున్నాయి కనుక ఈ రెండు సంవత్సరాలలో తెలంగాణాలో ఖర్చుపెట్టి హరిజనుల పరిస్థితి బాగుచేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసికొంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. సుబ్బారెడ్డి (నంద్యాల్) : అధ్యక్షా, గవర్నర్ గారి ప్రసంగానికి లక్ష్మణ బాస్ గారు ప్రతిపాదించిన అభినందనతీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత మనం కలలు కన్నదానికన్న ఎక్కువ అభ్యుదయం జరిగిందని ఒప్పుకోక తప్పదు. అలా అభ్యుదయం జరిగిందని ప్రతిపక్షసభ్యులు తెలిసినా ఈ సభలో వారు తెల్పరని నా అభిప్రాయం. వారి అభిప్రాయాలు ఎలాఉన్నా ప్రజలకు తమ ఉద్దేశాలను హర్షిస్తారా లేదా అన్న ఉద్దేశంతో వారి ఉపన్యాసాలు సాగుతాయని నేను అర్థంచేసుకొంటున్నాను. ప్రభుత్వం జరిపే అభ్యుదయ కార్యక్రమాలలో అక్కడక్కడ కొన్ని అవకతవకలు జరుగకుండా పోలేదు. మంచి అభిప్రాయంతో చేసే యజ్ఞం అనే మంచికార్యంలో కూడా ఎన్నో అవకతవకలు జరుగుతాయి. ఎందరికో ఎన్నో విధాల బాధలు కల్గుతాయి. స్టోర్స్‌లో దొంగతనం జరగవచ్చు. తినేవారు 5, 6 సార్లు తినవచ్చు. పిలువనివారు పిలువలేదని అలుగవచ్చు. వీడుచేనులో దొంగతనం జరగదు. పంట సక్రమంగా పండినతరువాతనే దొంగతనం జరుగుతుంది. అలాగే స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత అక్కడక్కడ జరిగే అవకతవకలను ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా కనిపెట్టి అరికట్టాలి. మొత్తిగా ఎక్కడా ఏమీ జరగలేదని నేను చెప్పటంలేదు కాని విమర్శించేటంతగా జరగలేదని చెబుతున్నాను. మానవజాతికి కావలసిన ఘాటిలో ముఖ్యమైనది

ఆహారము. దానిని అభివృద్ధిచేయటానికి రైతులకు కావలసిన సదుపాయాలు సంపూర్ణంగా కలుగచేయటం ముఖ్యావసరమని అన్నిపార్టీలవారమూ గుర్తించాలి. అంతగా డబ్బులేకపోతే ఇతరచాటికి తగ్గించి వ్యవసాయానికి ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించి జలాధారాలను, విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాలను ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను. అధిక శిస్తు గురించి చాలామంది మిత్రులు మాట్లాడారు. రైతులు దానివల్ల బాధపడుతున్నారు. కేవలం పన్ను బాధేగాక రైతుకు యింకా ఇతర బాధలు అనేకం వున్నాయి. అన్నివస్తువుల ధరలు విపరీతంగా పెరిగాయి. రైతుధాన్యం అమ్మితే కేవలం 12 అణాల కూలిమాత్రమే గిట్టుబాటు అవుతున్నదని ప్రభుత్వం గుర్తుంచుకోవాలి. రైతు అనే కామధేనువుకు మేత పెడితేనే పాలు అనే పంట సమృద్ధిగా దొరుకుతుంది కనుక ఆ కామధేనువును పుష్టిగా పోషించాలని మనవిచేస్తున్నాం. ఈ భూమి నాది ఆన్నభావం వున్నప్పుడు ఎక్కువప్రేమతో కాపాడుకోగల్గిపోషించగల్గతాడు కనుక అతనికి కావలసిన అన్నిసౌకర్యాలను కలుగచేయాలని కోరుతూ సెలవుతీసికొంటున్నాను.

శ్రీ యన్. ప్రసాదరావు (ఖమ్మం): అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ప్రభుత్వం అమలుజరిపిన కార్యక్రమాలగురించి, అమలుచేయబోయే కార్యక్రమాల గురించి విషయాలు వుంటాయని అనుకొన్నాను. కాని అవేవీ కన్పించలేదు. పైగా వాస్తవానికి విరుద్ధమైన విషయాలు చాలా వున్నాయి. ఎక్కువ సమయం లేనందువల్ల ముఖ్యమైన విషయాలు రెండుమూడు చెప్పి ముగిస్తాను. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు గురించి వారి ఉపన్యాసంలో ఈవిధంగా వుంది. "నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు పని చురుకుగా సాగుతున్నది. డాము నిర్మాణం, ప్రధానకాలువలు, పాయలు, పిల్లకాలువల త్రవ్వకం అనుకొన్న ప్రకారం జరుగుతున్నది. ఇంతవరకు డాము నిర్మాణంలో 57 శాతం, ప్రధాన కాలువల త్రవ్వకాలలో 37 శాతం పనిపూర్తయింది. ప్రాజెక్టు నిర్మాణం పూర్తయినవెంటనే దానిద్వారా లభించే సేద్యపునీటిని రైతులు వాడుకోటానికి వీలుగా దాని ఆయకట్టు అభివృద్ధికి సంబంధించిన పథకాలు కూడా అమలు పరచబడుతున్నాయి." గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుగురించి చాలా సంతృప్తి వెలిబుచ్చటం జరిగింది. డాము 57% కాలువలు 37% పూర్తి అయినదా లేదా అన్నది ప్రధానం కాదు, మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అనుకొన్న విధంగా ఈ ప్రాజెక్టుపని పూర్తికాబోతున్నదా లేదా అనేది ముఖ్యమైన విషయం. వస్తున్న రిపోర్టులబట్టి మూడవప్రణాళికాకాలంలో అనుకొన్న లక్ష్యాలమేరకు మనం చేరబోవటంలేదని తెలుస్తోంది. దానిద్వారా 'డాము' నిర్మాణంతోపాటు 15 కోట్లు ఖర్చుపెట్టి కుడికాలువను 57 మైళ్ళు దాకా తీసుకవెళ్ళాలని ఆ క్కాలువక్రింద 5 లక్షల 60 వేల ఎకరాలు సాగులోకి రావాలవి ప్లానులో వుంది. అదేవిధంగా ఎడమకాలువకు 14 కోట్ల 88 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి 72 మైళ్ళదాక తీసుకవెళ్ళాలని మూడు లక్షల 40 వేల ఎకరాలు సాగులోకి తీసుకురావాలని వుంది. అదిగాక కృష్ణాజిల్లా డెల్టాక్రింద రెండవపంటకు 2 లక్షల ఎకరాలకు యివ్వాలని వుంది. కానీ ఈమధ్య వచ్చి నటువంటి రిపోర్టులప్రకారం డాము నిర్మాణానికి అదనంగా ఖర్చుఅవుతుందనే దృష్టితో

ఈ కాలువలకొరకు—కుడికాలువ ఎడమకాలువ కొరకు ఖర్చుపెట్టేదానినుంచి సుమారు 6 కోట్ల రూపాయలను డాము నిర్మాణానికి కేటాయించినట్లు తెలుస్తున్నది. అందువల్ల ఎడమకాలువను, కుడికాలువను ఖర్చుపెట్టే సుమారు 15 కోట్లు, ఒక్కొక్కదానికి 12 కోట్లు మాత్రమే యివ్వాళ ఖర్చుపెట్టే అవకాశం వుంది. దానిద్వారా జరిగిన పరిణామం ఏమిటంటే కుడికాలువ 57 నుంచి 47 మైళ్ళకు కుదించబడింది, ఎడమకాలువ 72 మైళ్ళ నుంచి 48 మైళ్ళకు కుదించబడింది. ఇక సాగుఅయ్యే భూమిలో చూస్తే కుడికాలువక్రింద 5 లక్షల 60 వేల ఎకరాలకు బదులు ఒకలక్షా 55 వేల ఎకరాలు, ఎడమకాలువక్రింద 3 లక్షల 40 వేల ఎకరాలకు బదులు 87 వేల మూడువందల ఎకరాలు సాగులోకి రావడానికి మూడవ ప్రణాళికలో water potential కల్పించడానికి బదులు జరిగినటువంటి పర్యవసానం ఏమిటంటే 2 లక్షల 50 వేల ఎకరాలకు మాత్రమే నీటిసౌకర్యం కల్పించబడుతోంది. అంటే ఆరు లక్షల 50 వేల ఎకరాలకు మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో అమలున్నట్లు కాకుండా దానికి విరుద్ధంగా water potential ఏర్పడుతోంది. గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో మనం అనుకున్న ప్రకారం జరిగింది. అనుకున్న ప్రకారం మూడవప్రణాళికాకాలంలో ఈ ప్రాజెక్టుపని పూర్తికాబడుతుందా లేదా అని గవర్నరుగారు సమస్యను పెట్టడానికి బదులు దానిని వక్రంగాను, వంకరగాను చెప్పి మన శాసనసభకు, ప్రజలకు సరియైన సమాధానం అందచేయలేదని చెప్పి నేను బాధపడుతున్నాను. దానితోపాటు దీన్ని సాధించడం ఎట్లా? ప్రభుత్వం ఈ విషయాన్ని బహిరంగంగా అంగీకరించి ఏదైనా ఒక మార్గాన్ని ప్రజలముందు పెట్టడానికి బదులు, విషయాలను సక్రమంగా చెప్పకుండా వుండటంవల్ల అనేక సమస్యలు ఎదురౌతున్నాయి. ఈమధ్య పత్రికల్లో వచ్చినదానినిబట్టి చూస్తే ఈ ప్రాజెక్టుకు 12 కోట్ల రూపాయలు అదనంగా ఖర్చుపెడితే మూడవప్రణాళికాకాలంలో అనుకున్నటువంటి 6 లక్షల 50 వేల ఎకరాలు అదనంగా సాగులోకి రావడానికి వీలువుంటుందని చెప్పినారు. కాని ఈ అనుకున్నటువంటి లక్ష్యాన్ని ప్రభుత్వం సాధిస్తుందా లేదా అనేదే ముఖ్యసమస్య. ఈ విషయాలన్నీ యిట్లావుండగా దాదాపు ఎకరానికి 200 రూపాయలు ఖర్చు అవుతుందని చెపుతున్నారు. ఎకరానికి minor irrigation కంటే కూడా ఖర్చుపెట్టే డబ్బు తక్కువ. మైనర్ యిరిగేషన్ సౌకర్యాలు ఏర్పరచడానికి ఎకరానికి రెండువేల రూపాయలకంటే ఎక్కువకాదు. అదనంగా 12 కోట్ల రూపాయలు మూడవప్రణాళికాకాలంలో ఖర్చుపెడితే 6½ లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వస్తుంది. ఈ పరిస్థితులను చూసినప్పుడు ఈదశలో కేంద్రప్రభుత్వం తీసుకోవాలని రాష్ట్రప్రభుత్వం కోరింది, ఈ నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును మూడవప్రణాళికాకాలంలో అనుకొన్నట్లుగా కేంద్రప్రభుత్వం తీసుకోబోతుందా? లేక ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి ఆర్థిక వనరులకు లోబడి కేంద్రంచే పూర్తిచేయబడుతుందా అనేది ముఖ్యమైన సమస్య. అందువల్ల కేంద్రప్రభుత్వం, రాష్ట్రప్రభుత్వం ఈ విషయాన్ని ముందే ఆలోచించి మూడవ ప్రణాళికలో అనుకున్నట్లుగా రాష్ట్రప్రభుత్వం నిర్వహించవలసివచ్చినా కేంద్రప్రభుత్వం నిర్వహించవలసివచ్చినా అనుకున్నవిధంగా ప్రాజెక్టు పూర్తికాకపోయినట్లయితే దేశానికి రాష్ట్రానికి కూడా తీరని నష్టం కలుగుతుంది. అందువల్ల కేంద్రప్రభుత్వం తీసుకోవా

లనే కాదు, కేంద్రప్రభుత్వం తీసుకున్నప్పటికి కూడా ఈ పరతుతోనే ఈ మూడవ ప్రణాళికాకాలంలో అనుకున్నవిధంగా ఈ ప్రాజెక్టుపని పూర్తికావాలనే పరతుతోనే కేంద్రప్రభుత్వానికి అప్పగించాలని దానికోసం రాష్ట్రప్రభుత్వానికి అప్పగించాలని దాని కోసం రాష్ట్రప్రభుత్వం గట్టిగా నిలబడాలని కోరుతున్నాను. ఈ ఒక్కవిషయాన్ని గురించి చెప్పటంలోనే సమయం అయిపోయింది. రాజమండ్రి పేపర్ మిల్లు విషయం కూడా గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో వుంది. దీన్ని గురించి వివరంగా మాట్లాడుదాం అనుకున్నాను. కానీ పెద్దతరహా మధ్యతరహా పరిశ్రమల జాబితాలు గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో చదివారు. గత రెండుమూడు సంవత్సరాలకు సంబంధించిన ప్రకటనలు చూస్తేను, శాసనసభలో ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టే బడ్జెటు ప్రసంగంలోగానీ, లేక పరిశ్రమల పద్దుక్రింద పరిశ్రమలమంత్రిగారు చదివే పద్దుగురించిన ఉపన్యాసంలో కానీ, ఎప్పుడూ ఏదోరకమైనటువంటి కొత్తపరిశ్రమల జాబితా మాత్రం చదువుతూ వుంటారు. కానీ మళ్ళీ తీరా గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో గతములో చెప్పినటువంటి పరిశ్రమల విషయం యింకా మరికొన్ని పరిశ్రమల విషయం చెప్పడం జరుగుతున్నది. అందువల్ల పరిశ్రమలవిషయంలో యింతవరకు ప్రభుత్వం అనుసరించిన పద్ధతులుగాని యింతవరకు ప్రభుత్వం నిర్మించతలచిన పరిశ్రమలుగాని ఏమైనా కొనసాగించబడతవా లేదా అనేది అర్థంకాకుండా వుంది. మొన్న ఆర్థికమంత్రిగారు బడ్జెటు స్పీచ్ సందర్భంలో చెప్పిన దానిలో కొత్తగూడెం, విశాఖపట్నంలోను ఎరువుల ఫ్యాక్టరీకి సంబంధించినవాటిలో కొంత progress జరిగిందని చెప్పారు. కానీ గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో వాటి ప్రోగ్రస్ గురించి శాసనసభ్యులకు, ప్రజలకు చెప్పడం మరచిపోయారు. MIG అని యింకా కొత్తవిషయాలు చెప్పారు. ఈరకంగా పాతకొత్తపరిశ్రమల విషయం మాట్లాడటం తప్ప ఆచరణలో ఈపరిశ్రమలలో యింత అభివృద్ధి సాధించాము—యింత అభివృద్ధి సాధించలేదు అని చెప్పలేకపోయారు.

శ్రీ విజయరంగారావు (మెట్‌పల్లి) : అధ్యక్షా ! గవర్నరుగారి స్పీచ్‌లో మూడవప్రణాళిక మూడవసంవత్సరంలో మన కేటాయింపు 49-95 నుంచి 61-02 కి పెరిగిందని చెప్పారు. యిది చాలా సంతోషించతగ్గ విషయం. ప్రత్యేకంగా minor irrigation వ్యవసాయపద్దులక్రింద కొంత ఎక్కువ అభివృద్ధి సాధించడానికి వీలు పడుతుంది. మూడవప్రణాళికలో కూడా వ్యవసాయాన్నే మనం ముఖ్యంగా తీసుకొని దాని అభివృద్ధికోసం, ఆహారోత్పత్తికి ఎక్కువ ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. కానీ మనం ఆశించిన ఫలితం రావడం లేదని మన ఉపన్యాసాలద్వారాను, పత్రికలద్వారాను మన ప్రభుత్వం statements ద్వారాను మనకు స్పష్టపడుతోంది. దీనికి ప్రభుత్వం తగిన కృషి చేసినప్పటికీ కొంత లోపం మాత్రం కనిపిస్తోంది. మన డిస్ట్రిక్ట్ లెవెల్‌లో రైతులు వచ్చి, ఎరువుల విషయంలోను import implements విషయంలోను యితర credit విషయంలోను యింకా ఎన్నో విషయాలను గురించి చెపుతూవుంటారు. కానీ వారికి తగిన సహాయం చేయలేకపోతున్నాం. దానికి కారణం ముఖ్యంగా మన

Departments లో తగినంత co-ordination లేకపోవడమే. ప్రతిజిల్లాలో Industrial Estates ఏర్పాటుచేయబడ్డాయి. ప్రతిజిల్లాలో Block అధికారుల ద్వారా, formers ద్వారా, ఆధునికమైన implements ను గురించి ప్రచారం చేస్తున్నారు. రైతులు వాటిని వాడడానికి సంసిద్ధంగా వున్నారు. కానీ అనుభవంలో ఏమి తెలుస్తోంది. విథర్ అనండి, స్ప్రేయర్ అనండి, దస్ట్ అనండి యిది బజారు నుంచి తీసుకవెళ్లి వాళ్ళకు యిస్తున్నారు. కానీ అవి చేరిన తరువాత ఎక్కడ భాగు చేసుకోవాలో వాళ్ళకు తెలియదు. Industrial Estates ప్రతిజిల్లాలోను వున్నాయి. అక్కడ చేసిన stainless steel విషయంలో కనబడుతోంది. ఒక యూనిట్ ఏర్పరచడం విషయంలో ప్రభుత్వం శ్రద్ధతీసుకున్నట్లు కనుపించడంలేదు. ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయం. Industrial Estates లోపల తప్పకుండా ఒక యూనిట్‌ను improved implements preparations కు గాను ప్రతి జిల్లాలో, ఉత్పత్తికోరకుగాని repairs కొరకుగాని తప్పకుండా ఏర్పచి తగు ప్రాధాన్యం యివ్వాలని తమ ద్వారా మనవిచేసుకుంటున్నాను.

మన విద్యారంగం చూచినప్పుడు—Compulsory Scheme అని పెట్టుకొన్నాం. ఈ scheme క్రింద 6 నుంచి 9 సంవత్సరముల వయస్సు ఉన్న పిల్లల నందరిని స్కూలులో చేర్పించాలని. వాళ్ళకు విద్యాభ్యాసం తప్పకుండా యివ్వాలని Act కూడా pass చేసుకొన్నాం. కాని ఈ రోజున గ్రామాలకు వెళ్లి పరిస్థితి చూచినప్పుడు ఏమి కన్పించడంలేదు. పిల్లలను రమ్మనమని ప్రోత్సహిస్తున్నాం. తల్లిదండ్రులు ప్రభుత్వకృషిని అర్థంచేసుకొని ముందుకు పచ్చే ప్రయత్నంచేస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం చాలా కఠినమైనటువంటి పరిస్థితులు ఏర్పడినాయి. ఉపాధ్యాయులు పిల్లలను తగిన సంఖ్యలో లేరు. ఈ సంవత్సరం 3 లక్షల 30 వేల విద్యార్థులను చేర్పించాలని ప్రభుత్వ లక్ష్యంగా ఉంది. కాని దానికి తగినంతమంది ఉపాధ్యాయులను తీసుకొనడానికి ప్రభుత్వం అవకాశం కల్పించడంలేదు. విద్యార్థులు కావలసినంతమంది వస్తున్నారు. కాని వారికి తగినంతమంది ఉపాధ్యాయులులేక, వారిని తీసివేయటమో లేక ఒక్కొక్క క్లాసులో 80, 90 మంది విద్యార్థులను చేర్చటమో జరుగుతోంది. దాంతో సరిగా విద్యా భ్యాసం చేయడానికి అవకాశం లేకుండా పోతోంది. ఇప్పటికి మనం 3 వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఉన్నా, ఇప్పటికి కూడా ప్రభుత్వం తాలూకా headquarters లో ప్రభుత్వ hospitals కు బిల్డింగ్సు కట్టించలేకపోతోంది. నా స్వంత constituency అయిన Metpally తాలూకా headquarters అయినప్పటికి, ఇప్పటివరకు కూడా ఇన్నేళ్లుగ్గా అభివృద్ధి ప్రణాళికలు జరిగినప్పటికి కూడా, ఒక్క దవాఖానా బిల్డింగుకూడా కట్టించలేకపోయిందంటే చాలా శోచనీయంగా కన్పడుతోంది. ఇది ఏమి ప్రణాళిక ? ఉన్నచోట్ల దానిని విస్తరింపజేయటమా, లక్షలకు లక్షలురూపా యలు ఖర్చుచేయటమా ! లేనిచోట్ల అసలే బిల్డింగ్స్ లేకపోవటమా ! ఇది నిజంగా ప్రణాళిక అనిపిస్తుందా అని నాకు అనుమానం వేస్తోంది. ఇదే మాదిరిగా మనం పోచంపాడు ప్రాజెక్టు ప్రారంభం చేసుకొన్నాం. దానికోసం రైతులు అందరూ ఆశగా

ఎదురుచూస్తున్నారు. కాని డబ్బు కేటాయించే విషయంలో మాత్రం నిజంగా అది జరుగుతోందా ! మన జీవితంలో, మన కళ్ళతో అది చూస్తామా అనే నిరాశ కూడా గోచరిస్తోంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకొని డబ్బు ఎక్కువ కేటాయించడానికి ప్రయత్నం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నారు.

శ్రీ కె. వెంకటరత్నం (వుయ్యూరు) : అధ్యక్షమహాశయా ! గవర్నరుగారిని అభినందించే తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. కాని గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో అక్టోబరు చివరివారంలో పడిన—వర్షాలవల్ల ఏర్పడిన వరదలను గురించి గమనిస్తున్నాం అన్నారేగాని, వాటికి సంబంధించిన వ్యవహారం, దానికి చేయవలసినది మాత్రంచేయటం లేదు. ఎప్పటికప్పుడు ప్రతిసంవత్సరం బుడమేరు వరదలు రావటం, ఆ బుడమేరు వరదలవల్ల కొన్నివేల ఎకరాలు నష్టపడటం, మరల మామూలుస్థితిలోనే రైతులు బాధపడటం జరుగుతోంది. కృష్ణాజిల్లాలో విజయవాడతాలూకా గన్నవరం తాలూకా గుడివాడతాలూకా, కైకలూరుతాలూకాలో దిగువభాగం, పెచ్చుగా కూడా వేలకొలది ఎకరాలు నష్టపడిపోయాయి. వేలకొలది ఎకరాలు నష్టపడుతున్నాయి. ఈకోణున కృష్ణానదికి Diversion canal కట్టాం అన్నారు. కరకట్టలు ఉన్నాయి అన్నారు. కొల్లేరు, ఉప్పుటేరు wide చేయాలంటున్నారు. ఏమి చేసినప్పటికి Reservoir లేనిదే ఏమి ఉపయోగంలేదని, experts కూడా చెబుతున్నారు. మన K. L. Rao గారు కూడా స్వయంగా వచ్చి చూచి రిజర్వాయరు కావాలని స్పష్టంగా చెప్పారు కూడా. ఈ వరదలు వచ్చిన సమయంలోనే మన ముఖ్యమంత్రిగారు స్వయంగా వెళ్లి చూచి వచ్చారు. ఆ రోజుల్లో అప్పుడు ఉన్నటువంటి వరదల భీభత్సానికి వందలకొలది వేలకొలది ఎకరాలు నాశనం అయిపోయినాయి. ఇదేవిధంగా ప్రతిసంవత్సరం కూడా జరుగుతూ ఉంటే, ఆ రైతులు ఎన్నటికి అయినా బాగుపడతారా అని నేను అడుగుతున్నాను. ఎప్పటికయినాసరే ఈ Reservoir కట్టందే అది జరగదని, ఈ వరదనివారణ పథకం పూర్తికాదని చెబుతున్నాను. ప్రభుత్వం దీనినిగురించి శ్రద్ధతీసుకోవలసి ఉంది. ఒకవేళ ఇప్పుడు నిజంగా డబ్బులేకపోతే Central Govt. నుంచి తెచ్చుకోవచ్చు. మన K.L.Rao గారు కూడా దాదాపు ఒకకోటి రూపాయల నష్టం వచ్చిందని, స్పష్టంగా చెప్పారు, నిజంగా కృష్ణాగాని, West Godavary గాని—ఆ కొల్లేటి పథకం, ఉప్పుటేరు పథకం, ఈ బుడమేరు రిజర్వాయర్ పూర్తిచేయకపోతే, పూర్తిగా నష్టపోతామని, స్పష్టంగా చెప్పి, ప్రభుత్వం ప్రత్యేకశ్రద్ధ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉందని కూడా చెప్పారు. సరిగ్గా సరిఅయిన సైముకే గత అక్టోబరు నెల 29 వ తారీఖున ముఖ్యమంత్రిగారు స్వయంగా వచ్చి చూడటం జరిగింది. ఇకపోతే గవర్నమెంటు పరిపాలనను గురించి మాత్రం ఒకమాట చెప్పాలి. నిజంగా గ్రామాల్లో ఏవో తగాదాలు వస్తూ పోతూ ఉంటాయి. చిన్న Elementary School మాస్టర్ని గురించి గవర్నమెంటు దృష్టికి తేవలసిన దుస్థితికి జారిపోయారు మన మంత్రులు. ఇది వేరేవిషయం. ఏమీ

లేదు. కృష్ణాజిల్లాలో clear గా ఒక case ఉంది. కృష్ణాజిల్లాలో ఒక చిన్న గ్రామంలో ఒక Elementary School Master ఉంటే, అతనిని మార్చడానికి సమితులు ఉన్నాయి, లేకపోతే D. E. O. ఉన్నారు. లేకపోతే జిల్లాపరిషత్తు ఉంది. ఇవేమీ లేకుండా, గవర్నమెంటుకు orders పంపించవలసిన దుస్థితికి దిగజారిపోయిన పరిస్థితిలో ప్రభుత్వం మంత్రులు ఉన్నారంటే చాలా విచారం. ఇది నిజంగా ముఖ్యమంత్రిగారు స్వయంగా చూడవలసిన విషయం అని అంటున్నాను. నిజంగా కృష్ణాజిల్లాలో అనిగెళ్ళపాడు గ్రామంలో ఒక Elementry School మాస్టరు ఉంటే—ఆ Elementary School మాస్టరుకి ఇక్కడినుంచి orders పంపించారంటే—P. V. G. రాజుగారికి తెలుసునో, తెలియదో నేను చెప్పజాలను గాని, మొత్తంమీద ఏదో ఒక మంత్రిగారి సలహాతోకుండా ఈ పనులు జరిగి ఉండవు, పంచాయితీలను గురించి నేను చెబుతున్నాను. నిజంగా Panchayati administration జరగాలంటే, గ్రామాలలో డబ్బు తినేవాళ్ళను పట్టుకోవాలంటే, ఆ డబ్బు తినకుండా కాపాడాలంటే, పంచాయితీ administration పరమపందిగా జరగాలి. ఒక పంచాయితీ ప్రెసిడెంటుగారిని Deputy Collector remove చేస్తే, ఆయన ఆక్కడినుంచి మంత్రిగారికి appeal చేసుకొంటే, Stay ఇచ్చారు. నిజంగా stay కూడా ఇవ్వవలసిందే. ఇన్స్పెక్షను కూడా removal ని confirm చేశాడు. ఆ చేసిన 15 రోజులకే ఆ ప్రెసిడెంటు మరల అంటూనే వచ్చి appeal చేసుకొంటే మరల Stay కూడా ఇచ్చారు. ఇది ఏమి administration ? లేకపోతే ఎవరో ఒక వ్యక్తికోసం చేస్తున్నారా ? లేకపోతే స్థానికంగా ఉన్నటువంటి ఎవరో ఒకాయన జోక్యం కలుగజేసుకుంటే, ఒకసారి Removal చేసినటువంటివారిని, తన చేత్తో చేసినదానిని, రెండవసారి మరల removal కి stay ఇచ్చి ఇంతవరకు వ్యవహారం జరిగిందంటే, ఏమి అనుకోవాలి ? నిజంగా ఆ పంచాయితీ ప్రెసిడెంటు 10 వేల రూపాయలు ఆ గ్రామానికి నష్టం కలుగజేశాడు. ఏమీ సౌకర్యాలు కలుగ జేయలేదు. అదేవిధంగా పంచాయితీలలో, మెజారిటీకన్నా, మైనారిటీవారి పరిపాలన సాగుతోంది. కృష్ణాజిల్లాలో ఎన్నోచోట్ల ప్రజాస్వామ్యం పేరుతో—అన్నిచోట్ల majority పరిపాలన జరుగుతూఉంటే, కృష్ణాజిల్లాలో మాత్రం minority పరిపాలన జరుగుతోంది. కావాలంటే ఉదాహరణలు కూడా ఇస్తా. కొన్నిగ్రామాలు ఉన్నాయి. భార్యా, భర్తలు ఇద్దరు ఉంటే, 5 గురు మెజారిటీగా ఉన్నా, పంచాయితీ పరిపాలన minority గా ఉన్న ఆ ఇద్దరితోనే జరుగుతోంది. అదేవిధంగా తీర్మానాలలో కూడా ముగ్గురితో కూడుకొని, 5 గురితో వ్యతిరేకంగా ఉంటే, ఆ 5 గురి మాట్ చెల్లకుండా, ముగ్గురినూటే చెల్లుతోంది. ఎన్నిసార్లు complaint చేసినా ఏమీ జరగటంలేదు. ఇద్దరితో పరిపాలన జరుగుతున్నదని, నిజంగా మేము 5 గురు ఉండి ఏమిచేయలేకపోతున్నాం గనుక, మేము రాజీనామాలు ఇస్తున్నాం అని, రాజీనామాలు పంపారు కూడా. అక్కడఉన్న డివిజినల్ Panchayati Officer ఏమిచేయడు. ఏమిచేయకుండా action తీసుకోకపోతే ఏమి జరుగుతుంది ? పంచాయితీ పరిపాలన

పేరుచెప్పుకోవటం, majority ఎన్నుకొన్నా, minority గా ఉండి పనిచేయవలసి వస్తున్నది. ఆ ప్రెసిడెంటు, ఆ ప్రెసిడెంటు భార్య ఇద్దరూ కూర్చొని పంచాయితీ పరిపాలన చేస్తున్నారంటే, ఏమని చెప్పుకోవాలో అర్థం కావడంలేదు. ఇక time లేదు కాబట్టి కలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ బి. వి. ఎల్. నారాయణ (ఒంగోలు): అధ్యక్షా! డాక్టర్ చలపతిరావు గారు మాట్లాడుతూ—ఈ Thanksgiving motion లో వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు గవర్నరుగారిని ఒక చిన్నబడిపిల్ల వానిగా చేశారు, అది సమంజసం కాదని చెప్పారు. కాని ముఖ్యమంత్రిగారు వారి ఉపన్యాసం గురించి చెబుతూ, అది వారుచేసిన ఉపన్యాసం కాదని, మనం తయారుచేసిన ఉపన్యాసం తప్ప వేరేలేదని చెప్పారు. అట్లాంటప్పుడు ఈ speech ని గురించి మనలను మనసం అభినందించుకొంటే, మన నెత్తిమీద అక్షింతలు వేసుకొని శుభస్యం అనుకొంటే ఏమి ఫలితం ఉంటుందో—అంతే ఉంటుంది. అప్పుడు మనకుగాని, మన ప్రజలకుగాని ఏమైనా శ్రేయస్సు ఉంటుందా అనే విషయం గమనించవలసిందని కోరుతున్నాను. అంతేకాని, మనం ఒకప్రక్క బొరపాట్లు చేస్తున్నాం అని చెప్పుకొంటున్నాం—మరోప్రక్క ఘన కార్యాలు సాధించాలని, దానినిగురించి మనం congratulate చేసుకొందాంఅంటే—ఇది ఒకవిధమైనటువంటి egoism క్రింద తయారవుతుంది. అప్పుడు పరిపాలనలో చాలా కలతలు కూడా వస్తాయని తెలియచేస్తున్నాను.

గవర్నరుగారు అనారోగ్యంగా ఉన్నప్పటికి శాసనమండలిని ఉద్దేశించి ప్రసంగించినందుకు వారిని అభినందించవలసినదే. సోషలిజం తీసుకొని వస్తాం, ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతాలను పాటిస్తాం అని చెబుతూనే చాలా నియంతృత్వంగా ప్రవర్తించడం గమనిస్తున్నాం. సహకార సంఘాలలోగాని, బ్యాంకులలోగాని, సమితులలోగాని ఒకే వర్గంవారు ఉండేటట్లు యీ సంస్థలు వారి చేతులలోకే వచ్చేటట్లు కార్యక్రమాలు జరుపుతూ ప్రజాస్వామ్యమని చెప్పుకోడానికి వీలుందా? ఇది నియంతృత్వమని చెప్పవలసి ఉంది. ఎన్నో సంవత్సరాలనుంచి ఒక బ్యాంకు పనిచేస్తున్నది. ఒక పార్టీవాళ్ళు అధికారంలోకి రాలేదని యీమధ్య దానిని సూపర్‌సీడ్ చేశారు. మూడు సంవత్సరాలు వారు చేసుకున్నారు. తిరిగి ఎలక్షన్లు వచ్చినప్పుడు సూపర్‌సీడ్ చేసినప్పుడు ఉండిన సభ్యులే వచ్చారు. మూడు పర్యాయములు అయినతరువాత కూడ ఎన్నికలు వచ్చినప్పుడు బ్యాంకులో దగ్గరదగ్గర 8 వందల మందిసభ్యులు వుంటే 400 మంది దాకా ప్రెసిడెంటును, మెంబర్సును ఎన్నుకొన్నప్పటికి ఏవో చిన్నచిన్న కారణాలు చూపించి సోకాజ్ నోటీసు ఇచ్చారు. అప్పుడున్న రిజిస్ట్రారుగారు కూడా ఇవి చాలా సిల్లీగా ఉన్నాయి. సూపర్‌సీడ్ చేయవలసిన అవసరం లేదని వ్రాశామని చెప్పారు. ఆ రిజిస్ట్రారుగారు అడ్డువస్తున్నారని ఆయన రిమైర్ అయినతరువాత ఇంకో రిజిస్ట్రారు

గారు వచ్చినప్పుడు బ్యాంకును సూపర్‌సీడ్ చేశారు. దీనినిగురించి హైకోర్టుకుపోతే హైకోర్టువాడు పరిశీలించి ఇవి చాలా సిల్లీగా వున్నాయి, కాని రూల్సుప్రకారంగా ఏమీ చేయలేకపోతున్నామని ఆ కేసు కొట్టి వేసింది. బ్యాంకు మేనేజరుగారికి చెప్పారు. బ్యాంక్స్‌ను కాని, కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్‌ను గాని ఒకే వర్గంవారికి వత్తాసుట్లు చేయటం న్యాయంతృప్తినా లేక ప్రజాస్వామ్యమా ?

సమితి ఎన్నికలు జరిగేటప్పుడు కొన్ని రిమూవల్స్, కొన్ని ఇంపజిషన్స్ ఉంటున్నాయి. అన్నీ పంచాయితీ సమితులు ఎన్నికలలో పార్టీనే అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. ఈమధ్యన జరిగిన జిల్లాకు ఎన్నికలలో మూడు పంచాయితీ బోర్డులకు ప్రాతినిధ్యం లేకుండా ఎన్నికలు జరుపుకున్నాగు.

కోఆపరేటివ్ మిల్క్ సొసైటీ పెడతామని చెప్పి ఎన్నోలక్షలు డబ్బు తీసుకుని వచ్చి పేదలకు బడుగు, గేదెలున్న పెద్దలకే అప్పులు యిస్తున్నారు. పాలు పంపిణీ చేయకుండానే లెక్కలు వ్రాస్తున్నారు. ఈవిధంగా డబ్బు దుర్వినియోగం అవుతున్నది. ఈ విధంగా ప్రజలను వారి చేతులలో ఉంచుకుంటున్నారు.

ఉపాధ్యాయుల బదిలీల గురించి అన్ని పత్రికుల సభ్యులు చదివాను. ఒక గ్రామంలో ఒక ఉపాధ్యాయుని సంవత్సరంలో నాలుగుసార్లు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేశారు. దీనిని గురించి మంత్రిగారికి కూడా చెప్పివున్నాను. అన్యాయంగా, అక్రమంగా ఉపాధ్యాయులను బాధపెడుతున్నారు. చాలామంది ఉపాధ్యాయులు గ్రామాలలో విద్య చెప్పుకుంటూ ప్రక్కన చిన్న వృత్తి చేసుకుంటారు. కొంతమంది ఏదో కొద్ది భూమి వ్యవసాయం చేయించుకుంటూ సూపర్ వైజ్ చేసుకుంటూ వుంటారు. అలాంటి వారిని ఆ గ్రామాలనుంచి ఎచ్చటికో మారుమూలలకు మార్పు చేస్తూ ఉంటారు. వారు పడే బాధలు గుర్తించవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. వారు తప్పుచేసి ఉంటే ఇన్‌స్పెక్టర్లు కాని, ఇతర అధికార్లుకాని ఏమైనా రిమార్కులు వ్రాసి ఉంటే తప్పకుండా చేయవలసినదే. కాని ఏమీ లేకుండా వారిని బాధపెట్టడం మంచిది కాదు.

శ్రీజి. వెంకటేశ్వర్లు (జగ్గయ్యపేట) : అధ్యక్షా, 9—11—63 వ తేదిన మన శాసనమండలిని ఉద్దేశించి గవర్నరుగారు చేసిన ప్రసంగమునకు అభినందన తెలుపు తీర్మానమును బలపరుస్తున్నాను. మనయిండియాపై చైనా కమ్యూనిస్టులు దండయాత్ర జరపడంవల్ల మనదేశానికి చాలా ముప్పు వాటిల్లినది. అందువల్ల మన భారతదేశంలో ఎక్కువ డబ్బును రక్షణనిధికి రక్షణపరికరాలకు కేటాయించవలసి వచ్చినది. మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో నాదాపు నాలుగున్నర కోట్ల రూపాయలు రక్షణనిధికి గాను వ్యాపారస్తులు, కార్మికులు, ఇతర ప్రజలు బంగారం రూపేణా, డబ్బురూపేణా యిచ్చి సహాయ పడ్డారు.

ప్రభుత్వంవారు ఆధికారోత్పత్తికి దాదాపు 715 లక్షల రూపాయలు కేటాయించారు. ఈ విధంగా రైతాంగానికి సహాయపడవలసిందిగా అభినందిస్తున్నాను. బావులు త్రవ్వుకొనుటకు రెండువేల రూపాయల వరకు సబ్సిడీ యిస్తున్నారు. ఐతే యీ సబ్సిడీలు వేద హరిజనులకు, గిరిజనులకు అంతగా ముట్టడం లేదు. ఈ వేదవారికి పొచ్చుభూమి ఉండదు గనుక 750 రూపాయలే ముట్టుతున్నది. ఈ తక్కువ డబ్బుతో వారు బావులు త్రవ్వుకోడం కష్టం. ఏ యకరమో, ఎకరంన్నరో వుండేవారికి ప్రభుత్వం పొచ్చు సహాయపడాలి. మా నందిగామా తాలూకాలో హరిజనులకు, గిరిజనులకు రెండువేల రూపాయల సబ్సిడీ యింతవరకు యివ్వలేదు. కనీసం హరిజనులకు పెయ్యి రూపాయలు, గిరిజనులకు సదిహేనువందలు రూపాయలు యిచ్చినట్లయితే వాళ్ళుకూడా బావులు త్రవ్వుకొని వ్యవసాయాభివృద్ధికి తోడ్పడగలరని మనవి చేస్తున్నాను.

గోల్డు కంట్రోలువల్ల స్వర్ణకారులకు చాలా యిబ్బంది కలిగింది. పనులు లేక చాలా మంది గురికావలసి వచ్చింది. రెండు లక్షల రూపాయలు వారికి అప్పుగా యిచ్చుటకు యిదివరలో కేటాయించారు. ఇంకొక 14 లక్షల రూపాయలు కూడా ప్రభుత్వంవారు మంజూరు చేశారు. ఇది చాలా సంతోషించవలసిన విషయం. ఈమధ్య పాత బంగారంతో వాళ్ళు నగలు చేయవచ్చును అని అన్నారు. అయితే ఇది నీరా ఆక్షనువలె దుర్వినియోగం కాకుండా చూడవలసి ఉంది. ఈ స్వర్ణకారులకు సరైన పద్ధతులతో వృత్తి కల్పించవలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

మన రాష్ట్రంలోని షెడ్యూల్డు క్రైబ్స్‌వారిని ఆర్థికంగా, సాంఘికంగా, సాంస్కృతికంగా బాగుపరచవలసి వుంది. వారి సాధకబాధకాలను గమనించి ప్రభుత్వం వారికి సహాయపడాలి. మాటికి మూడు రూపాయలు చొప్పున పంచాయతీ సమితులు షెడ్యూల్డు జాతుల అభివృద్ధికై ఖర్చుపెట్టవలసి వుంది. అయితే మా కృష్ణాజిల్లాలోని సమితులలో యింతవరకు ఒక నయాపైసా కూడా ఖర్చుచేయలేదు. మా సమితి సమావేశపు ఎజెండా యీవేళ నా దగ్గరకు వచ్చింది రూ. 5,41,420 లు 1963-64 సంవత్సరంలో ఖర్చుపెడుతున్నప్పటికి ఒక్క నయాపైసాకూడా షెడ్యూల్డు క్రైబ్స్ నిమిత్తం ఖర్చుపెడుతున్నట్లు లేదు.

ఆ విధానం ప్రకారం Scheduled Tribes కు 13,342 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టవలసింది ఒక నయాపైసాకూడా 1963-64 సంవత్సరానికి ఖర్చుపెట్టలేదు. అందువల్ల మన ప్రభుత్వంవారు శ్రద్ధవహించి ఈ సాంఘిక సంక్షేమ departmentను ప్రత్యేకంగా ఉంచితేతప్ప, ఈ సమితుల ద్వారా, పంచాయితుల ద్వారా మాత్రము ఈ Scheduled Tribes కు సౌకర్యము కలుగుతుందని నేను అనుకోను.

شری سلطان صلاح الدین اویسی (پتھر گٹی) مسٹر اسپیکر سر جہانتک گورنر صاحب کے خطبے کا تعلق ہے میں سمجھتا ہوں کہ وہ حقائق کا سامنا کرنے سے زیادہ ہٹتے چلے گئے ہیں - اگر اسپر حقیقت سے روشنی ڈالیجائے اور میں سمجھتا ہوں کہ جہانتک بہی میں اور گورنرس کے خطبے سنا ہوں اور اخباروں میں دیکھا ہوں میں سمجھتا ہوں کہ ایسا خطبہ ہمیں کبہی دیکھنے میں اور سننے میں نہیں ایا - اور خاص چیز جس کو انہوں نے دھرایا ہے وہ ایسی چیزیں تھیں بیشتر ان میں کی چیزیں بہت پرانی تہیں - کسی نئی چیز اور عوامی مسائل کا اسمیں کوئی تذکرہ نہیں تہا - امر جنسی کا تذکرہ کیا گیا ہے لیکن اجناس کی قیمتوں کے اضافے کا تذکرہ نہں کیا گیا - امر جنسی کے تعلق سے نہ تو ایسے بیوپاریوں کو گرفتار کیا گیا جو عوام کے مصائب اور مشکلات میں اضافہ کر رہے ہیں -

دوسری چیز جو ہمارے سامنے اتی ہے وہ شہر کا بھیانک نظم و نسق ہے - جہاں پر ہم دیکھتے ہیں کہ شہر حیدرابادجو کل تک پر امن تہا اج اتے دن دیکھنے میں آرہا ہے کہ حیدراباد میں قتل و غارتگری اور غنڈہ گردی عام ہو چکی ہے - اور

لا اینڈ ارڈر ختم ہو چکا ہے یہی نہیں بلکہ شہر سٹی میں مسجدون کو گرایا جاتا ہے تاڑبن کی مسجد کو گرایا گیا اور وہان پر کوئی نزاع نہیں تھی بلکہ ایک مسجد تھی جسکو ڈھادیا گیا آج سے دو مہینے ہوئے احتجاج کیا گیا لیکن افسوس کہ حکومت کے کان پر جون تک نہ رینگی لیکن حکومت اسوقت بیدار ہوتی ہے اگر اپنے مخالفین کو گرفتار کرنا ہوتا ہے ۔ ڈیفنس اف انڈیا رولس کے تحت حالانکہ ایسے لوگ بھی ڈیفیس اف انڈیا رولس کے تحت گرفتار کرنا چاہئے تھا جو عوام میں اشتعال پیدا کررہے ہیں ۔ یہی نہیں بلکہ اپ بتائے کہ ڈیفنس کے تحت نانل نگر میں اور ابراہیم باغ میں بل ڈوزر لگا کر مسجدون کو گرایا گیا اور یہ کہا گیا کہ فوجی اغراض کیلئے ۔ کیا ہندوستان کی زمین کم تھی کہ فوجی اغراض کیلئے مسجدون کو گرایا جارہا ہے ۔ پھر یہی نہیں دار الطبع کے ملازمین کیلئے وہان جمعہ کے دن ادھا گھنٹہ وقفہ نماز کیلئے دیا جاتا تھا لیکن امرجنسی کے زمانہ میں اپ بتائے جہان پر کہ دلجوئی کیجاتی چاہئے انکے نماز کے وقفہ کو ختم کر دیا گیا وہ آج احتجاج کر رہے ہیں لیکن انکے احتجاج پر کوئی کان نہیں ڈالا جاتا ۔ یہ افسوسناک حالت ہو چکی ہے ہمیں غور کرنا ہے اور پھر دوسری طرف قوم پرستی کا دعوی اگر کانگریس کرتی ہے تو وہ حقائق کی روشنی میں اپنی قوم

پرستی کا دعوی کرے کہ آج اپوزیشن کے بلدی حلقون مین کارپوریشن مین کتنی رقم صرف کیجہ رہی ہے کبھی گورنمنٹ اسطرف نہین دیکھتی اگر میری تقریر کا منسٹر صاحب جواب دین تو وہ فیگرس پیش کرین کہ اپوزیشن کے حلقون مین کتنی رقم خرچ کیگئی - کیا اپوزیشن کے حلقون کے عوام ٹکس ادا نہین کرتے کیا صرف کانگریس کے ممبرس جن حلقون سے منتخب ہوئے ہین وہان کے عوام ٹکس ادا کرتے ہین - یہہ کھلی نا انصافی ہے اور اسکے جواب مین کہدیا جاتا ہے کہ ہم ایسا نہین کر رہے ہین - اگر ایسا نہین.....

مسٹر ڈپٹی اسپیکر - دو منٹ -

شری سلطان صلاح الدین اویسی - مسٹر اسپیکر سر - مین اپ سے درخواست کرونگا یہ مسلم مسائل کا سوال ہے - بہت سی چیزین ایسی ہین - مین وقت چاہونگا - اس سے پہلے بھی میرے ساتھ ناانصافی کیگئی اور دو تین وقت مجھے وقت نہین دیا گیا - مین کہونگا کہ ہر شخص کو اپ ۳۵ منٹ کا اور ۲۰ منٹ کا موقع دیتے ہین تو مین سٹی کا واحد اپوزیشن ممبر ہون مجھے موقع نہین دیا جاتا اگر موقع نہین دینا ہے تو کہہ دیجئے مین بیٹھ جاونگا مجھے کوئی اعتراض نہین ہے - دو تین مرتبہ اسطرح ہوا ہے -

مسٹر ڈپٹی اسپیکر - دو منٹ - اب اور دو منٹ اپ لے سکتے ہین -

شری سلطان صلاح الدین او یسی - دو منٹ مجھے اور زیادہ دیجئے اسوجہ سے کہ جب دوسرون کو ۳۵ منٹ دیتے ھین اور مین سٹی کا واحد ممبر ھون مجھے گیون موقع نہین دیا جاتا ھے - اسطرح کی کئی چیزین ھمارے سامنے ھین - چوتھے پنج سالہ منصوبے کے تعلق سے کہا گیا - ھمارے یہ منصوبے ھین وہ سینما کی نیوز ریل سے زیادہ نہین ھین یا صرف اخبارات پر ھین - اج ۱۷ سال گزرنے کے بعد اجناس کی قیمتون مین کونسی کمی ھوئی - گیا ھماری ملین اس لئے ریشم کے ڈھیر بن رھی ھین کہ ھمارے وطن کی عورتین کپڑے کو محتاج رھین - زمین اس واسطے ھے - بھاکرا ننگل ڈیم کڈم ڈیم اور دوسرے ڈیم کیا اس لئے بن رھے ھین کہ اسکے عوام سسک سسک کر فٹ پاتھ پر مرین - عوام بھوکے مر رھے ھین ٹکس تو انتہا سے زیادہ لیا جاتا ھے کوئی چیز رہ گئی ھے تو سوائے رکشا چلانے کے اسکے لئے کوئی چیز نہین ھے - کئی چیزین حکومت کے سامنے رکھی گئین - اج جو عوام سے کہتے ھین کہ ھم ایثار قربانی کرنے والے ھین کامراج منصوبہ پیش کرنے والے ھین کمشنر نے بلدیہ کے کارپوریشن مین یہ کہا کہ کانگریسی ممبر ایکسال مین (۸۳۹) اجلاس کرتے ھین - اپ بتائے کہ ایک ایک اجلاس کی سٹنگ فیس تیس روپیہ ھوتی ھے اور اگر سال مین حساب ڈالا جائے تو روزانہ تین اجلاس کرتے ھین اور ۳۰ روپیہ حاصل کرتے ھین - یہ حالت ھے کہ خود اپنی حیثیت بنانے کی کوشش کرتے ھین اور عوام کے مسائل کا وھان پر کوئی تعلق نہین ھے

شری ایم - ایم - هاشم (اصف نگر) عالیجناب اسپیکر صاحب -

Mr. Dy. Speaker:— Five minutes please.

شری ایم - ایم - هاشم - پانچ منٹ مین کیا بولونگا صاحب -

مین گورنر صاحب کے خطبے کو ویلکم کرتے هوئے عوام کو گورنمنٹ کو بالخصوص همارے سی - ائی - بی کے مسئله کو جوکافی عرصه سے الجها هوا تها اور سارے شهر کی زیاده تر مسلم آبادی ان مکانون مین موجوده اور همارے دوسرے ساتهیون کو جو هوائیسن دیتے هین همارے گورنمنٹ کو بالخصوص یهه کهکر که فرقه واری رنگ مین سوچتی هے انکے منهه کے اوپر ایک اچها مضبوط اقدام تها وه سارے فیگرس دیکهنے کے بعد - سارون کو پتهلگ جائیگاکه تقریباً لگ بهگ ایک کروڑ امونٹ اسمین انوالو تها جو که پور (Poor) غریبون کی بهبودی غریبون کی بهلائی کیلئے وه بهت اچها قدم تها - مین کئی اور چیزین بتانا چاهتا تها مگر میرے ساتهی صلاح الدین صاحب نے ایک ایسے نازک مسئله کو هاوز کے سامنے لایا هے جسکے تعلق سے مین کهه سکتا هون که وه ممکن هے وه یهه علم نهین رکهتے هونگے جتنا که انکو اس تاڑبن کی مسجد سے دلچسپی هے اتنی همکو بهی تهی

فرق یہہ ہے کہ صلاح الدین صاحب اکیلے اس مسجد کے تعلق سے دلچسپی لئے ہو نگے یہاں سٹی کے ایم - ایل - اے ڈی اذجیا صاحب اور دوسرے ہمارے سب ساتھی ملکر گئے ہیں کلکٹر صاحب کے پاس گئے ہیں پولس کمشنر صاحب کے پاس گئے ہیں باقاعدہ تحقیقات کرے ہیں ممکن ہے ہمارے صلاح الدین صاحب کو اس چیز کا علم نہو گا کہ وہ جو زمین ہے ایک مجسٹریٹ کی ہے جو پنج وقتہ نمازی ہے اور وہ خود اپنے اس نقشہ میں اس مسجد کے جو ہے نشان کو تک نہیں رکھایا - آپ منگا کر دیکھے - جب ہمکو یہہ پتہ چلا تو اسکے میپس (Maps) دیکھے اسکے سارے کاغذات دیکھے باقاعدہ انکی گرفتاری عمل میں آئی اور کیا ہو سکتا ہے۔ رہا دوسرے بل ڈوزر لگا دئے گئے ہیں وہ بالکل غلط ہے بل ڈوزر نہیں لگے دوسرے طرف جو کام ہو رہا تہا اسکے پر اثر تہے اسکے گر گئے ہیں - اسطریقہ سے غلط چیزیں اگر ہوز کے سامنے لائے جائیں اور غریب عوام کے جذبات کو ابہارا جائے تو.....

شری صلاح الدین اویسی - غلط کے تعلق سے میں کہو نگا کہ میں میر احمد علیخان صاحب کے پاس گیا ہوں

مسٹر ڈپٹی اسپیکر :- آپ بیٹہہ جائے صلاح الدین صاحب

(گھنٹی بجائی گئی)

آپ بیٹہئے نا -

شری ایم - ایم - هاشم - جانا تو اپ سب جگه جائینگے مگر غلط چیز کہه رهے هین کہ بل ڈوزر عمداً لگایا گیا - ایک چیز اسپیکر صاحب مین اپکو بتانا چاهتا هون ایک چیز انٹنشینللی (Intentionally) هوتی هے -

That was not done intentionally. An accident takes place. How can you bring that in particularly that Government is responsible.

کیسا غلط چیز اپ باور کراتے هین - غلط هے - همکو بهی مسجد مین اتنی هی دلچسپی هے اگر گورنمنٹ کوئی مسلمانون کی طرف غلط قدم اٹهائیگی تو هم بهی اسطریقے سے اگے بڑهینگے اور همارے دوسرے ساتهی بهی اگے بڑهینگے - ایک خاص رنگ کا مسئله بنا کر پیش کر دینے سے مسئله حل نهین هونے والا هے - تو مسجد کی بات هوگئی - اب رها انڈسٹری کے تعلق سے ایک چیز مین سامنے لانا چاهتا تها - راجمندری کے بارے مین جو چیز طے هوئی هے وه میری حد تک مین سمجهتا هون کہ جیسا کہ دوسری انڈسٹریز کو حیدراباد کے الوین کو شوگر فیکٹری کو نظام شوگر فیکٹری کو گورنمنٹ اپنے زیاده شیر رکهتے دوئے دوسرے لوگون کو دی هے اگو اس ڈهنگ سے هو جائے تو بڑا اچها هوگا اسلئے کہ هم سوشیلزم کے پرستاو پاس کر رهے هین سوشلزم کے تعلق سے هم بات کر رهے هین قدم اٹها رهے هین اگر پرائیوٹ سکٹر کے طرف هماری انڈسٹریز جائینگے مین مانتا

ہون پیسو ن کی کمی ضرور ہو گی تو ہم وہ کام اکسپنڈ کرنے کی بجائے کم کرکے اسکی پیداوار کے بعد مین شیر فلوٹ کرنے کے بعد جو ہے اسکو ٹھیک ڈھنگ سے اگسپنشن کی طرف لے جا سکتے ہین اس سے بہتر کہ وہ پر اٹیویٹ سکڑ کو دینے کے بجائے یہہ میرا اپنا خیال ہے اور دوسری چیز یہہ ہیکہ سٹی کے اندر کافی بیروزگاری ہے لوگ کافی پریشان ہین اسکو حل کرنے کیلئے کافی کوششین کیجا رہی ہین۔ انڈسٹریز منسٹر صاحب اور دوسرے لوگ اسطرف اور زیادہ دھیان دین جیسے ہی یہہ بیروزگاری دور ہو جائے گی مین یقین جانتا ہون ایسے لوگ جو مذہب کے نام پر اور فرقہ کے نام پر جو لوگون کو اپنے طرف میگناٹائیز کرتے ہین وہ کمی ہو جاتی ہے۔ چونکہ بیروزگاری شہر مین زیادہ ہے اسلئے باسانی کوئی بہی ایک نعرہ لگا دیتا ہے مذہب کا تو اس طرف رجحات زیادہ ہو جاتے ہین تو یہ ساری چیزین آج کے ایمرجنسی کے زمانے مین جبکہ ایک طرف تو ہمکو چائینا کا ڈر ہے ایک طرف سے پاکستان کا ہم کو ڈر ہے فوراً ہم اپنے انٹرنل مسائل چبتک اکنامیکل مسائل حل نہین ہوتے وہ سارے مسئلے ایسے لوگون کو بہت جلد اٹریکٹ کر لیتے ہین تو بہتر ہے جتنا جلدی ہم ایسے مسائل کی طرف رجحان کرین وہ اچھا ہو گا۔ مین اپکا شکر گزار ہون کہ آپ نے مجھے موقع دیا۔

శ్రీ ఉప్పల మల్యాద్రి (సూర్యాపేట) : అధ్యక్షా, గవర్నరుగారు చేసిన ప్రసంగంలో మన రాష్ట్రంలో నూటికి 40 వంతులు ఉన్న హరిజన, గిరిజన, వెనుకబడిన కులాలవారిని గురించి మాటవరుసకైనా, వారి సంగతి ఎట్లా ఉన్నది, ఏ పరిస్థితులలో ఉన్నారు, అనేది ప్రస్తావించక పోవడం నారు చాల విచారకరంగా ఉన్నది. అయితే ఇందులో లేని విషయాన్ని ఆ ప్రసంగానికి thanks చెప్పిన తీర్మానం చెప్పిన లక్ష్మణదాసుగారు చెప్పారు. గ్రామాలలోని చిన్న రైతులు, వ్యవసాయకూలీలు దేశ స్వాతంత్ర్యం నిలబెట్టుటకు వెన్నెముకవంటివారని, వారిని సంరక్షించుట ప్రభుత్వానికి అని చెప్పారు. గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో లేనిదానికి, వారి తీర్మానంలో కూడ లేకుండ, తమ ఉపన్యాసంలో స్టేజిమీద చెప్పడం జరిగింది. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ఎందుకు తీసుకురాలేదంటే—ఈ వర్గాలను వదిలిన గసువాత మిగిలినవారు భూస్వాములు, పెట్టుబడిదారుల నాయకత్వాన తయారుచేసిన ఉపన్యాసంకాబట్టి అందులో ఆ ప్రస్తావ రాలేదనే నిర్ణయానికి రావలసి వచ్చింది. గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా జరిగే ఈ పరిపాలనలో హరిజనులకు ఎలాంటి సౌకర్యాలు కలిగించారంటే— వారికి కావలసిన కనీస ఇళ్ళస్థలాలు ఇప్పించలేని పరిస్థితులు ఉన్నవి. నా 12 సంవత్సరాల శాసనసభ్యత్వ కాలములో ఫలానా ఊరిలో ఇళ్ళస్థలాలు కావాలని అప్లికేషను పెట్టిన ఊరికికూడ ఇళ్ళస్థలాలు దొరకలేదు. నేను కొంత ప్రైవేటు చేసి ఇప్పించడానికి చేసిన ప్రయత్నంకూడ సఫలంకాలేదు. మొన్న ప్రశ్నకు సమాధానం చెబుతూ రెవిన్యూమంత్రిగారు— అక్కడ లోకల్ స్థలాలు distribution అయినవి— హరిజనులు గుడిసెలు వేసుకున్నారు. అక్కడి landlord వారికి దరఖాస్తు పెట్టారని, గుడిసెలు వేసుకొనుటకు వీలులేదని stay order ఇప్పించిన ఘటనలు ఉన్నవి. సూర్యాపేట టౌనులో మ్యునిసిపల్ ఎన్నికల సందర్భంలో సంజీవయ్యగారు వెళ్ళి పునాదిరాయి వేశారు. ఆ స్థలాన్ని acquisition చేయలేదు. అక్కడ వోట్లకోరకు foundation stone వేశారు. కాలనీ కడతామన్నారు. దానినిగురించి అడిగితే ఆ సంగతి Department లో లేదన్నాడు. ఈ విధంగా జరిగినది. సిరికొండ గ్రామంలో 11 సంవత్సరాలనుంచి, బూర్గుల రామకృష్ణారావుగారు మంత్రిగా ఉన్నప్పటినుంచి పైరవీ జరుగుతోంది. ఇప్పటికీ ఆ భూమిని ఇవ్వలేదు. కుప్పెద్దిగూడెం— మూసీ ప్రాజెక్టు కాలవదగ్గర ఉన్న గ్రామం. ఆ కాలవలోకి నీరు వస్తే అక్కడ ఇండ్లలోనుంచి నీరు పారుతుంది. మూడు సంవత్సరాలనుంచి ఆ కాలవ అవతల స్థలాలు ఇవ్వాలని అప్లికేషన్ పెట్టి అక్కడ భూమి ఇప్పించమంటే నిరాకరిస్తున్నారు. ఈ విధంగా ఎక్కడ చూచినా ఇళ్ళస్థలాల సమస్య అపరిష్కృతంగా ఉండిపోతోంది.

బంజర్ల సమస్య ఉన్నది. దీనిని ఏ విధంగా పరిష్కరిస్తారో, అసలు ఈ ప్రభుత్వం దీనిని పరిష్కరించగలదా, లేదా అనే అనుమానం వేస్తోంది. అనేక G. O. లు ఆర్డర్సు వేస్తూ అనేక ఆటంకాలు కలుగజేస్తున్నారు. వారి జీవనాధారంకోసము, భుక్తికోసము, కూలికి అండగా ఆ భూమిని సేవ్యం చేసుకొని పిల్లల చదువులకు, బట్టలకు వస్తుందనే

ఆశతో ఉంటే వారిని తొలగించడానికి పూనుకుంటున్నారేగాని పట్టాలు ఇవ్వడంలేదు. వారిని ఆ ఇంజర్లనుంచి తొలగించటానికి ఆర్డర్సు వస్తాయి. భూస్వాములు ఆక్రమించుకుంటే ఆర్డర్స్ రావు. మిత్యాలగూడ తాలూకా గుంటుపల్లి అన్నారంలో 50 ఎకరాల భూమి చిన్నరైతులు చేసుకుంటూంటే వారిని తొలగించాలని ఆర్డరు దేశముఖ్ చాటింపు వేస్తాడు. 40 ఎకరాల భూమి లఛ్మారెడ్డి కబ్జాలో ఉంచుకొని పట్టాలో కలుపుకొన్నాడు. ఆయనను తొలగించడానికి ఏ ఆర్డరూ లేదు. 400 ఎకరాలు పెద్ద పల్లిలో 20 సంవత్సరాలనుంచి చిన్నరైతులు, హరిజనులు సేద్యం చేస్తున్నారు. వారికి పట్టాలు ఇవ్వలేదు. ఆ భూమినుంచి తొలగించడానికి ప్రతిసారి ఆర్డరు పోతుంది. ఆ భూమి పండినా పండకపోయినా భవిష్యత్తులో తమకు ఉండాలని సేద్యం చేస్తుంటే విపరీతమైన పెనాల్టీలు వేసి తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. సూర్యాపేట తాలూకా తిరుమలగిరిలో నూటికి 10 వంతులు చట్టంప్రకారం ఎక్కువభూమి ఉన్నా, హరిజనులు చేసే భూమికి పట్టాలు ఇవ్వడంలేదు. సీతారామారావు దేశముఖ్ 150 ఎకరాల ప్లాటు తన కబ్జాలో పెట్టుకొని సగం సేద్యంచేస్తూ, సగం ఎడ్లు మేపుతున్నారు. దానికి ఆర్డరు రాదు, ఆయనను తొలగించరు. కాని హరిజనులను తొలగించడానికి ఆర్డర్సు పోతుంటాయి. కొన్ని భూములు రాజకీయఖైదీలకు ఇదివరకే ఇచ్చారు. ఇప్పుడు యుద్ధములో పాల్గొన్న పోలీసులకు భూములు ఇస్తామంటున్నారు. అయితే 40 ఎకరాలు ఆక్రమించుకున్న దేశముఖ్‌ను విడిపించి ఇస్తే ఆక్షేపణ లేదు. పోలీసులకు జమిందార్లవద్ద ఉన్న భూమి ఇస్తే ఆక్షేపణలేదు. కాని ఏ గుంటో, సెంటో చేసుకొంటున్నవారిని తొలగించి ఆ పోలీసులకు ఇవ్వాలనడం ఎంత ఉచితమో ఆలోచించాలి.

విద్యాసమస్య చూస్తే హరిజనులకు వసతులు కల్పిస్తామని, స్కాలర్‌షిప్స్ ఇస్తామని చెబుతున్నారు. హరిజన పిల్లలకు చదువుకునేవారికి scholar ship forms వారి పైకి పంపాలి. అయితే అవి సర్టిపై చేయలేదనో, గజెటెడ్ ఆఫీసరు సర్టిపై చేయలేదనో కట్టలకుకట్టలు ఫారమ్సు జిల్లాపరిషత్తు ఆఫీసులో పడవేసి ఉంచుతున్నారు. నేను ఆ Standing Committee Member ను కాబట్టి తెలుసు. మూడు వంతుల ఫారాలు కాన్సిల్ చేసివేస్తున్నారు. ఈ విధంగా హరిజన పిల్లలకు scholarship దొరకకుండా పోతున్నది. ఇది ఎందుకు సడలింపు చేయరు? సోషల్ సర్వీసు డిపార్టుమెంటును జిల్లాపరిషత్తుకు అంటగట్టకముందు కొన్ని సౌకర్యాలు కలుగుతుండేవి. జిల్లా పరిషత్తుకు వప్పజెప్పిన తరువాత ఉపయోగం లేకుండా ఉన్నది. ఇళ్ళస్థలాల విషయం ఆ విధంగా ఉన్నది. పంచాయితీ సమితులకు అప్పజెప్పిన తరువాత భూముల నుంచి హరిజనులను తొలగించాలని ఆర్డర్సు వస్తున్నాయి. ఆ భూస్వామి పంచాయితీ ప్రెసిడెంటు పార్టీకి చెందినవాడయితే, హరిజనులను తొలగించాలని ఆర్డరువస్తుంది. ఈ పరిస్థితులు ప్రభుత్వం ఆలోచించి ఈ డిపార్టుమెంటును పరిషత్తులకు, సమితులకు ఇవ్వకుండ ప్రభుత్వఉద్యోగులే నడపటం ఉచితమని అభిప్రాయపడుతున్నాను.

(1-30 P. M. The House then adjourned till Half past Eight of the Clock on Thursday, the 14th November, 1963.)